

BEGROTING 2023
(VOOR DE) KIEZEN

INLEIDING

Voor u ligt de Programmabegroting 2023 met de titel (voor de) Kiezen.

Het zijn spannende tijden. We staan als samenleving voor een aantal grote uitdagingen. En als gemeente. De huidige financiële situatie maakt het noodzakelijk dat wij keuzes maken. Keuzes kunnen we alleen samen maken. Want elke keuze heeft consequenties. Met gevolgen op kortere óf langere termijn. Wij willen de groenblauwe parel van de Gooi en Vechtstreek behouden en conserveren.

Ons bestuursakkoord draagt de titel: *Alle hens aan dek*. Dat deze titel passend was wisten we. Dat we het zo zwaar voor de kiezen kregen, voorzagen we in juni 2022 niet.

In september werd ons meer duidelijk over de structurele financiële situatie van de gemeente Wijdmeren. Om hier een beter beeld van te krijgen, hebben we moeten besluiten om de begroting pas in december aan u aan te bieden. Wij vinden het van belang om, samen met u, de situatie zo goed mogelijk in beeld te krijgen en dan pas besluiten te nemen die invloed hebben op de toekomst van Wijdmeren. Dit is een moeizaam proces. De afgelopen jaren heeft de ambtelijke organisatie steeds geprobeerd om de 'machine te laten draaien'. Daarbij werd (en wordt) een zware wissel getrokken op de collega's. Er is grote loyaliteit richting de inwoners van Wijdmeren. De organisatie zocht steeds naar oplossingen, waarbij soms de uitwerking niet tot het gewenst resultaat leidde. Het rapport Porseleinhaven van Berenschot laat daar een aantal voorbeelden van zien.

Als college hebben we gekozen voor een zo realistisch mogelijke begroting die het hoogst noodzakelijke laat zien. Wij doen u voorstellen die wettelijk zijn (waaronder de uitgaven voor de gemeenschappelijke regelingen) maar ook voorstellen die de begroting realistisch maken. De meest in het oog springende zijn de verhoging van de kosten voor het sociaal domein en de raming van inhuur van personeel.

De begroting 2023 is voor ons een startdocument om het gesprek over de toekomst van de gemeente Wijdmeren aan te gaan. Zoals in het eerder genoemde rapport van Berenschot, als ook het rapport van Necker van Naem, is aan u als raad gevraagd om de stip op de horizon te bepalen. Dit biedt ons als college én de ambtelijke organisatie de handvatten om een realistisch financieel meerjarenperspectief voor te bereiden.

Als college zijn we onder de indruk van de flexibiliteit van de medewerkers. We willen hen stutten om te voorkomen dat we in 2023 nog steeds te maken hebben met een groot verloop en een hoog ziekteverzuim. Hiervoor doen wij u ook voorstellen. Zonder een passende organisatie is er geen toekomst van Wijdmeren.

De wereld, onze gemeente, onze inwoners en onze organisatie krijgen het voor de kiezen. Dat neemt onze verantwoordelijkheid niet weg. We moeten kiezen nu er nog iets te kiezen valt.

College van burgemeester & wethouders

8 november 2022

LEESWIJZER

Uitgangspunten

De Programmabegroting 2023 is opgebouwd volgens de uitgangspunten die zijn opgenomen bij de Voorjaarsnota 2022.

Deze programmabegroting volgt wettelijke voorschriften en is opgebouwd uit de beleidsbegroting en de financiële begroting. De begrotingsprogramma's en de paragrafen vormen samen de beleidsbegroting. De financiële begroting bestaat uit de uiteenzettingen van de financiële positie (inclusief de toelichting daarop) en uit een overzicht van baten en lasten. Dit noemen we ook wel de autorisatiefunctie. Daar waar in tabellen de bedragen zijn afgerond, wordt in de totaalstelling toch gerekend met de niet afgeronde bedragen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

De programma's

De begrotingsprogramma's zijn het hart van de begroting. In de programma's geven wij richting aan het te voeren beleid op de verschillende gemeentelijke beleidsterreinen. Ieder programma heeft dezelfde opbouw. De programma's beschrijven we kort en kernachtig. De 'going concern'-zaken nemen wij hierin niet op. In de begroting gaat het immers om de beantwoording van de navolgende drie vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we ervoor doen?
- Wat mag het kosten?

Wat willen we bereiken?

Als antwoord op de vraag 'Wat willen we bereiken?' geven we aan wat we als hoofddoelstelling van het beleid zien. Het gaat dus om het te bereiken effect.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij beantwoorden in de programmabegroting de vraag 'Wat gaan we daarvoor doen?' In dit onderdeel geven wij aan welke concrete acties wij willen ondernemen om het gewenste effect te bereiken. Dit geven wij weer in de operationele doelstellingen en de acties voor 2023.

Wat mag het kosten?

Tenslotte beantwoorden wij de vraag 'Wat mag het kosten?' Bij dit onderdeel presenteren wij de baten en lasten per taakveld en het totaal van het hele programma.

Algemene Dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk worden de algemene uitkering en de belastingopbrengsten verantwoord.

Paragrafen

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van een aantal financiële aspecten uit de begroting. Bekende voorbeelden van een dergelijk perspectief zijn de lokale heffingen en het onderhoud van de kapitaalgoederen. Elementen van deze aspecten komen voor in meerdere programma's, maar worden in de paragrafen als geheel beschouwd. De door uw raad vastgelegde beleidsuitgangspunten lichten wij toe. Ook duiden wij relevante ontwikkelingen.

Financiële begroting

In de financiële begroting nemen we een aantal financiële overzichten op. Hier vatten we de baten en lasten per programma samen. We presenteren een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma. Verder staat hier het overzicht van de reserves en voorzieningen, de geprognosticeerde balans, het EMU-saldo en het taakveldoverzicht.

BEGROTING IN VOGELVLUCHT

In de voorjaarsnota 2022 is de financiële verwachting voor het begrotingsjaar 2022 bijgesteld. In de vastgestelde begroting 2022 is voor het jaar 2023 een saldo gepresenteerd van € -418.000.

In de voorjaarsnota 2022 zijn alleen ontwikkelingen, die betrekking hebben op het jaar 2022 verantwoord. Sindsdien zijn er ook voor de jaren na 2022 ontwikkelingen geweest. Deze ontwikkelingen hebben we in deze begroting meegenomen onder financiële mutaties. Het gaat dan om autonome ontwikkelingen, onderwerpen die noodzakelijk zijn om de basis op orde te krijgen en mutaties als gevolg van het nu realistisch begroten. Verder de middelen uit de algemene uitkering (meicirculaire) en de extra opbrengsten uit de verhoging van de onroerendzaakbelastingen.

De effecten van de Septembercirculaire 2022 zijn voor de jaren 2023 tot en met 2025 nauwelijks van invloed op de cijfers. Alleen voor het begrotingsjaar 2026 heeft het Rijk extra middelen ter beschikking gesteld. Deze extra middelen zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. Zie onderstaande tabel.

Autonome ontwikkelingen

Diverse autonome ontwikkelingen hebben geleid tot aanpassingen in de begroting. De voornaamste ontwikkelingen zijn aanpassing salarislasten, staat van geldleningen en aanpassing van de kapitaallasten,

(bedragen x € 1.000)

OMSCHRIJVING	2022 (na VJN)	2023	2024	2025	2026
Begrotingsresultaat 2023-2026 (begroting 2022)	48	-418	-279	515	515
Realistische en noodzakelijke ontwikkelingen	-	-3.219	-2.548	-2.548	-2.548
Overige financiële mutaties	11	1.652	2.548	1.852	-139
BEGROTING 2023-2026 (NA VOORJAARSNOTA)	59	-1.985	-279	-181	-2.172

Algemene Reserve

Het begrotingssaldo biedt momenteel geen ruimte om de algemene reserve te versterken. De huidige weerstandsratio is te laag en moet in de komende jaren worden versterkt. Dit is een belangrijk onderdeel van het nog op te stellen verbeterplan. Een sterk weerstandsvermogen zorgt enerzijds voor afdekking van de risico's en anderzijds voor meer flexibiliteit.

Begrotingssaldo 2023-2026

Het begrotingssaldo is in 2023 en de jaren daarna negatief. Om meerjarig in financieel evenwicht te komen zullen we daarom in samenwerking met de provincie Noord-Holland een verbeterplan opstellen.

Het is vervolgens aan de raad om (een pakket van) maatregelen te treffen om het structureel en reëel begrotingsevenwicht te herstellen.

REALISTISCHE EN NOODZAKELIJKE ONTWIKKELINGEN

*Hieronder staan alle realistische en noodzakelijke ontwikkelingen die opgenomen zijn in deze programmabegroting.
Een verdere toelichting op de onderwerpen vindt u in de verschillende programma's van deze begroting.*

(bedragen x € 1.000)

PROGRAMMA	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
1. Bestuur en burger	Verbetering informatievoorziening (inc. website)	50	-	-	-
1. Bestuur en burger	Wet open overheid en transparante overheid	65	58	58	58
1. Bestuur en burger	Bevorderen juridische kwaliteit	15	10	10	10
1. Bestuur en burger	Borging privacy- aanstellen Privacy Officer	55	55	55	55
1. Bestuur en burger	Efficiënte inkooporganisatie	150	150	150	150
1. Bestuur en burger	Opstellen dienstverleningsvisie en vernieuwen website	300	-	-	-
1. Bestuur en burger	Burgerparticipatie	10	5	5	5
2. Veiligheid	Professionaliseren gemeentelijke crisisorganisatie	10	10	10	10
2. Veiligheid	2 extra BOA's	125	125	125	125
2. Veiligheid	Vernieuwde dierenopvangfaciliteit	21	21	21	21
2. Veiligheid	Aanpak ondermijning en digitale criminaliteit	84	31	31	31
2. Veiligheid	Handhaving vakantieparken en afronden langlopende dossiers	200	200	200	200
2. Veiligheid	Overige kosten handhaving- oplossen piekbelasting	10	10	10	10

PROGRAMMA	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
4. Economische zaken, recreatie en toerisme	Visie recreatie en toerisme	50	-	-	-
5. Sociaal domein	Diverse beleidsintensiveringen	100	300	300	300
Overhead	Extra HR adviseur € (2023) en ondersteuning HR (2024-2026)	125	50	50	50
Overhead	E-HRM implementatie	161	50	50	50
Overhead	Externe ondersteuning / outsourcen ICT	250	-	-	-
Overhead	Versterken positie werkgever	30	10	10	10
Overhead	DVO salarisadministratie	23	-	-	-
Overhead	Advies personeelszorg en verbetering arbo	51	29	29	29
Overhead	Verhogen opleidingsbudget tot 2% van loonsom	189	189	189	189
Overhead	Verhogen flexibele schil tot 10% van de loonsom	1.145	1.245	1.245	1.245

TOTAAL

3.219 2.548 2.548 2.548

FINANCIËLE MUTATIES		Ontwikkelingen t.o.v. meerjarenramingen in begroting 2022	2023	2024	2025	2026
Realistische en noodzakelijke ontwikkelingen	Zie vorige tabel voor specificaties		-3.219	-2.548	-2.548	-2.548
Overige financiële mutaties						
LASTEN						
Alle programma's	Ontwikkeling salarislasten		-756	-756	-756	-756
3. Openbare ruimte	Kapitaallasten wegbeheer t.l.v. exploitatie		-315	-474	-616	-616
5. Sociaal domein	Reguliere kostenontwikkeling sociaal domein		-1.520	-1.750	-1.850	-1.850
8. Algemene dekkingsmiddelen	Ontwikkeling prijsstijgingen		896	-40	-720	-1.757
8. Algemene dekkingsmiddelen	Ontwikkeling kapitaallasten IP 2023-2026		405	338	-1.008	-933
Overhead, 5. Sociaal domein	Hogere energiekosten op basis offerte		-900	-368	-368	-372
Overhead	Taakstellingen formatie worden niet gerealiseerd		-250	-275	-275	-275
Diverse programma's	Diverse mutaties		-404	-442	-376	-304
TOTAAL LASTEN OVERIGE FINANCIËLE MUTATIES			-2.844	-3.767	-5.969	-6.863
BATEN						
8. Algemene dekkingsmiddelen	Hogere algemene uitkering vanuit Rijk		3.732	5.634	7.203	6.089
8. Algemene dekkingsmiddelen	Onroerendzaakbelastingen		764	681	617	635
TOTAAL BATEN OVERIGE FINANCIËLE MUTATIES			4.496	6.315	7.820	6.724
Geraamde totalen	Vertrekpunt begrotingen (basis begroting 2022)		-418	-279	515	515
TOTAAL RESULTAAT BEGROTING 2023-2026			-1.985	-279	-182	-2.172

STRUCTUREEL BEGROTINGSSALDO

De begroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn. In onderstaand overzicht wordt het structurele begrotingssaldo gepresenteerd. Hiermee laten we zien in hoeverre de begroting structureel sluitend is. Daarvoor wordt het begrotingssaldo opgeschoond met incidentele baten en lasten (zie hoofdstuk incidentele baten en lasten) die van invloed zijn op het structurele saldo.

Het structureel begrotingssaldo berekenen we door de totale lasten en baten te verminderen met het saldo van de incidentele lasten en baten. Het saldo dat over blijft, moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten). Dit geldt voor alle begrotingsjaren van 2023-2026. Het structureel begrotingssaldo geeft inzicht in de financiële mogelijkheden en voorkomt onaangename verrassingen. Daarnaast is het een belangrijk sturingsinstrument voor de toezichthouder, de provincie Noord-Holland. De toezichthouder toetst of de begroting structureel in evenwicht is.

Op basis van onderstaande tabel is de conclusie dat de Programmabegroting 2023-2026 niet structureel in evenwicht is. De provincie Noord-Holland zal daarom vanuit haar toezichthoudende rol overwegen om de gemeente Wijdmeren onder preventief financieel toezicht te plaatsen. Op basis van een nog op te stellen verbeterplan moeten we dan weer financieel structureel in evenwicht komen.

	(bedragen x € 1.000)			
OMSCHRIJVING	2023	2024	2025	2026
BEGROTINGSRESULTAAT 2023-2026 (basis begroting 2022)	-418	-279	515	515
Realistische en noodzakelijke ontwikkelingen	-3.219	-2.548	-2.548	-2.548
Overige financiële mutaties	1.652	2.548	1.852	-139
BEGROTING 2023-2026	-1.985	-279	-181	-2.172
Incidentele lasten (+)	1.699	85	55	-
Incidentele baten (-)	-550	-	-	-
Incidentele onttrekkingen vanuit reserves (-)	-369	-85	-25	-
BEGROTINGSRESULTAAT 2023-2026 (OP BASIS VAN STRUCTUREEL EVENWICHT)	-1.205	-279	-151	-2.172

SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR

Gemeenteraad

De gemeenteraad van de gemeente Wijdmeren telt 19 raadsleden.

De zetelverdeling is als volgt:

- De Lokale Partij 8 zetels
- CDA 3 zetels
- Dorpsbelangen 2 zetels
- PvdA-GroenLinks 2 zetels
- VVD 2 zetels
- D66 1 zetel
- ChristenUnie 1 zetel

College van burgemeester en wethouders (B&W)

Het college van B&W van de gemeente Wijdmeren telt 5 leden:

Burgemeester Mw. Drs. C. Larson

- Portefeuille: Bestuurlijk Juridische zaken
- Burger- en Ombudszaken
- Publieke Veiligheid en Openbare Orde
- Toezicht en Handhaving
- Integriteit
- Externe Betrekkingen, Communicatie en Representatie
- Personeel & Organisatie

Wethouder Mw. A.M.M. Zandbergen – Hanewald (Eerste locoburgemeester)

- Ruimtelijke Ontwikkeling, Beleid en Vergunningen
- Omgevingswet
- Burgerparticipatie

Wethouder Dhr. G. Zagt (tweede locoburgemeester)

- Financiën
- Verkeer en Vervoer
- Belastingen
- Gastheerschappen
- Porseleinhaven/Herinrichting Nieuw-Loosdrechtsedijk

Wethouder - vacature

- Natuur en Duurzaamheid
- Sociaal Domein
- Volkshuisvesting
- Informatisering & Automatisering

Wethouder Mw. E.L. Kruijt (vierde locoburgemeester)

- Openbare Ruimte
- Vastgoed
- Gebiedsakkoord
- Recreatie/Toerisme
- Economische Zaken
- Project De Meenthof

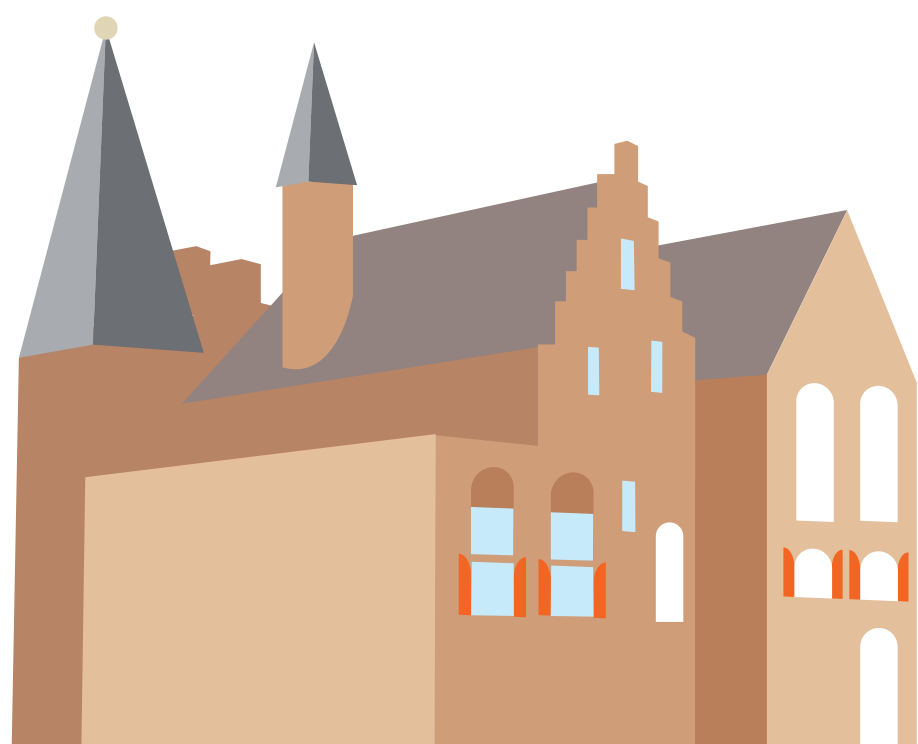
Gemeentesecretaris Mw. Mr. E.T. Halman – van der Linden MBA

PROGRAMMAPLAN

In de beleidsbegroting geven we per programma antwoord op de drie w-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we ervoor doen?
- Wat mag het kosten?

Vervolgens geven we in de paragrafen een dwarsdoorsnede van een aantal financiële aspecten uit de begroting.

PROGRAMMA BESTUUR EN BURGERZAKEN

Onder dit programma vallen de taakvelden Bestuur en Burgerzaken.

Beschrijving

We zien het als onze missie om de afstand tussen inwoner, ondernemer, media, organisatie en gemeente te verkleinen en het vertrouwen te verbeteren. Dit onder het motto:

Kansen creëren en mogelijkheden benutten!

Onze dienstverlening sluit aan op de vraag van inwoners en ondernemers. Veel dienstverlening is digitaal beschikbaar en onze producten en diensten zijn toegankelijk. Onze inwoners stellen steeds hogere eisen aan onze dienstverlening. Een betrouwbare overheid die snel antwoord geeft op vragen en adequaat reageert op klachten en bezwaren wordt als volstrekt normaal beschouwd. Dit stelt wel eisen aan onze bedrijfsvoering.

In onze gemeente staat de inwoner centraal. Vanaf 2020 tot en met 2022 hebben we vertraging opgelopen in de ontwikkeling van de meerjarige dienstverleningsvisie door onder meer de coronacrisis en de daarbij behorende effecten. We pakken dit in 2023 weer op met onder andere de uitvoering van de dienstverleningsvisie. We streven ernaar dat inwoners zoveel mogelijk digitaal kunnen regelen via onze website. Online waar het kan en persoonlijk wanneer het gewenst is. In maart 2023 zijn de gecombineerde verkiezingen voor Provinciale Staten en Waterschappen. Het budget voor het goed laten verlopen van de verkiezingen is in de begroting opgenomen.

Wat willen we bereiken?

- Een optimale dienstverlening die aansluit bij de behoeften van de inwoner.
- Basis Registratie Personen (BRP) op orde.
- Goed verloop van de Provinciale Staten en Waterschapsverkiezingen.
- Een website die toegankelijk is en voldoet aan de huidige eisen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bestuur

We blijven onze inwoners actief informeren en betrekken hen zo actief mogelijk bij ons beleid en uitvoering. We zetten het instrument Burgerpanel blijvend in, informeren onze inwoners via de huis-aan-huisbladen en voeren gerichte communicatiecampagnes. Op basis van een nog op te stellen communicatievisie, ontwikkelen we een visie op participatie met gebruik van een moderne en toegankelijke website.

We maken informatie actief openbaar, zoals genoemd in de Wet open overheid (Woo). We richten een zogenoemd Woo-loket in en wijzen een contactfunctionaris aan. We zorgen voor actief beheer en onderhoud van de systemen en passen onze werkprocessen daarop aan.

We hebben een gastvrije benadering en zetten inwoner en ondernemer centraal. Met degelijke en transparantie dienstverlening sluiten wij aan bij de behoefte van de samenleving. We kunnen daarbij maatwerk leveren aan hen die dit nodig hebben. Daarnaast breiden we het pakket van digitale dienstverlening uit naar diverse producten, waaronder het aanvragen van evenementenvergunningen, Alcoholwetvergunningen en verzoeken tot informatie zoals bedoeld in de Wet Open Overheid. We lanceren een nieuwe website die voldoet aan de digitale toegankelijkheidseisen en toekomstgericht is.

We gaan verder met het project digitale toegankelijkheid. Dit project richt zich niet alleen op de gemeentelijke websites, maar op alle websites en onlinediensten (intern en extern).

Optimale dienstverlening die aansluit bij de behoefte van de inwoner

In het coalitieakkoord-plus 2022 – 2026 staat dienstverlening in brede zin prominent beschreven als kernopgave van de gemeente. Onze inwoners en ondernemers hebben recht op goede en betaalbare dienstverlening. Onder 'goed' verstaan we een gemeente die tijdig en adequaat reageert op brieven, telefoontjes en aanvragen. Maar ook een gemeente die haar inwoners (belanghebbenden) proactief betreft bij ontwikkelingen. Daarbij zet de gemeente zich in voor kansrijke zaken en maakt zij een goede afweging als belangrijke (inter)nationale ontwikkelingen in de samenleving moeten worden verankerd.

Daarmee is dienstverlening dus meer dan alleen toegankelijk en benaderbaar zijn. Het vraagt ook een actieve opstelling naar onze inwoners toe, zodat zij kunnen deelnemen aan het al dan niet realiseren en vormgeven van nieuwe ontwikkelingen (participatie in brede zin).

Om invulling te geven aan de kernopgave moeten we een meerjarige visie op dienstverlening ontwikkelen. Dit doen we op participatieve wijze, met ambtelijke ondersteuning (programma- en projectstructuur). Hiervoor moet eerst een nulmeting worden gedaan. Voor burgerzaken werken we aan een verdere optimalisatie van de digitale dienstverlening door nieuwe producten aan te bieden.

Basis Registratie Personen (BRP) op orde houden

BRP-inschrijvingen en de kwaliteit hiervan moeten gewaarborgd zijn. Meer digitale dienstverlening betekent ook een verschuiving in taken, met name op het gebied van controle en handhaving. Naast inwoners die aan de balie komen en zich identificeren met een identiteitsbewijs, krijgen we steeds meer te maken met inwoners die op afstand inloggen. Dankzij meer digitale dienstverlening kunnen inwoners meer mutaties zelf uitvoeren. Deze mutaties moeten we zorgvuldig controleren en zo nodig handhaven.

Ook de complexiteit van de BRP neemt door diverse maatschappelijke ontwikkelingen toe. Dit vraagt meer expertise van onze medewerkers burgerzaken. We blijven daarom investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers.

Goed verloop van de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen

Het organiseren van verkiezingen vergt een forse inzet van onze medewerkers. Bij voorgaande verkiezingen heeft Wijdemeren deelgenomen aan het experiment met de centrale stemopneming. Op de avond van de verkiezingen werd de uitslag voorlopig geteld op partijniveau. Een dag later vond er opnieuw een telling plaats op kandidaatsniveau. Deze methode van tellen krijgt naar verwachting in 2023 een wettelijke basis en wordt dan standaard.

Een website die toegankelijk is en voldoet aan de huidige eisen

De huidige website van de gemeente is sterk verouderd. De site voldoet niet meer aan de eisen voor toegankelijkheid en aan de huidige technologische ontwikkelingen. De behoefte aan digitale dienstverlening die 24/7 beschikbaar is, is groot. Wij willen daar graag in voorzien. Wij gaan daarom de huidige website vernieuwen. De site krijgt een nieuwe uitstraling en wordt meer interactief ingericht. Ook wordt de site toegankelijker.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

BESTUUR EN BURGER	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-3.150	-3.056	-3.657	-3.249	-3.195	-3.140
Baten	345	318	274	274	274	274
TOTAAL	-2.805	-2.738	-3.383	-2.975	-2.921	-2.866
LASTEN PER TAAKVELD						
Bestuur	-2.087	-2.255	-2.496	-2.388	-2.338	-2.288
Burgerzaken	-1.063	-801	-1.161	-861	-856	-852
TOTAAL	-3.150	-3.056	-3.657	-3.249	-3.195	-3.140
BATEN PER TAAKVELD						
Bestuur	21	0	0	0	0	0
Burgerzaken	324	318	274	274	274	274
TOTAAL	345	318	274	274	274	274
RESULTAAT	-2.805	-2.738	-3.383	-2.975	-2.921	-2.866
Onttrekking aan reserve	54	0	0	0	0	0
SALDO	-2.751	-2.738	-3.383	-2.975	-2.921	-2.866

Financiële toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste mutaties van de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022, na wijziging als gevolg van de voorjaarsnota.

Lasten

De lasten op het taakveld Bestuur nemen toe met € 240.000. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de realistische en noodzakelijke ontwikkelingen (efficiënte inkooporganisatie (€ 150.000), aanstellen Privacy Officer (€ 55.000) en het bevorderen van de juridische kwaliteit (€ 15.000).

De toename van de lasten met € 360.000 op het taakveld Burgerzaken wordt veroorzaakt door een toename van de personele kosten met € 68.000 en 'Opstellen dienstverleningsvisie en vernieuwen website' voor een bedrag van € 300.000 (incidenteel).

Zie ook het overzicht van realistische en noodzakelijke ontwikkelingen onder 1. Bestuur en Burgerzaken.

Baten

De afname van de baten op het taakveld Burgerzaken betreft een lagere inkomensoverdracht vanuit het Rijk (€ 45.000 Verkiezingen).

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

- Legesverordening
- Besluit burgerlijke stand
- Visie op werken

Betrokken (verbonden) partijen

- Alle gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek
- Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek

PROGRAMMA VEILIGHEID

Onder dit programma vallen de taakvelden Crisisbeheersing & Brandweer, Openbare orde en Veiligheid.

Beschrijving

De gemeente Wijdmeren is een mooie en relatief veilige gemeente. De gemeente ligt centraal ten opzichte van Amsterdam en Utrecht. Deze ligging en het omvangrijke plassegebied kunnen leiden tot kwetsbaarheid ten aanzien van de openbare orde en veiligheid.

Fysieke en sociale veiligheid hebben steeds meer met elkaar te maken. Zoals meer afhankelijkheid van digitalisering, meer inwoners die verminderd zelfredzaam zijn, meer complexe vraagstukken en nieuwe risico's als terrorisme en cybercrime. Een veranderende samenleving vraagt om een wendbare overheid met een goed georganiseerd netwerk van lokale en regionale partners, weerbare inwoners en bedrijven.

Naast het voorkomen van branden, rampen en crises, willen we ook de eventuele gevolgen hiervan zoveel mogelijk beperken. De gemeente is verantwoordelijk voor het organiseren van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

In samenwerking met de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek ontwikkelen we een Meerjaren Veiligheidsplan. In dit plan is ruimte voor lokale prioriteiten, zoals toezicht op het water en aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Wat willen we bereiken?

- We willen leefbaarheid verbeteren en criminaliteit en overlast tegengaan met een integrale en gebiedsgerichte aanpak.
- Wij willen dat onze inwoners veilig zijn en zich veilig voelen.
- We willen branden, rampen en crises voorkomen en de eventuele gevolgen beperken wanneer deze toch plaatsvinden.
- We willen ondermijning terugdringen.
- Een integrale visie en aanpak op het thema Vakantieparken.
- Het realiseren van veiligheid voor alle gebruikers van de plassen in Wijdmeren door integraal toezicht en handhaving op de plassen en het structureel betrekken van onze handhavingpartners om dat doel gezamenlijk te bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Crisisbeheersing en brandweer

De Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek is onze partner in de fysieke veiligheid. Het gaat dan om ambulancezorg, brandweer, meldkamer en de voorbereiding en bestrijding van rampen en crisis. Het beheren en ontwikkelen van de crisisorganisatie vormt de kern van de sector. De komende jaren investeren we verder in vakbekwaam worden en blijven in het multidisciplinair optreden van brandweer, politie, bevolkingszorg, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en crisiscommunicatie.

We voeren de opgaven uit zoals benoemd in het regionaal beleidsplan 2021-2024 en het hierbij behorende uitvoeringsprogramma.

De beleidsthema's voor 2023 zijn:

- Omgevingswet en adviseren over risico's.
- Toekomstbestendige brandweer, inclusief paraatheid en implementatie taakdifferentiatie.
- Oefencentrum/Realistisch Oefen- en Trainings- en Opleidingsfaciliteit (ROTOF).
- Implementatie informatieveiligheidsbeleid.
- Knooppunt Coördinatie Regio's – Rijk, ook wel KCR2 genaamd.

In het Opleidings-, Trainings- en Oefenplan (hierna OTO) Bevolkingszorg Flevoland & Gooi en Vechtstreek staan de richtlijnen voor OTO voor de regionale functies in de hoofdstructuur. In 2023 maken we een vertaling hiervan naar gemeentelijk niveau.

Openbare orde en veiligheid

We stellen in het eerste kwartaal een nieuw Meerjaren Veiligheidsbeleid vast.

Boa-taken in het algemeen

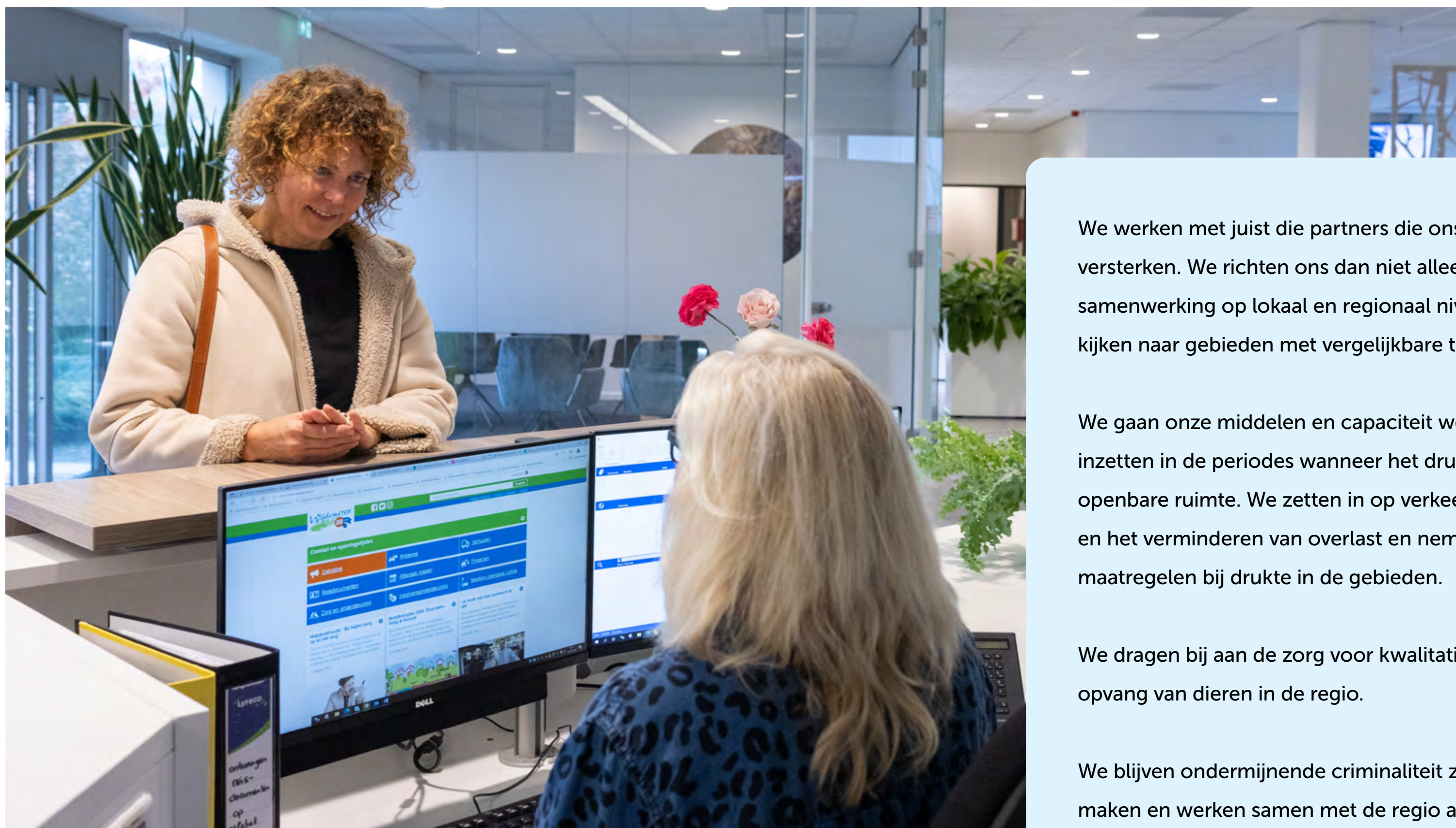
Boa's verrichten enorm belangrijk werk, met name in de openbare ruimte. Zij krijgen meer en meer een eigenstandige rol in de aanpak van lokale leefbaarheid en veiligheidsvraagstukken, weten wat er in de wijken speelt en zijn vaak het eerste aanspreekpunt van inwoners voor deze onderwerpen. Zij handhaven op veelvoorkomende overlastfeiten als hinderlijk gedrag van hangjongeren, afval op straat en verkeersovertredingen. Zo dragen ze bij aan de leefbaarheid van de openbare ruimte. Ze zijn in veel situaties een onmisbare samenwerkingspartner van de politie die vervolgens ook veel taken aan de Boa's overgedragen heeft. Het is dus een breed en belangrijk werkveld. Boa's hebben ook meer verantwoordelijkheden gekregen. Dat betekent dat Boa's nog zichtbaarder worden voor de maatschappij. Inwoners doen veelvuldig een beroep op hun inzet, bemiddeling en, meer dan anders, expliciet op meer toezicht en handhaving, onder andere via Fixi.

Veiligheid op de plassen

In 2023 worden wij de uitvoeringsorganisatie voor het Plassenschap Loosdrecht. Dat betekent dat we zelf de vergunnings- en handhavingstaken binnen het Plassenschapgebied gaan uitvoeren.

We zorgen gezamenlijk voor een adequate toezichtcyclus – meer toezicht en slimmer toezicht- voor alle plassen in Wijdemeren, met name in de periode april tot en met september.

Voor de Spiegelplas en de Wijde Blick zijn daarvoor extra inspanningen noodzakelijk in verband met de bereikbaarheid voor de vaartuigen en de beschikbaarheid van schippers. We zoeken daarvoor met name afstemming met de beheerders van die plassen, te weten Natuurmonumenten en Waternet. De drukte op alle plassen gedurende de zomermaanden vergt veel inspanning van alle betrokkenen. Wijdemeren als trekker, maar ook als deelnemer van deze adequate toezichtcyclus, kan niet achterblijven in middelen en capaciteit. Meer en professioneel toezicht op het water bereiken we niet alleen met het opleiden van de huidige Boa's, maar ook door uitbreiding van de capaciteit. Een derde Boa van Wijdemeren wordt in 2023 opgeleid om te kunnen varen. Het Rijk heeft via de algemene uitkering een structureel budget voor een extra Boa toegekend van afgerond € 32.000. Het werven van een zogenoemde Domein 2 Boa met alle voor het water benodigde bevoegdheden, is daarbij een essentiële factor. Kritische, logistieke knelpunten die thans ontstaan in een adequate toezichtcyclus, waardoor meerdaags toezicht gedurende de week nog niet mogelijk is, dan wel inzet op moeilijk bereikbare locaties als de Spiegelplas en de Wijde Blick, kunnen we daarmee dekken.

We werken met juist die partners die ons kunnen versterken. We richten ons dan niet alleen op samenwerking op lokaal en regionaal niveau maar kijken naar gebieden met vergelijkbare thema's.

We gaan onze middelen en capaciteit wendbaar inzetten in de periodes wanneer het drukker is in de openbare ruimte. We zetten in op verkeersveiligheid en het verminderen van overlast en nemen maatregelen bij drukte in de gebieden.

We dragen bij aan de zorg voor kwalitatieve en goede opvang van dieren in de regio.

We blijven ondermijnende criminaliteit zichtbaar maken en werken samen met de regio aan een integrale visie en aanpak op het gebied van

Vakantieparken. Belangrijke pijlers hierbij zijn regionale samenwerking, het uitvoeren van en opvolging geven aan integrale controles en het ontwikkelen van een aanpak op kwetsbare branches en locaties.

We versterken de positie van het Bestuurlijk Interventie Team (BIT) in de regio Gooi en Vechtstreek. We borgen complexe handhavingszaken, waarbij niet alleen veiligheids- en leefbaarheidsproblematiek aan de orde is, maar ook verloedering, permanente bewoning en het huisvesten van kwetsbaren.

Wij voeren de taken uit zoals die zijn vastgelegd in het Vergunningsverlening, toezicht en handhaving beleid (VTH) en het uitvoeringsprogramma.

Aandachtspunten en prioriteiten daarin zijn:

- We houden toezicht op de uitvoering van bouwactiviteiten, in zowel ruimtelijke als constructief veilige zin. Zodat de bouwwerken in onze gemeente voor inwoners en ondernemers veilig zijn.
- Wij zien er op toe dat niet-zelfredzame inwoners in onze gemeente veilig kunnen verblijven in kinderdagverblijven en zorginstellingen. We treden handhavend op als dat niet zo is.
- Wij nemen handhavingsverzoeken in behandeling. Na een belangenafweging en prioritering treden we op tegen vermeende overtredingen en voeren controles uit.
- We handhaven een aanvaardbaar woon- en leefklimaat door het dagelijkse rondes door de kernen uit te voeren.
- We houden toezicht op naleving van de voorschriften uit de Alcoholwet bij horeca-inrichtingen en de sportverenigingen.
- De Boa's blijven alle geconstateerde feiten registreren in het Boa Registratie Systeem en ondersteunen elkaar daarmee in de waarnemingen en de vervolgaanpak.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

VEILIGHEID	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-3.583	-3.103	-3.598	-3.552	-3.558	-3.562
Baten	169	33	32	32	32	32
TOTAAL	-3.414	-3.070	-3.566	-3.520	-3.526	-3.530
LASTEN PER TAAKVELD						
Crisisbeheer en brandweer	-2.977	-2.455	-2.616	-2.622	-2.628	-2.632
Openbare veiligheid en orde	-606	-648	-982	-930	-930	-930
TOTAAL	-3.583	-3.103	-3.598	-3.552	-3.558	-3.562
BATEN PER TAAKVELD						
Crisisbeheer en brandweer	150	1	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	19	32	32	32	32	32
TOTAAL	169	33	32	32	32	32
RESULTAAT	-3.414	-3.070	-3.566	-3.520	-3.526	-3.530

Financiële toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste mutaties van de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022, na wijziging als gevolg van de voorjaarsnota.

Lasten

De hogere lasten op het taakveld crisisbeheersing en brandweer betreft een toename van de bijdrage aan de Veiligheidsregio Gooi & Vechtstreek (€ 170.000). De toename van de lasten op het taakveld Openbare Veiligheid en Orde met ruim € 330.000 worden veroorzaakt door de structurele ontwikkelingen handhaving (extra Boa's en aanpak ondermijning vakantieparken).

Zie ook het overzicht van realistische en noodzakelijke ontwikkelingen onder 2. Veiligheid.

Baten

Geen bijzondere/significante mutaties.

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

- Algemene Plaatselijke Verordening (2018)
- Algemeen aanwijsbesluit APV (2020)
- Alcoholwetverordening (2021)
- Kansspelverordening (2010)
- Verordening Winkeltijden Wijdmeren (2013)
- Bibob beleid (2021)
- Evenementenbeleid 2019 - 2022 en beleidsregels evenementen (2020)
- Regionaal beleidskader Veiligheid, toezicht en handhaving OFGV
- Drugsbeleid (2010)
- Standplaatsenbeleid (2016)
- Meerjaren Veiligheidsplan 2019 - 2022 en lokale veiligheidsagenda 2021-2022
- Beleidsregels artikel 13b Opiumwet
- Beleidsregels collecteren en venten (2014)
- Beleidsregels handhaving hinderlijk groen
- Beleidsregels sluiting van voor het publiek openstaande gebouwen (2019)
- Beleidsregels vergunningen, toezicht en handhaving 2018 - 2021
- Handhavingsbeleid Kinderopvang
- Inboedelverwijdering na ontruiming (2012)
- Sanctiestrategie Drank- en Horecawet (2016)
Aanwijzingsbesluit Digitaal Opkopersregister
- Aanwijzingsbesluit ex. artikel 438 Wetboek van Strafrecht (toezichthouder nachtregister)
- Aanwijzingsbesluit Passantenhaven Oud-Loosdrecht (Porseleinhaven)
- Verordening binnentreden ter uitvoering van noodverordeningen (2004)
- Verordening Plassenschap Loosdrecht
- Programmabegroting Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (2022)
- Regionale Veiligheidsstrategie Midden Nederland
- Beleidsregel exploitatievergunning horeca (2019)
- Protocol bijtincidenten honden (2016)
- Dienstverleningsovereenkomst Regionale Brandweer

Wettelijke basis voor dit programma

De wettelijke basis is vastgelegd in:

- Gemeentewet, Algemene wet bestuursrecht
- Wet Tijdelijk Huisverbod, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), Wet Zorg en Dwang
- Wet Bibob
- Winkeltijdenwet
- Wet op de kansspelen
- Alcoholwet
- Wet Luchtvaart
- Wet openbare manifestaties
- Zondagswet
- Opiumwet
- Wet op veiligheidsregio's
- Woningwet
- Wet publieke gezondheidszorg
- Politiewet

Betrokken (verbonden) partijen

- Gemeenten in de Eenheid Midden Nederland, Openbaar Ministerie, politie Midden Nederland (ofwel de Veiligheidscoalitie Midden-Nederland)
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum Midden-Nederland (RIEC)
- Verbonden partij Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (waaronder GHOR en Brandweer) en samenwerkingspartner Veiligheidsregio Flevoland
- Verbonden partij Regio Gooi en Vechtstreek (waaronder Regionale Ambulance Voorziening)
- Provincies Noord-Holland en Utrecht
- Natuurmonumenten, Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek, Waternet, het Plassenschap Loodrecht
- Woningcorporaties en –verenigingen
- Zorg- en Veiligheidshuis Gooi en Vechtstreek, met al haar partners die een rol hebben in de casuïstiek omtrent zorg en veiligheid
- Versa Welzijn (buurtbemiddeling)
- HALT Nederland
- Ministerie van Justitie en Veiligheid (bureau BIBOB, Justitie, CJIB et cetera)
- Kamer van Koophandel, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Kanspelautoriteit, Waternet en Jeugd-Punt
- Ondernemersvereniging Wijdemeren

PROGRAMMA OPENBARE RUIMTE

Programma openbare ruimte bestaat uit een deel van de taakvelden van de BBV taakveld categorieën 2 (Verkeer, vervoer en waterstaat), 5 (Sport, cultuur en recreatie) en 7 (Volksgezondheid en milieu)

Relevante ontwikkelingen

We zijn in 2022 gestart met het werken aan een Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte. Dit beleidsplan beschrijft het strategische en financiële kader voor het beheer van de openbare ruimte. We nemen de actualisatie van het beheerplan Wegen integraal in dit traject mee. We bieden het samen met de andere beheerplannen en het Beleidsplan Integraal Beheer in 2023 voor besluitvorming aan de gemeenteraad aan. In de risicoparagraaf besteden we hier aandacht aan.

Wegbeheer

Het wegennet van Wijdmeren is aan verbetering toe. We voeren noodzakelijke onderhoud uit en pakken de komende jaren diverse wegen grondig aan.

Mobiliteit

'We willen een leefbare en duurzame gemeente zijn, waarbij verkeersveiligheid een randvoorwaarde is en toegankelijkheid en bereikbaarheid voor alle verkeersdeelnemers zijn gewaarborgd'. Deze visie is in het Mobiliteitsplan 2045 'Duurzaam, Veilig & Vooruit' vastgelegd en uitgewerkt in maatregelen. We hebben in deze begroting de korte termijnmaatregelen met de hoogste prioriteit opgenomen. Deze zijn onder andere afgestemd op gepland onderhoud en het verlenen van nieuwe concessies voor het busvervoer door de Provincie Utrecht.

Wat willen we bereiken?

- Ondersteuning van sociale en economische functies in de gemeente.
- Optimale bereikbaarheid van Wijdmeren met behoud van leefbaarheid en veiligheid.
- Uitvoering van het Gemeentelijk Mobiliteitsplan 2045.
- Veilig en goed functionerend straatmeubilair.
- Uitvoering van het beleidsplan openbare verlichting 2021-2030.
- Duurzaam maatschappelijk vastgoed.
- Veilig en technisch afdoende onderhouden waterwerken (bruggen en beschoeiingen).
- Zorg dragen voor een veilig en sober en duurzaam openbaar groen en boombestand, dat voldoet aan de zorgplichten die de gemeente heeft.
- Uitvoering van het nieuwe Water- en rioleringsprogramma (WRP) (wordt begin 2023 vastgesteld).
- We willen op respectvolle en zorgvuldige wijze invulling geven aan het beleidsveld uitvaartverzorging. Hierbij willen we zo optimaal mogelijk inspelen op veranderende behoeften, zoals een toename van crematies, een afname van begrafenissen en minder gebruik van aula's.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verkeer en vervoer

We geven uitvoering aan het Mobiliteitsplan 2045 door het verrichten van onderzoek en het uitvoeren van maatregelen. Geplande zaken voor 2023 zijn:

- Verkeersveiligheid en doorstroming bevorderen.
- Ieder jaar twee oversteekplaatsen op gebiedsontsluitingswegen verbeteren.
- Verkeersveiligheid rondom scholen verbeteren.
- Voorbereiden van de herinrichting van wegen en het nemen van verkeersbesluiten.

Om duurzame mobiliteit te stimuleren, willen we het openbaar vervoer bevorderen. Hiervoor voeren we onder andere een OV-behoefteonderzoek uit, inzake de busverbinding Nieuw-Loosdrecht en Hollandsche Rading.

In 2023 voeren we kleine verkeersonderzoeken uit, zoals parkeerdrukmetingen, extra tellingen en inventarisaties. We starten met de aanleg van fietsvoorzieningen en met de herziening van het parkeerbeleid.

We gaan geluidhinder beperken bij woningen die in 1982 bij de invoering van de Wet geluidhinder al een te hoge geluidbelasting ondervonden.

Aan de hand van het in 2022 definitief gemaakte saneringsprogramma start de voorbereiding voor de geluidsanering. Sanering kan bestaan uit maatregelen aan de bron, in de overdracht of aan de woning. Bij maatregelen aan de woning onderzoeken we of een combinatie met warmte-isolatie haalbaar is en adviseren we de bewoner daarover.

We voeren gestructureerd onderhoud uit conform het vastgestelde wegen beheerplan.

We spelen adequaat in op de weersverwachting waarbij we gladheid in het seizoen 2022-2023 bestrijden volgens het vastgestelde bestrijdingsplan.

Binnen het opgestelde meerjarenonderhoudsplan willen we groot onderhoud waar mogelijk combineren met verduurzaming. Zo willen we de toekomstbestendigheid van gebouwen borgen en, in 2023, energielabel A realiseren. We moeten kritisch gaan kijken naar ons vastgoed: herpositioneren, renderen of afstoten.

Binnen de opgestelde beheerplannen voor bruggen, beschoeiingen en steigers voeren we het meerjarig onderhoud volgens planning uit.

Economische havens en waterwegen

Dit taakveld bestaat uit:

- Kapitaallasten voor afwatering (onderdeel rioolkosten). Het gaat hierbij om rente en afschrijving van in het verleden gerealiseerde investeringen.
- Sloopwerkzaamheden (Buitendienst open bare ruimte). Het gaat dan om verplichte werkzaamheden om de watergangen vrij te houden van plantengroei.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Normaal onderhoud:

- We houden bij inrichting en aanplant rekening met het veranderende klimaat en duurzaamheid. Hiervoor gaan we een meerjarig beheerplan groen opstellen. Bij renovatie of herinrichting vindt de uitvoering plaats door participatie.
- Op voet- en fietspaden verwijderen we hinderlijk overhangend openbaar groen. We gaan particuliere overhangend groen tegen in samenwerking met toezichthouders en boa's.
- We voeren een boomveiligheidscontrole uit aan bomen in één van de drie werkblokken. Dit is inclusief controle op attentiebomen in de andere twee werkblokken en het maken van een onderhoudsplan voor het onderhoud aan bomen voor dit werkblok in het opvolgende werkseizoen.

Groot onderhoud:

- We verwijderen bomen die niet langer op de openbare weg te handhaven zijn. Ook zorgen we dat het verwijderde kroonoppervlak aan bladmassa binnen afzienbare tijd wordt gecompenseerd door een investeringsplan aan nieuwe bomen. De herplant van bomen bedraagt 75 procent van het aantal gekapte bomen.
- Te herplanten bomen hebben een omlooptijd van 40-50 jaar. Daar richten we de groeiplaats op in.
- We leggen nieuw openbaar groen aan voor een omlooptijd van 20-40 jaar.

Regelgeving

- We bereiden ons voor op de invoering van de Omgevingswet. We vullen de omgevingsvisie en omgevingsplan op gebied van openbaar groen aan.
- We bereiden ons voor op het uitvoeren van omgevingsplannen. Dit vraagt om een aanpassing van de Bomenverordening.

Riolering

We investeren bij een herinrichting integraal. In combinatie met werkzaamheden aan de weg en, waar mogelijk, met andere arealen. Deze integrale grote onderhoudswerken en/of investeringen zijn in het investeringsprogramma opgenomen.

Begraafplaatsen en crematoria

We zien een duidelijke verschuiving naar crematies en andere nieuwe mogelijkheden zoals aturbegraven. Hier willen we op inspelen. We gaan in 2023 verder met het duurzaam vergroenen van de begraafplaatsen. We willen onze begraafplaatsen en de mogelijkheden op de begraafplaatsen bekend(er) maken.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

OPENBARE RUIMTE	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-9.552	-9.972	-10.671	-10.698	-10.631	-10.494
Baten	6.411	7.322	7.771	7.884	8.319	8.535
TOTAAL	-3.141	-2.650	-2.900	-2.815	-2.312	-1.959
LASTEN PER TAAKVELD						
Verkeer en vervoer	-3.209	-3.283	-3.631	-3.589	-3.577	-3.461
Economische havens en waterwegen	-142	-182	-212	-211	-209	-208
Openbaar groen	-1.243	-958	-943	-953	-952	-947
Riolering	-2.120	-2.439	-2.700	-2.751	-2.730	-2.689
Afval	-2.447	-2.785	-2.840	-2.840	-2.810	-2.811
Begraafplaatsen en crematoria	-391	-324	-345	-355	-353	-378
TOTAAL	-9.552	-9.971	-10.671	-10.698	-10.631	-10.494
BATEN PER TAAKVELD						
Verkeer en vervoer	175	105	106	106	115	106
Economische havens en waterwegen	-	-	-	-	-	-
Openbaar groen	-	-	-	-	-	-
Riolering	2.967	3.521	3.886	3.998	4.460	4.684
Afval	2.957	3.370	3.454	3.454	3.418	3.420
Begraafplaatsen en crematoria	312	325	325	325	325	325
TOTAAL	6.411	7.321	7.771	7.884	8.319	8.535
RESULTAAT	-3.141	-2.650	-2.900	-2.815	-2.312	-1.959
Onttrekking aan reserve	748	1.035	155	163	78	276
Toevoeging aan reserve	-626	-523	-	-	-	-
SALDO	-3.019	-2.138	-2.744	-2.652	-2.235	-1.683

Financiële toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste mutaties van de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022, na wijziging als gevolg van de voorjaarsnota.

Lasten

De totale lasten in 2023 stijgen met € 700.000 ten opzichte van 2022. Op het taakveld Verkeer en vervoer stijgen de kosten als gevolg van hogere salarissen (€ 196.000), hogere energielasten (verlichting: € 50.000) en een gepland onderzoek in het kader van mobiliteitsplan (€ 90.000).

Op het taakveld Riolering nemen de afschrijvings- en kapitaallasten toe met € 172.000 en de salarissen met € 93.000.

Baten

De toename van € 365.000 op het taakveld Riolering betreft een hogere onttrekking aan de voorziening riool. Lasten en baten van de riolering moeten per saldo in evenwicht zijn. Evenals bij de riolering, is ook bij de afvalstoffenheffing kostendekkendheid van toepassing. De extra baten op het taakveld Afval betreft een toename van de leges afvalstoffenheffing als gevolg van hoger geraamde lasten.

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

Het (interne) beleid voor de uitvoering van dit programma is onder meer beschreven in:

- Mobiliteitsplan 2045 Duurzaam, Veilig & Vooruit
- Bomenverordening
- Algemene plaatselijke verordening

Wettelijke basis voor dit programma

De wettelijke basis is vastgelegd in:

- Gemeentewet (zorgplicht)
- Wegenwet
- Wegenverkeerswet
- Wet milieubeheer
- Wet natuurbescherming
- Afvalstoffenwet
- Wet informatievoorziening ondergrondse netwerken (WION)
- Kaderrichtlijn Water en Waterwet
- Warenwetbesluit: attractie- en speeltoestellen
- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie/ Bestuursakkoord Klimaat Adaptatie

Betrokken partijen

Betrokken partijen bij dit programma zijn onder meer:

- Inwoners, ondernemers en belanghebbenden (Natuurmonumenten, basisscholen, ondernemers/winkeliersverenigingen e.d.)
- Overheden zoals regiogemeenten, Regionale samenwerkingsverbanden, provincie Noord-Holland, waterschappen, GAD en OFVG
- Nutsbedrijven en kennisplatforms (CROW, Rioned, Stichting toegankelijkheid etc.)
- Stads Beheer Service (SBS), Tomingroep, stichting Land & Boschzigt (schilderen bankplanken) en Landgoed de Rading (schilderen onderhoud zwerfafvalbakken)

ECONOMISCHE ZAKEN, RECREATIE EN TOERISME

Programma Economische zaken, recreatie en toerisme bestaat uit een deel van de taakvelden van de BBV-taakveldcategorieën 3 (Economie) en 5 (Sport, cultuur en recreatie).

Beschrijving

Dit programma omvat gemeentelijk beleid gericht op stimulering van het ondernemersklimaat en bevordering van economische activiteiten. Zoals recreatie, toerisme, werkgelegenheid, (detail)handel en industrie. Voor een vitale, leefbare en aantrekkelijke leefomgeving is de aanwezigheid van het bedrijfsleven van belang. Daarom voeren we actief beleid voor het behoud van bedrijfsruimte, banen en voorzieningen.

Een goed vestigingsklimaat voor zelfstandig ondernemers en bedrijven vormt de kern van het economisch beleid. Daarnaast zetten we in op behoud en revitalisering van bedrijventerreinen en toekomstbestendige winkelgebieden. In het gebiedsakkoord worden de belangen van de sector recreatie en toerisme behartigd. Daarnaast zijn we in diverse platforms in gesprek met ondernemers. Zoals het Transitieteam en het Breed Ondernemersoverleg.

In dit programma is ook het gemeentelijk waterbeleid ondergebracht, zoals de omgang met de kaderrichtlijn water (KRW) voor oppervlakte- en grondwater. Hier ligt een relatie met de programma's 3, 7 en 8.

Wat willen we bereiken?

- Aantrekkelijk en sterk ondernemersklimaat.
- Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan Toekomstvisie Bedrijventerreinen Wijdemeren.
- Vitale en toekomstbestendige winkelgebieden.
- Uitvoering geven aan gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen.
- Uitvoering van taken Plassenschap Loosdrecht en omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Economische ontwikkeling

In 2023 geven we uitvoering aan de Economische Agenda 2030. We gaan verder met het opstellen van een concreet actieprogramma, op basis van de vastgestelde ambities. Dit zijn onder meer een optimaal vestigingsklimaat, ruimtelijke ordening, een sterke arbeidsmarkt, duurzaamheid en veilig ondernemen. We zoeken samenwerking met bedrijfsleven en regiogemeenten. Via onderzoek, afspraken en - zo nodig - beleidswijzigingen binnen de bedrijvenmarkt, willen we het vestigingsklimaat duurzaam en concurrerend houden. We gaan verder met de samenwerking in het actieteam Economische agenda en het Breed ondernemersoverleg (VNO NCW, KHN, HISWA/Recron en Ondernemend Wijdemeren en de winkeliersverenigingen).

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

In 2023 werken we aan de uitvoering van de Toekomstvisie Bedrijventerreinen Wijdemerren. We gaan verder met de uitvoering van het plan van aanpak van bedrijventerrein De Zodde. Andere bedrijventerreinen pakken we daarna op. In 2023 gaan we beleid maken om bestemmingsplanwijzigingen van bedrijf naar wonen op bedrijventerreinen niet meer toe te staan. We stimuleren bedrijven om hun panden meer te verduurzamen. Door slimmer om te gaan met beschikbare ruimte op bestaande terreinen en het verkennen van nieuwe locaties gaan we zoeken naar vestigings- en/of uitbreidingslocaties voor bedrijven. Op Ter Sype streven we naar realisatie van bedrijventerreinen die niet geschikt zijn voor woningbouw, om zo enigszins tegemoet te komen aan het voorzien in extra bedrijfsruimte binnen Wijdemerren.

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Vanuit ondernemersmanagement zetten we actief in op de belangen van het lokale bedrijfsleven en verbetering van het economisch klimaat in Wijdemerren. We bouwen ons netwerk verder uit en blijven regelmatig in gesprek met bedrijven. Dit doen we onder andere door bedrijfsbezoeken af te leggen en actieve participatie bij beleidsvorming. Ook informeren we ondernemers over wijzigingen vanuit de Omgevingswet met betrekking tot vergunningsaanvragen. Verder faciliteren we initiatieven die bijdragen aan de revitalisering van winkelcentrum De Meenthof in Kortenhoef. In 2021 is een onderzoek uitgevoerd naar het economisch functioneren en toekomstbestendigheid van dit winkelcentrum. In 2022 is een start gemaakt met de aanbevelingen uit het rapport en in 2023 werken we hier aan verder. Daarnaast faciliteren we initiatieven van ondernemers en eigenaren voor de oprichting van een BIZ of ondernemersfonds, met behulp van cofinanciering door de provincie.

Economische promotie

De gemeente Wijdemerren heeft goud in handen met het Loosdrechts plassengebied, de schitterende natuur, de buitenplaatsen en de diversiteit aan horeca en (water)recreatie. De ondernemers werken meer samen wanneer het gaat om gebiedspromotie. In 2020 is het initiatief genomen voor het gezamenlijke platform www.loosdrechtsplassengebied.nl, dat met behulp van de gemeente is ontwikkeld. Het doel is om het veelzijdige aanbod van Wijdemerren beter zichtbaar en makkelijker vindbaar te maken en zo uiteindelijk gedurende het gehele jaar bezoekers naar het gebied te trekken.

Recreatie

We blijven werken aan een aantrekkelijk en toekomstbestendig vrijetijdlandschap. een mooi en groen gebied waar mensen graag wonen, werken en recreëren. We doen dat vanuit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. Samen met onze partners binnen het akkoord werken we tot en met 2027 aan het aantrekkelijker maken van het gebied. Met oog voor een evenwichtige versterking van recreatieve waarden en natuurwaarden werken we aan een breed aanbod vrijetijdsactiviteiten.

In juli 2022 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht een Omgevingsprogramma Recreatie en Toerisme 2040 op te stellen. Wij willen uitvoering geven aan deze motie. Met dit programma willen wij een instrument in handen krijgen om meer sturing te geven aan de verdere ontwikkeling van het recreatiepotentieel in onze gemeente. Daarbij willen we de recreatieve mogelijkheden voor alle doelgroepen bereikbaar houden. Het Omgevingsprogramma moet kaders bieden voor beleidsafwegingen en de toetsing van plannen. Ook moet het duidelijkheid bieden aan ondernemers over wat wel en niet mogelijk is op het gebied van de recreatieve ontwikkeling.

Water

Dit programma wordt sterk beïnvloed door regelgeving van hogere overheden, zoals de Europese Kader Richtlijn Water (KRW), Natura 2000 en Natuur Netwerk Nederland (NNN). Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) heeft Watergebiedsplannen in voorbereiding om de soms nog matige waterkwaliteit fors te verbeteren. Vanaf 2020 wordt gewerkt aan het Watergebiedsplan voor de Horn en Kuyerpolder. De gemeente wordt daarbij betrokken door het waterschap en de provincie Noord-Holland.

We continueren de uitvoering van het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. We zetten het onderzoek naar een alternatief voor de vervallen vaarverbinding tussen de Loosdrechtse Plassen en het Hilversums kanaal door. Vooralsnog richten we ons daarbij op *Het rondje om de Zuid*. Het baggeren van de Loosdrechtse Plassen (fase 1) wordt voortgezet. In samenwerking met de jachthaveneigenaren gaan we verder met de voorbereidingen voor het baggeren van de jachthavens (fase 2). We brengen de baggeropgave van de Vuntus en de Stille Plas (optionele fase 3) in beeld, ter voorbereiding op besluiten om al dan niet deze plassen te baggeren.

In 2022 is, als afronding van het Cabomba-project, een beheerplan Cabomba opgesteld voor de gezamenlijke partners. We nemen de taken van de gemeente uit dit beheerplan op in de gemeentelijke beheerplannen. De andere partners nemen eveneens hun taken in beheer van Cabomba op in hun reguliere beheerplannen, waarmee het project kan worden afgesloten.

In 2023 brengen we met de overname van de taken van het Plassenschap Loosdrecht de basis op orde voor uitvoering en beleid. Onder andere data en beleid worden neutraal overgenomen. We maken eventuele aanpassingen en aanvullingen zichtbaar en pakken ze op. Zodat kwalitatieve, kwantitatieve en financiële data en beleid volledig en op orde zijn. Daardoor zijn taken op efficiënte en doelgerichte wijze binnen de gemeente in te passen.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

ECONOMISCHE ZAKEN, RECREATIE EN TOERISME	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-2.396	-2.026	-1.937	-1.821	-1.828	-1.829
Baten	1.255	1.187	1.047	1.047	1.047	1.047
TOTAAL	-1.141	-839	-890	-774	-781	-782
LASTEN PER TAAKVELD						
Economische ontwikkeling	-327	-303	-319	-319	-319	-319
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-11	-12	-12	-12	-12
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	-22	-23	-23	-23	-23
Economische promotie	0	-100	-75	-50	-50	-50
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.099	-1.590	-1.508	-1.417	-1.424	-1.425
Wonen en bouwen	-970	0	0	0	0	0
TOTAAL	-2.396	-2.026	-1.937	-1.821	-1.828	-1.829
BATEN PER TAAKVELD						
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	23	34	28	28	28	28
Economische promotie	897	1.001	1.001	1.001	1.001	1.001
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	335	152	18	18	18	18
Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	1.255	1.187	1.047	1.047	1.047	1.047
RESULTAAT	-1.141	-839	-890	-774	-781	-782
Onttrekking aan reserve	70	64	62	63	58	61
Toevoeging aan reserve	0	-24	-100	-100	-100	-100
SALDO	-1.071	-799	-928	-811	-823	-821

Financiële toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste mutaties van de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022, na wijziging als gevolg van de voorjaarsnota.

Lasten

De afname van de lasten van Openbaar groen en recreatie wordt veroorzaakt door een vermindering van de bijdrage met betrekking tot het gebiedsakkoord en het plessenschap. Daar staat een afname van de baten op deze onderdelen tegenover. Voor de beleidsprioriteit 'visie recreatie en toerisme' is incidenteel € 50.000 begroot voor 2023. Zie ook het overzicht van realistische en noodzakelijke ontwikkelingen onder 4. Economische zaken, recreatie en toerisme.

Baten

Geen bijzondere/significante mutaties.

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

Het (interne) beleid voor de uitvoering van dit programma is onder meer beschreven in:

- Plannen van aanpak Permanente Bewoning I en II (2005)
- Geef economie de Ruimte (2006)
- Visie recreatie & toerisme (2009)
- Horecanota (2006)
- Detailhandel structuurvisie (2007)
- De kern van Wijdmeren (2012)
- Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen (2017)
- De regionale detailhandelsvisie (2019)
- Beleidskader vrijetijdslocaties gemeente Wijdmeren (2018)
- Ambitiedocument ondernemersmanagement (2019)
- Toekomstvisie bedrijventerreinen Wijdmeren (2020)
- Economische agenda 2030 (2022)

Wettelijke basis voor dit programma

Dit programma is niet gebaseerd op bijzondere wetgeving. Uiteraard is er wel uitgebreide wetgeving die randvoorwaardelijk is voor dit programma. Zoals de Omgevingswet en AVG, concurrentievervalsing en dergelijke.

Betrokken partijen

Betrokken partijen bij dit programma zijn onder meer:

- Water: provincie Noord-Holland, HISWA/Recron, Recreatie Midden-Nederland, het Plessenschap, de waterleidingbedrijven, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de gemeenten in Gooi en Vecht
- Economie (marketing en toerisme): ondernemers en diverse ondernemersverenigingen onder andere Ondernemend Wijdmeren, winkeliersvereniging Meenthof en BIZ Nootweg, vastgoedeigenaren, regio Gooi- en Vechtstreek, Visit Gooi & Vecht, VNO NCW, KHN en HISWA/Recron
- Gebiedsakkoord: de 21 partijen die het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen (GOV) hebben ondertekend
- Metropoolregio Amsterdam (MRA): de 35 partijen die participeren in het convenant MRA

SOCIAAL DOMEIN

Programma 5 bestaat uit een deel van de taakvelden van de BBV taakveld categorieën 4 (Onderwijs), 5 (Sport, cultuur en recreatie) en 6 (Sociaal domein).

Beschrijving

Ons speerpunt in 2023 blijft het uitvoeren van onze taken op een kwalitatief gewenst niveau, binnen de beschikbare budgetten.

Doorlopend zetten we hiervoor zowel regionaal als lokaal verbeterplannen in. Daarnaast kijken we naar herijking van beleidskaders en bepalen we een toekomstige stip op de horizon.

Wat willen we bereiken?

Onderwijs

- Adequate huisvesting van scholen in Wijdmeren.
- Een integraal Huisvestingsplan.
- Intensieve samenwerking tussen scholen, gemeente en lokale/regionale organisaties op het gebied van onderwijs, kinderopvang, preventie en zorg.
- Voorkomen van voortijdig schooluitval en thuiszitten.
- Versterken van de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt.
- Een doorgaande leerlijn van kinderopvang tot en met school.

Sport, cultuur en recreatie

- Inwoners worden of blijven vitaal, onder andere door sporten of bewegen.
- Eigen sportlocaties optimaal benutten zodat sport en ontspanning in kantines samengaan.
- Opstellen van een nieuwe cultuurnota.

Sociaal domein

- Iedereen doet mee op alle terreinen van het sociaal domein.
- Versterken van de sociale cohesie en het karakter van onze dorpen.
- Efficiënter inzetten van het maatschappelijk vastgoed en kostendekkend in het beheer maken.
- Betere doorstroom van mensen uit de bijstand naar duurzame werkplekken.
- Inkomensregelingen voor inwoners met een inkomen tot maximaal 120% van het sociaal minimum.
- Voorkomen van problematische schulden.
- Beheersen van de kosten in het sociaal domein.
- Versterking van het bestaande netwerk jeugdhulp.
- Voorkomen van dak- en thuisloosheid en bieden van preventie en perspectief.
- (Beschermd) Thuis wonen mogelijk maken en het beter verbinden van zorg, welzijn en veiligheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijshuisvesting

We willen in 2023 het Integraal Kind Centrum (IKC) Talent Primair in de kern van Nieuw-Loosdrecht realiseren. In 2023 wordt gewerkt aan het ontwerp, bestek en aanbesteding. In 2024 start de bouw.

We gaan in overleg met de schoolbesturen een meerjarig integraal huisvestingsplan opstellen. Dit plan moet zorgen voor toekomstbestendige huisvesting van het onderwijs. De financiële consequenties hiervan worden aan de raad voorgelegd.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

We faciliteren bijeenkomsten waar betrokken partijen met elkaar in gesprek gaan over wat zij samen kunnen doen en voor elkaar kunnen betekenen op het gebied van preventie, onderwijs en veilig en gezond opgroeien.

We geven uitvoering aan de regionale samenwerkingsagenda onderwijs. We bedden de onderwijs-jeugdarrangementen (voorheen onderwijs-zorgarrangementen) structureel in ons beleid. We stellen een regionaal actieplan voortijdig schoolverlaten op, om te voorkomen dat jongeren vroeg stoppen met school.

We nemen deel aan regionale werkgroepen en geven uitvoering aan projecten, inclusief monitoring en evaluatie.

We organiseren bijeenkomsten voor kinderopvanglocaties en scholen om onderlinge samenwerking te bevorderen. Deze bijeenkomsten staan in het teken van kennismaking, uitwisselen van ervaringen, bespreken wat gezamenlijke doelen zijn en bespreken hoe samenwerking verder vormgegeven kan worden.

Sportbeleid en activering

We zorgen voor een passend sport- en beweegaanbod.

We geven uitvoering aan het werkplan van de buurtsportcoaches. Buurtsportcoaches geven onder andere ondersteuning aan bewoners en verenigingen bij het organiseren van sport en beweegactiviteiten. We leggen de focus op het in beweging krijgen van ouderen door de inzet van een beweegcoach 60+. Met een vergrijzende bevolking is het belangrijk dat zij blijven sporten en bewegen.

We geven - in samenwerking met lokale partijen - uitvoering aan het sportakkoord en zorgen daarmee voor een passend sport- en beweegaanbod.

We geven - in samenwerking met lokale partijen - uitvoering aan het preventieakkoord (wordt verder uitgelegd bij gezondheid).

(Sport)accomodaties

We stellen een aangepaste accommodatieregeling vast. We gaan de beheersituatie van de sporthallen herzien. Hier stellen we een meerjarig visie voor op, in combinatie met verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.

Cultuurpresentatie

We stellen in 2023 een nieuwe cultuurnota op.

Samenkracht en burgerparticipatie

We zorgen voor een goede start van statushouders binnen de gemeente en volgen daarin de wettelijke richtlijnen. Hiervoor wordt onder andere een plan van aanpak opgesteld (PIP), zetten we budgetcursussen in, realiseren we ontmoetgroepen en zorgen voor een financiële ontzorging in de eerste zes maanden van de uitkering zodat statushouders goed kunnen 'landen' en ingeburgerd raken.

We stimuleren eigen kracht en zelf oplossend vermogen en gebruik van het sociale netwerk. We gaan meer naar alternatieve oplossingen zoeken. Zoals meer inzet van algemene voorzieningen, inzet van ervaringsdeskundigen en het koppelen van vrijwilligers aan inwoners. Ook gaan we op meerdere terreinen kijken hoe netwerkversterking in de praktijk vorm gegeven kan worden.

We zetten de kennis en ervaring van maatschappelijke partners in om onderlinge samenwerking te versterken en alternatieven in de informele zorg te ontwikkelen of meer te benutten. Waar nodig, worden vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties op maat en vraaggericht ondersteund door de sociaal makelaar. Op verzoek creëren we randvoorwaarden om ontmoetingen en initiatieven van inwoners te stimuleren.

We stimuleren een gezonde leef- en beweegstijl in Wijdemerem.

In samenwerking met de buitendienst blijven we participatie in de openbare ruimte en faciliteren we dit via De Appelboom-werkwijze.

We gaan onderzoek doen naar behoeftes binnen onze kernen en hoe we ons maatschappelijk vastgoed hier op aan laten sluiten. Hierbij kijken we ook naar het aantal locaties en de mogelijkheid om maatschappelijk functies te combineren. Eerst willen we een overzicht creëren van het maatschappelijk vastgoed. Op basis van dit overzicht stellen we een visie op om maatschappelijk vastgoed kostendekkend te maken of het maatschappelijk rendement te optimaliseren.

Inkomensregelingen

We maken afspraken met Tomin, regiogemeenten en Almere voor een aantal trajecten met loonkostensubsidie en een leerwerktraject. We zetten binnen de regio de uitvoering van Werken aan Werk en Perspectief op Werk voort.

We willen voorkomen dat minimaregelingen niet of niet voldoende gebruikt worden. Daarom vergroten we de bekendheid van deze regelingen door publicatie in de lokale kranten en op onze website en door ketenpartners en sociale partners te informeren. We zijn ook kritisch op onze regelingen en het wel of niet in stand houden hiervan. Eind 2022 hebben we onderzoek naar alle regelingen gedaan. De uitkomsten gebruiken we voor een evaluatie en betrekken we in ons nieuw integraal beleidskader.

Begeleide participatie

We bieden ruimte voor lokaal maatwerk in trajecten en zetten lokale activering en re-integratieactiviteiten voort. We hebben oog voor samenhang met andere problematiek zoals laaggeletterdheid en formulieren. Beschikkingen en de website zijn voor iedereen begrijpelijk.

We onderhouden onze samenwerkingsafspraken door regelmatig overleg. We faciliteren opdrachten waar meerdere partners een verantwoordelijkheid in krijgen, zodat samenwerking in de praktijk meer gestalte krijgt. We ondersteunen onze inwoners met inzet van vrijwilligers, mantelzorgers, informele en formele zorg om de participatie te bevorderen. We sluiten aan bij het regionale mantelzorgbeleid en integreren dit beleid in het nog op te zetten lokale integrale beleidskader.

Arbeidsparticipatie

We geven de Tomingroep een rol als leer-werkbedrijf en zetten instrumenten in als loonkostensubsidie en begeleiding. We bieden ruimte voor lokaal maatwerk en zetten lokale re-integratie activiteiten voort.

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) heeft tot doel om cliënten te laten participeren in de samenleving.

We onderscheiden de volgende terreinen waarop beperkingen worden gemeten:

- Zelfredzaamheid (in staat tot bewegen en verplaatsen, communicatie, het nemen van besluiten, oplossen van problemen, dagelijkse routine kunnen organiseren, geld beheren, administratie et cetera).
- Gedragsproblemen (destructief gedrag, dwangmatig gedrag, lichamelijk en/of verbaal agressief, seksueel overschrijdend gedrag et cetera).
- Psychisch functioneren (concentratie, geheugen en denken, perceptie van de omgeving).
- Oriëntatiestoornissen (oriëntatie in tijd, plaats en persoon).

In de Wmo is het uitgangspunt dat in alle gevallen eerst de mogelijkheden van eigen netwerk, voorliggende en algemene voorzieningen wordt onderzocht.

Op basis van intern onderzoek kan blijken dat een inwoner van Wijdemeren ondersteuning nodig heeft van de gemeente. In dat geval kan een maatwerkvoorziening worden ingezet. Welke maatwerkvoorziening wordt ingezet, hangt af van het resultaat dat inwoner en gemeente wensen te behalen. Bij het verstrekken van maatwerkvoorzieningen geldt dat de gemeente toetst of de voorziening duurzaam, passend en proportioneel is. Een voorbeeld van een maatwerkvoorziening is bijvoorbeeld een scootmobiel, huishoudelijke hulp of aanpassing in huis.

We kijken naar het normenkader voor Huishoudelijke Hulp en de mogelijkheden om aanvragen terug te dringen. We doen onderzoek naar de invoering van een inkomenstoets voor de Huishoudelijke hulp.

We blijven kritisch op onze interne processen en kwaliteitsbewaking. Hiervoor gaan we werkprocessen aanscherpen en richtlijnen invoeren, onder andere voor begeleiding en dagbesteding.

We zetten in 2023 de pilot ontmoetgroep lichte dagbesteding voort. Wel onder voorbehoud dat de aangevraagde subsidie bij de provincie ('Versterken maatschappelijk veld') wordt toegekend.

We ontwikkelen in samenwerking met partners in het veld alternatieven voor dagbesteding en begeleiding om de toestroom van indicaties te verminderen.

We vergroten de uitstroom jeugd en Wmo door meer inzicht te krijgen in zorgstapelingen, doorverwijzingen, kwaliteit van verwijzing en beoordeling van de inzet zorg. Ook gaan we hiervoor en regionale contracten beter benutten. We sturen op oplossingen en zoeken binnen het bestaande netwerk naar lichtere vormen van zorg.

Maatwerkdienstverlening 18+

Vanuit de uitvoering van de Wmo zoomen we in op de individuele melding voor begeleiding. We zijn in samenwerking met consultants, wijkteammedewerkers en de kwaliteitsmedewerker een werkgroep begeleiding gestart. In deze werkgroep is gezocht naar meer eenduidigheid in aanpak van meldingen. We zijn nu bezig met het daadwerkelijk vaststellen van een richtlijn en format waar beide teams mee kunnen werken. Centraal hierbij is dat we iedere melding vanuit dezelfde visie oppakken, eenduidig beoordelen welke inzet past, doelen en resultaten specifiek maken en aandacht hebben voor een prognose van de Wmo-inzet op de middellange en lange termijn.

We voeren het projectplan begeleiding uit. In 2023 versterken we de samenwerking met voorveldpartners en verbeteren we de werkprocessen. We voeren het projectplan jeugd uit. We maken daarbij een analyse van zorgstapelings en verbeteren de werkprocessen.

We formuleren een opdracht die we ons als gemeente stellen aan de toegang tot zorg voor Wmo en jeugd. Deze opdracht integreren we in het nog op te stellen integraal beleidskader sociaal domein.

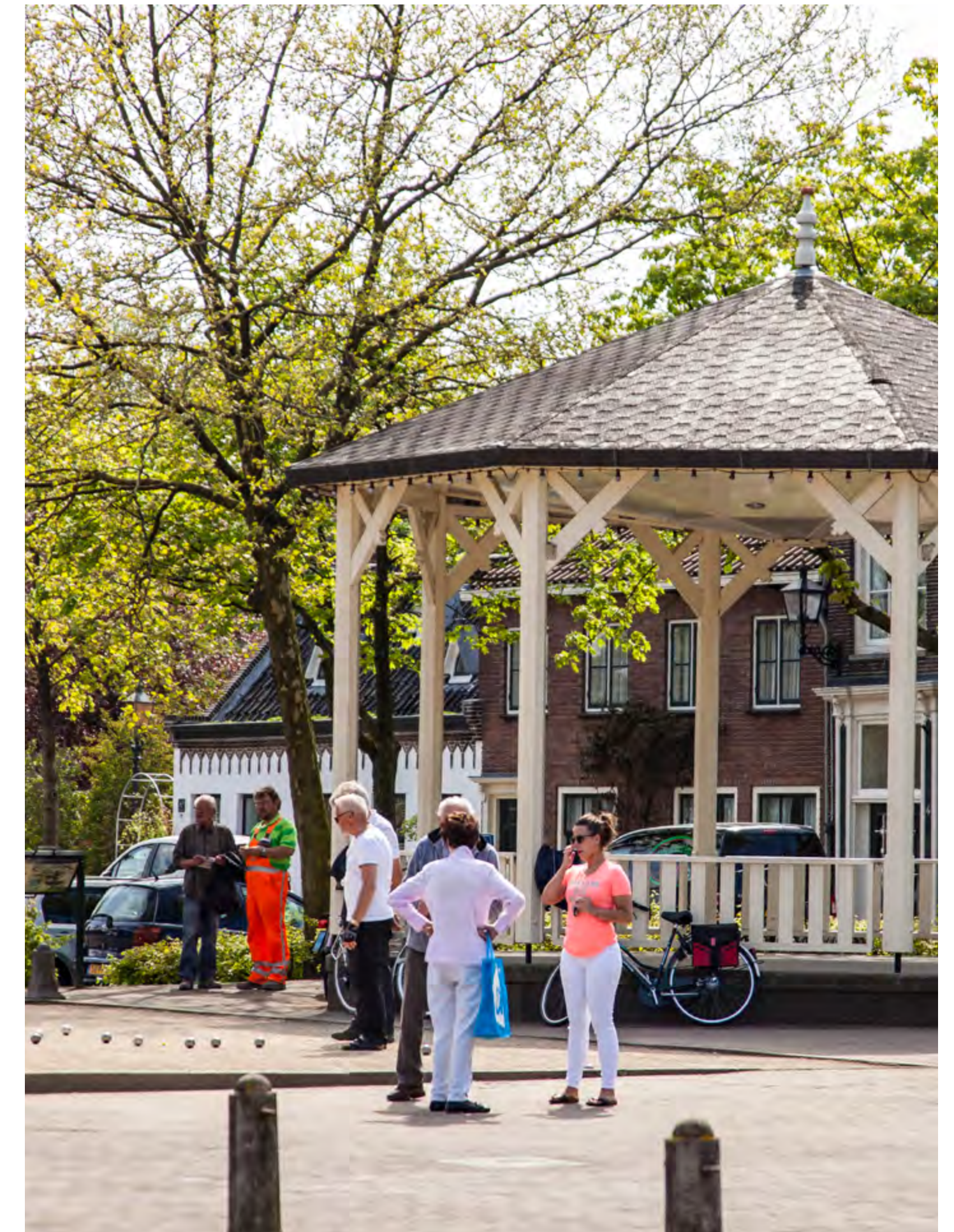
Maatwerkdienstverlening 18-

Onder dit taakveld behoren vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt, waaronder:

- Jeugd 18- uitgaven via de regio.
- Jeugd 18- uitgaven vanuit de gemeente zoals PGB en bovenregionale uitvoeringskosten.

We stimuleren dat de partijen die binnen de gemeente met jeugdhulp te maken hebben met elkaar in gesprek gaan over wat zij samen kunnen doen en voor elkaar kunnen betekenen op het gebied van preventie, veilig en gezond opgroeien. Kwetsbare gezinnen krijgen in een vroeg stadium de ondersteuning die nodig is via het project Kansrijke Start.

We onderzoeken hoe de inzet van jeugdhulp tot stand komt. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek gaan we onze werkprocessen hiervoor vastleggen.

Geëscaleerde zorg 18+

Een groot deel van gemeentelijke taken op het gebied van geestelijke gezondheids- en verslavingszorg, aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, beschermd wonen, maatschappelijke opvang én vrouwenopvang gaan over bescherming en opvang. In het beleidsplan bescherming en opvang dat in 2022 is vastgesteld hebben we drie hoofddoelen benoemd. Een van die doelen is de intensivering van samenwerking tussen Sociaal Domein en Veiligheid. De hoofddoelen zijn in het beleidsplan in twintig punten uitgewerkt. We richten ons daarbij in de eerste plaats op preventie.

We gaan huisuitzetting voorkomen door in te zetten op vroegsignalering van schulden en snelle financiële ondersteuning. We bieden hulp bij het leren omgaan met financiën als onderdeel van het (blijven) huren onder voorwaarden.

We bieden - in samenwerking met de gemeenten in onze regio - voldoende tijdelijke (kleinschalige) opvang mogelijkheden. We realiseren daarbij een dekkend hulp- en begeleidingsaanbod voor dak- en thuislozen. We continueren maatschappelijke en jongerenopvang en realiseren kleinschalige opvanginitiatieven voor gezinnen in de wijken.

We zetten de ervaring en deskundigheid van opgeleide ervaringsdeskundigen en lotgenoten zoveel mogelijk in om kwetsbare inwoners en hun naasten te helpen bij hun herstel.

Inwoners wonen zoveel mogelijk thuis in een veilige omgeving.

We werken samen in het creëren van huisvesting voor verschillende (ook bijzondere) doelgroepen.

Het hebben van werk wordt, ook voor onze kwetsbare inwoners, zo veel als mogelijk nagestreefd. Wanneer werk (tijdelijk) niet haalbaar is, kunnen inwoners rekenen op een nuttige dagbesteding en ontmoetingsactiviteiten die dichtbij in de wijken worden georganiseerd.

Geëscaleerde zorg 18-

Hieronder valt Veilig Thuis, Jeugdreclassering en de Jeugdmaatregelen. Deze taken zijn belegd bij de Regio Gooi en Vechtstreek. Wel werkt het sociaal wijkteam intensief samen met Veilig Thuis en de Gecertificeerde Instelling.

Volksgezondheid

De taken in het kader van Volksgezondheid zijn grotendeels belegd bij de Regio Gooi en Vechtstreek. De taken worden uitgevoerd door de GGD en door Jeugd en Gezin (Jeugdgezondheidszorg). Lokaal zijn we verantwoordelijk voor de huisvesting van de consultatiebureaus. Daarnaast werken we als gemeente op het gebied van veiligheid en gezondheid samen met de GGD en Jeugd en Gezin.

We maken afspraken met Jeugd & Gezin over de invulling van de huisbezoeken aan kwetsbare gezinnen zodat zij in een vroeg stadium de ondersteuning krijgen die nodig is. Prenatale huisbezoeken zijn daarbij de eerste schakel in de aanpak van een kansrijke start en optimale ontwikkelingskansen voor jonge kinderen.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

SOCIAAL DOMEIN	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-23.118	-22.254	-23.575	-24.085	-23.922	-23.685
Baten	6.045	4.459	4.697	4.634	4.634	4.634
TOTAAL	-17.073	-17.795	-18.878	-19.451	-19.288	-19.051
LASTEN PER TAAKVELD						
Onderwijsinvesting	-884	-1.002	-1.242	-1.046	-1.122	-1.004
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-733	-869	-787	-813	-814	-813
Sportbeleid en activering	-325	-195	-226	-240	-240	-240
Sportaccommodaties	-569	-676	-852	-748	-889	-792
Cultuurpresentatie	-80	-98	-114	-114	-114	-114
Musea	-98	-21	-50	-253	-39	-25
Cultureel erfgoed	-5	-11	-10	-10	-10	-10
Media	-355	-356	-372	-660	-377	-372
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-172	-95	-105	-105	-104	-104
Samenkracht en burgerparticipatie	-1.582	-1.681	-1.968	-2.203	-2.214	-2.220
Wijkteams	-591	-677	-745	-745	-745	-745
Inkomensregelingen	-5.688	-4.661	-4.571	-4.568	-4.568	-4.568
Begeleide participatie	-654	-646	-591	-559	-560	-547
Arbeidsparticipatie	-575	-481	-364	-340	-340	-340
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-761	-716	-1.181	-1.186	-1.192	-1.202
Maatwerkdienstverlening 18+	-3.946	-4.092	-606	-606	-606	-605
Maatwerkdienstverlening 18-	-4.554	-4.535	-5.165	-5.243	-5.343	-5.342
Geëscaleerde zorg 18+	-109	-40	-36	-36	-36	-36
Geëscaleerde zorg 18-	-635	-547	-564	-564	-564	-564
Volksgezondheid	-802	-855	-865	-867	-868	-864
Hulp bij huishouden (WMO)	0	0	-1.866	-1.866	-1.866	-1.866
Begeleiding (WMO)	0	0	-1.115	-1.128	-1.126	-1.127
Dagbesteding (WMO)	0	0	-175	-180	-180	-180
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	0	0	-5	-5	-5	-5
TOTAAL	-23.118	-22.254	-23.575	-24.085	-23.922	-23.685

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

SOCIAAL DOMEIN	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
BATEN PER TAAKVELD						
Onderwijshuisvesting	212	235	288	225	225	225
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	155	209	119	119	119	119
Sportbeleid en activering	120	0	0	0	0	0
Sportaccommodaties	123	222	226	226	226	226
Cultuurpresentatie	0	0	0	0	0	0
Musea	10	10	10	10	10	10
Samenkracht en burgerparticipatie	101	187	278	278	278	278
Wijkteams	65	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	4.920	3.388	3.548	3.548	3.548	3.548
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	9	8	228	228	228	228
Maatwerkdienstverlening 18+	205	200	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18+	125	0	0	0	0	0
TOTAAL	6.045	4.459	4.697	4.634	4.634	4.634
RESULTAAT	-17.073	-17.795	-18.878	-19.451	-19.288	-19.051
Onttrekking aan reserve	454	539	816	657	647	490
Toevoeging aan reserve	-65	0	0	0	0	0
SALDO	-16.684	-17.256	-18.062	-18.794	-18.641	-18.561

Financiële toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste mutaties van de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022, na wijziging als gevolg van de voorjaarsnota.

Lasten

De totale lasten nemen in 2023 met ruim € 1.300.000 toe ten opzichte van 2022. De stijging is in hoofdzaak terug te voeren tot de ontwikkeling van de zorgkosten Jeugdwet en Wmo voor in totaal afgerond € 1.350.000. Deze kosten zijn als onvermijdelijk te beschouwen. In deze toename bedraagt het aandeel loon – en prijsstijgingen € 690.000. De autonome groei wordt geraamd op € 460.000.

Door een aanpassing in het IV3-model in 2023 vinden er verschuivingen plaats tussen de taakvelden Maatwerkvoorzieningen, Maatwerkdienstverlening 18- en 18+, Hulp bij huishouden, Begeleiding en Dagbesteding. Op deze taakvelden bedraagt de toename van kosten per saldo € 765.000.

Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Toename van de kosten voor Maatwerkvoorzieningen € 465.000, Maatwerkdienstverlening 18- € 630.000, Hulp bij huishouden € 1.866.000, Begeleiding € 1.115.000 en Dagbesteding € 175.000. De afname van de kosten bij Maatwerkdienstverlening 18+ bedraagt € 3.486.000.

Overige grote stijgingen vinden plaats in de taakvelden Onderwijshuisvesting € 240.000, Sportaccommodaties € 176.000 en Samenkracht en burgerparticipatie € 287.000. Op de vele posten die het sociaal domein rijk is, zijn ook diverse budgetten naar beneden bijgesteld. Per saldo nemen de uitgaven ten opzichte van de begroting 2022 toe met afgerond € 1.300.000.

Baten

De totale baten nemen toe met € 238.000. De toename op het taakveld Inkomensregelingen is € 160.000. De toename van € 91.000 op het taakveld Samenkracht en burgerparticipatie betreft een hogere SPUK-uitkering ten behoeve van inburgering.

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

Het (interne) beleid voor de uitvoering van dit programma is onder meer beschreven in:

- Nota maatschappelijke agenda (MAG) 2018-2021, integraal beleidsdocument, gestoeld op eerdere beleidsnota's jeugd/Wmo
- (Regionale) Beleidsnota bescherming en opvang t/m 2025
- Startnota 'Goed ouder worden in Wijdmeren' (9 februari 2022)
- Verordening maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2020 (inclusief Regeling mantelzorgwaardering Wijdmeren)
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2020
- Verordening jeugdhulp gemeente Wijdmeren 2018
- Verordening SMI (sociaal medische indicatie) 2013
- Beleidsregels jeugdhulp 2018
- Beleidsplan armoede en schuldhulpverlening Wijdmeren 2019 - 2022 (inclusief minimabeleid)
- Verordening re-integratie, loonkostensubsidie en studietoelage Wijdmeren 2015
- Verordening tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ Wijdmeren 2015
- Verordening individuele inkomenstoelage Wijdmeren 2021
- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Wijdmeren 2016
- De verordening beslistermijn schuldhulpverlening Wijdmeren 2021
- Beleidsregels beschut werk 2015
- Beleidsregels loonwaardebepaling 2015
- Beleidsregels bijzondere bijstand 2017
- Beleidsregels verwijtbaarheid en bestuurlijke boete 2015
- Beleidsregels BBZ 2020
- Verordening leerlingenvervoer 2019 + uitvoeringsregels leerlingenvervoer 2019
- Verordening onderwijshuisvesting 2015
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid 2003
- Verordening subsidie voorschoolse educatie en peuteropvang 2022
- Beleidsregels handhaving wet kinderopvang
- Collegevoorstel 2021 t.b.v. uitvoering Nationaal Programma Onderwijs (NPO)
- Convenant eerste opvang onderwijs 2022
- Samenwerkingsovereenkomst Talent Primair 2017
- Afsprakennotitie voorschoolse educatie 2020-2024
- Cultuurnota 2018-2021
- Samenwerkingsovereenkomst Bibliotheek en de gemeenten Eemnes, Gooise Meren, Weesp en Wijdmeren 2023-2024
- Subsidiebeleidskader 2022-2025
- Algemene Subsidieverordening Wijdmeren 2021
- Deelverordening incidentele subsidies Wijdmeren 2021
- Subsidiebeleid lokale basisscholen 2021
- Regionale woonvisie tot 2040 en Woonvisie Wijdmeren t/m 2024
- Prestatieafspraken Wijdmeren en woningbouwvereniging tot 2023
- Huisvestingsverordening Gooi en Vechtstreek 2019 (moet in 2023 opnieuw worden vastgesteld)
- Woonakkoord provincie NH (tot 2040)

Wettelijke basis voor dit programma

- Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen
- Wet op het primair onderwijs
- Wet op het voortgezet onderwijs
- Wet passend onderwijs
- Wet op de expertisecentra
- Leerplichtwet 1969
- Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
- Wet op het onderwijstoezicht
- Wet publieke zorg
- Jeugdwet
- Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen
- Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE)
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Participatiewet (inclusief Wet taaleis)
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- Wet inburgering
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
- Wet banenafpraak
- Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI)
- Huisvestingswet
- Mediawet
- Woningwet
- Bibliotheekwet

Betrokken partijen

Betrokken partijen bij dit programma zijn onder meer:

- Inwoners en ondernemers
- Sport- en cultuurverenigingen
- Zorg- en welzijnsorganisaties
- Zorg en Veiligheidshuis, regiogemeenten en de Regio Gooi en Vechtstreek
- COA
- Aanbieders Inburgeringscursussen
- Ondernemend Wijdemeren
- Ouderenorganisaties
- Bibliotheek Gooi en Meer
- Digi & Taalhuis
- Kursusproject
- Vluchtelingenwerk
- Werkgeversservicepunt
- Re-integratie-advies
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Basisscholen en andere onderwijsorganisaties
- Schoolmaatschappelijk werk
- Kinderopvangorganisaties
- Consultatiebureau en Regionaal Bureau Leerlingenzaken
- Woningbouwcorporaties
- Huurderorganisaties
- Vereniging Sport en Gemeenten
- Buurtsportcoaches
- Beheersstichtingen
- Dieren opvangorganisaties

NATUUR EN MILIEU

Programma 6 bestaat uit een taakveld van de BBV taakveld categorie 7 (Volksgezondheid en milieu).

Beschrijving

Het programma natuur en milieu gaat over het behoud van een gezonde leefomgeving. Daarbij spelen een aantal grote transitie's een centrale rol. Denk bijvoorbeeld aan de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie. Deze transitie's én de handhaving van milieuthema's zijn noodzakelijk om onze gezonde leefomgeving te behouden. Daarnaast is er een duidelijke samenhang met biodiversiteit, ecologie, stikstof, bomen, faunapassages en bermbeheer. De transitie's in dit programma vragen om een integrale benadering. Daarom zijn er verbindingen met alle andere programma's en beleidsvelden binnen de gemeente. Verbinden, stimuleren en mogelijk maken staan in dit programma centraal.

Wat willen we bereiken?

- Samenhang, versnelling en financiering van duurzaamheid.
- Energietransitie: in 2050 is de gemeente Wijdemerem klimaatneutraal.
- In 2050 is onze gemeente waterrobuust, klimaatadaptief en biodivers ingericht.
- We streven met de inzet van gezondheidbeschermende en -bevorderende interventies naar gezondheidswinst voor alle inwoners en onze meest kwetsbare inwoners in het bijzonder.
- We willen dat alle relevante beleidsdomeinen bijdragen aan de gezondheid van inwoners en dat gezondheid integraal onderdeel wordt van andere beleidsplannen.
- We willen dat inwoners zo lang mogelijk in goed ervaren gezondheid leven.
- Vanuit het perspectief van Positieve Gezondheid streven we ernaar dat inwoners zoveel mogelijk regie kunnen voeren op hun leven, ook op momenten dat het even wat minder gaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Milieubeheer

In 2023 zetten wij in op een programma Duurzaamheid en Groen. Met het opstellen van een Omgevingsprogramma willen we voldoen aan de landelijke doelstellingen duurzaamheid voor 2030 en 2050. De financiële middelen die hiervoor benodigd zijn, komen uit de Brede Doeluitkering gelden Klimaatakkoord. In lijn met het coalitieakkoord starten wij in 2023 met een Wijdemeerse 'denktank'. Doel is om inwoners te enthousiasmeren, te informeren en initiatieven op het gebied van duurzaamheid te faciliteren.

Daarnaast gaan we in 2023 actief inspelen op het proces van de overdracht van provinciale bodemtaken. De overgedragen taken brengen wij bij voorkeur onder bij de Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV). We nemen nu aan dat het Rijk op de overheveling van het budget voor deze taken geen korting toepast.

Daarnaast gaan we aan de slag met energiebesparing bij bedrijven. We willen overtredingen op het gebied van de Wet Milieubeheer (Activiteitenbesluit) en de Richtlijn Energie-Efficiëntie (EED) voorkomen. Vanaf 2023 willen we hier actief op sturen. Samen met de OFGV passen we vanaf 2023 het systeem 'Stimulerend Toezicht' toe. We zetten in op deelname van veertig ondernemers (grootverbruikers) aan 'Stimulerend

Toezicht'. Zij krijgen daarmee inzicht in hun energieverbruik én in de maatregelen die genomen moeten worden om energie te besparen.

In 2021 heeft de gemeente Wijdemeren de Transitievisie Warmte vastgesteld. Vooruitlopend op een eerste wijkuitvoeringsplan start de gemeente met het verkennen van de mogelijke alternatieven voor warmte in vier zogenaamde verkenningsbuurten. De gemeente is samen met de Energiecoöperatie en Waternet gestart met het betrekken van inwoners op wijkniveau. Waternet heeft de eerste verkennende onderzoeken naar aquathermie uitgevoerd. De Energiecoöperatie gaat met de bewoners in gesprek over de toekomstige warmteoplossing voor hun wijk. Daarbij wordt het isoleren van woningen en het opwekken van zonne-energie gestimuleerd.

We continueren de samenwerking met Energiecoöperatie Wijdemeren. We gaan in 2023 de doorontwikkeling van de Energiecoöperatie stimuleren, om zo nog beter invulling te geven aan duurzaamheid. Daarnaast zetten we regionaal de samenwerking met het Energiedienstenbedrijf (EDB) voort. We dagen het EDB bijvoorbeeld uit om een passend aanbod voor warmteoplossingen te realiseren.

Bij het herinrichten van de openbare ruimte is klimaatadaptatie een vast uitgangspunt (zie ook programma 3). Om eenduidig de openbare ruimte in te richten en handvatten te bieden aan initiatiefnemers gaan we het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) herzien. Deze wordt opgesteld vanuit de uitgangspunten klimaatadaptatie, circulair en biodiversiteit.

Circulair inkopen

In 2023 streven we er naar dat minimaal 10 procent van onze inkoop circulair is. In 2025 streven we naar 50 procent en in 2030 naar de volle 100 procent. Aan de hand van de roadmap circulair inkopen en ondernemerschap werken wij binnen de eigen organisatie aan circulariteit. Circulair inkopen maken wij een vast onderdeel in alle budgetaanvragen.

Effectief inzamelen van grond- en afvalstoffen krijgt daadwerkelijk vorm in Wijdemeren. Op verschillende plekken kijken we wat fysiek mogelijk is om het beleid uit te voeren. Daarnaast we willen het zwerfafval minimaliseren. Onder andere met gelden uit de inzameling en recycling van huishoudelijk verpakkingsafval, voeren we hiervoor Appelboomprojecten uit die inwoners betrekken bij hun leefomgeving.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

NATUUR EN MILIEU	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-844	-660	-1.132	-741	-740	-728
Baten	91	0	300	0	0	0
TOTAAL	-753	-660	-832	-741	-740	-728
LASTEN PER TAAKVELD						
Mileubeheer	-844	-660	-1.132	-741	-740	-728
TOTAAL	-844	-660	-1.132	-741	-740	-728
BATEN PER TAAKVELD						
Mileubeheer	91	0	300	0	0	0
TOTAAL	91	0	300	0	0	0
RESULTAAT	-753	-660	-832	-741	-740	-728
Onttrekking aan de reserve	0	0	150	63	50	25
RESULTAAT	-753	-660	-682	-678	-690	-703

Financiële toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste mutaties van de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022, na wijziging als gevolg van de voorjaarsnota.

Lasten

In de lasten is in 2023 een incidentele uitgave opgenomen voor uitkeringen energiearmoede € 300.000 (specifieke uitkeringen gemeenten en provincies (SPUK). Voor diverse programma's op het gebied van duurzaamheid is voor 2023 € 125.000 meer begroot dan in 2022.

Deze uitgaven worden gedekt door onttrekking aan de reserve duurzaamheid.

Baten

Tegenover de onder de lasten genoemde uitkering voor energiearmoede staat een extra bate van € 300.000.

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

Het (interne) beleid voor de uitvoering van dit programma is onder meer beschreven in:

- Omgevingsvisie (2021)
- Duurzaamheidsagenda (2018)
- Grondstoffenvisie (2021)
- Regionale energiestrategie 1.0 (2021)
- Laadpalenbeleid (2019)
- Nota klimaatadaptatie (2020)
- Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen (2017)
- Roadmap circulair inkopen en opdrachtgeverschap (2019)
- Visie op weg naar Aardgasvrij (2021)
- Toekomstvisie Bedrijventerreinen (2021)
- Gemeentelijk Rioleringsplan (2017)

Wettelijke basis voor dit programma

De wettelijke basis is vastgelegd in:

- Wet Natuurbescherming
- Kader richtlijn water (KRW) en Waterwet
- Wet milieubeheer en activiteitenbesluit milieubeheer
- Klimaatakkoord en Klimaatwet

Betrokken partijen

Betrokken partijen bij dit programma zijn onder meer:

- Provincie Noord-Holland
- Regio Gooi en Vechtstreek
- Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (OFGV)
- Regiogemeenten
- Inwoners en ondernemers
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- GAD Gooi en Vechtstreek
- Energiecoöperatie Wijdemeren
- Nutsbedrijven en netwerkbeheerders
- Woningcoöperaties

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Programma 7 bestaat uit de taakvelden van de BBV taakveld categorie 8 (Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing).

Beschrijving

Het is belangrijk dat we in alle kernen voldoende bouwen om de vitaliteit van de dorpen te behouden en te versterken. We willen bouwen met beleid: geen grote ontwikkelingen in het buitengebied of aan de randen van de dorpen. We zoeken naar een evenwicht tussen alle belangen: woningbouw, bedrijvigheid en recreatie en natuurontwikkeling. En staan open voor onderzoek om bestaande bebouwing anders te gebruiken. We luisteren naar onze inwoners en betrekken hen bij beleid en uitvoering. We gaan bestaand participatiebeleid voor ruimtelijke plannen bijstellen en zo nodig verbreden. We onderzoeken op welke wijze wij sociale koop in de toekomst kunnen borgen. Eveneens nemen we de gebiedsmaatregelen stikstof mee in ruimtelijke ontwikkelingen.

Wat willen we bereiken?

- Realiseren van woningbouwopgave passend bij ons dorpse karakter en binnen de vastgestelde kaders.
- Afronden van projecten, zoals Nedervecht.
- Ter Sype, zoveel mogelijk woningen.
- Gedragen stappen zetten in project Porseleinhaven.
- Groenewoud: versnellen op saneren.

Wat gaan daarvoor doen?

Ruimtelijke ordening

In 2023 willen we alle aanvragen die nog onder de oude Provinciale regeling vallen (de PRV) juridisch op een zorgvuldige wijze afronden. Vervolgens gaan we in 2023 alle ruimtelijke procedures inrichten en vervolmaken, zoals deze gaan gelden onder de Omgevingswet.

In 2021 is de omgevingsvisie vastgelegd. We willen in 2023 de omgevingsvisie evalueren, herzien en aanvullen aan de hand van programma's. Dit doen we door te onderzoeken hoe in de afgelopen periode de omgevingsvisie sturing heeft geboden bij ruimtelijke plannen. Vooruitlopend op deze evaluatie is er vanuit de raad en het college behoefte aan een hoofdstuk voor natuur en milieu, recreatie en toerisme.

We stellen een plan van een aanpak op voor het maken van het omgevingsplan. Dit gaat dan om actualisatie, het verwerken van het tijdelijk deel naar het definitieve deel en de verwerking van initiatieven. Ook passen we de Legesverordening aan. Omdat 2023 een overgangsjaar is, monitoren wij de kosten en de verhouding tot de leges extra scherp.

In 2020 zijn we gestart met een kansenkaart om potentiële (her)ontwikkelingslocaties in beeld te brengen. In 2023 onderzoeken we de verkoop van de grond van twee locaties voor woningbouw. We onderzoeken daarnaast actief welke gronden voor woningbouw in aanmerking komen en onder welke voorwaarden dit mogelijk is.

Glaspoort (een joint venture van ABP en KPN) is begonnen met het aanleg van glasvezel in grote delen van Wijdmeren. In februari 2022 zijn ze begonnen in Loosdrecht. Vervolgens krijgen Nederhorst, Kortenhoef en Ankeveen een glasvezelnetwerk. De provider verwacht in 2024 gereed te zijn.

Grondexploitatie

Project Porseleinhaven: het plan voorziet in nieuwe woningen en commerciële functies aan een aantrekkelijk plein aan het water.

Wonen en bouwen

De gemeente Wijdmeren is een groene gemeente waar veel mensen willen wonen. Er is een tekort aan betaalbare, duurzame en toegankelijke woningen. We zetten ons in om de woningvoorraad uit te breiden om aan de vraag naar woningen te voldoen. Bouwen voor senioren, jongeren en jonge gezinnen heeft de voorkeur.

Om het tekort aan woningen op te lossen, kijken we naar verdichting in de kernen. Het is bekend dat hiervoor ook weinig ruimte is in Wijdmeren. Ontwikkeltrajecten die al enige tijd op de plank liggen zoals Ter Sype, Groenewoud/VLEK krijgen prioriteit.

Op Ter Sype worden zoveel mogelijk woningen gebouwd, daar waar door onderzoek kan worden aangetoond dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gerealiseerd.

We stimuleren de bouw van gelijkvloerse woningen voor onze oudere inwoners. Ook informeren we hen over de verhuismogelijkheden. Zo willen we doorstroming bevorderen, zodat deze woningen beschikbaar komen voor andere doelgroepen. Ook hebben we oog voor jongeren die in onze gemeente willen blijven wonen.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-4.277	-4.258	-4.121	-2.497	-2.495	-2.493
Baten	3.616	2.509	2.089	584	545	545
TOTAAL	-661	-1.749	-2.032	-1.913	-1.950	-1.948
LASTEN PER TAAKVELD						
Ruimtelijke ordening	-1.465	-1.175	-749	-703	-655	-654
Grondexploitatie (niet bedrijven)	-2.138	-1.418	-1.505	0	-41	-41
Wonen en bouwen	-674	-1.665	-1.867	-1.794	-1.799	-1.798
TOTAAL	-4.277	-4.258	-4.121	-2.497	-2.495	-2.493
BATEN PER TAAKVELD						
Ruimtelijke ordening	465	336	135	135	55	55
Grondexploitatie (niet bedrijven)	1.637	1.418	1.505	0	41	41
Wonen en bouwen	1.514	755	449	449	449	449
TOTAAL	3.616	2.509	2.089	584	545	545
RESULTAAT	-661	-1.749	-2.032	-1.913	-1.950	-1.948
Onttrekking aan de reserve	366	355	344	233	18	5
Toevoeging aan de reserve	-56	-350	-250	0	0	0
SALDO	-351	-1.744	-1.938	-1.680	-1.932	-1.943

Financiële toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste mutaties van de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022, na wijziging als gevolg van de voorjaarsnota.

Lasten

De afname van de lasten op het gebied van ruimtelijke ordening worden in hoofdzaak veroorzaakt door een afname van de kosten voor bestemmingsplannen. Hier staat een afname van de baten van € 200.000 tegenover. De stijging van de lasten op het taakveld wonen en bouwen betreft met name een stijging van de salarislasten.

Baten

De afname van de baten voor wonen en bouwen betreft een daling van leges en andere rechten (WABO).

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

Het (interne) beleid voor de uitvoering van dit programma is onder meer beschreven in:

- Huisvestingsverordening
- Handboek Inrichting Openbare ruimte (HIOR)
- Welstandsnota
- Monumentennota
- Erfgoednota
- Nota zichtbare handhaving
- (Regionale) Woonvisie
- Woonvisie Wijdmeren 2021-2024
- Notitie woonboten
- Nota snippergroen
- Nota grondbeleid 2020 - 2024
- Beleidsregels landgoederen Wijdmeren 2004
- Beleidsregels paardenbakken 2006
- Omgevingsvisie Wijdmeren 2040 (structuurvisie)
- Bouwkostenbeleid 2014
- Nota plattelandswoningen
- Regionaal actie programma wonen2 (2017-2020)
- Mobiliteitsplan
- Beleidsregel parkeernormen Wijdmeren

Wettelijke basis voor dit programma

De wettelijke basis is vastgelegd in:

- Gemeentewet
- Wet ruimtelijke ordening

Betrokken partijen

Betrokken partijen bij dit programma zijn onder meer:

- Inwoners en ondernemers
- Iedereen die van de gemeente grond wil kopen, huren, pachten of gebruiken
- Aanwonenden van de betreffende weggedeeltes (sanering wegverkeerslawaaï)
- Eigenaren van woningen (sanering wegverkeerslawaaï)
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&A)
- Regio Gooi en Vechtstreek
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Provincie Noord-Holland
- Provincie Utrecht
- Nood- en hulpdiensten
- Scholen
- Veilig Verkeer Nederland (VVN)

ALGEMENE BATEN & LASTEN, DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Betreft de ontvangsten uit de algemene uitkering en de diverse belastingen.

Financiële toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste mutaties van de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022 na de voorjaarsnota.

Lasten

De sterke toename van de post 'Overige baten en lasten', met name in het meerjarig perspectief, wordt veroorzaakt door de hier verantwoorde stelpost salarisontwikkeling, prijsontwikkeling en de kapitaallasten volgende uit het investeringsplan.

Baten

De algemene uitkering neemt ten opzichte van de begroting 2022 na de Voorjaarsnota met EUR 1.556.000 toe. Door de verhoging van tarieven onroerendzaakbelastingen stijgen de belastingopbrengsten van woningen en niet- woningen met in totaal EUR 881.000. Het tarief voor de onroerendzaakbelasting woningen stijgt met 8 procent. Het tarief voor de onroerendzaakbelasting 'Eigenaren niet-woningen' wordt met 15 procent verhoogd en het tarief voor 'gebruikers niet- woningen' met 10 procent. Deze verhogingen zijn allemaal inclusief 4 procent inflatiecorrectie.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

ALGEMENE BATEN EN LASTEN	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-860	-935	-749	-2.423	-5.113	-6.687
Baten	37.085	40.536	42.839	44.946	47.341	46.256
TOTAAL	36.225	39.601	42.090	42.523	42.228	39.569
LASTEN PER TAAKVELD						
Beheer overige gebouwen en gronden	-	-106	-107	-107	-107	-107
Treasury	50	-1	-1	-1	-1	-1
OZB woningen	-4	-9	-9	-9	-9	-9
OZB niet-woningen	-	-	-	-	-	-
Belastingen overig	-804	-529	-562	-561	-561	-561
Algemene uitkering gemeentefonds	-	-	-	-	-	-
Overige baten en lasten	-102	-290	-70	-1.745	-4.435	-6.009
TOTAAL	-860	-935	-749	-2.423	-5.113	-6.687
BATEN PER TAAKVELD						
Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	-	-	-
Treasury	94	93	53	52	51	50
OZB woningen	6.049	6.125	6.828	6.858	6.888	6.918
OZB niet-woningen	1.574	1.628	1.806	1.806	1.806	1.806
Belastingen overig	210	190	196	196	196	196
Algemene uitkering gemeentefonds	29.094	32.050	33.606	35.934	38.300	37.186
Overige baten en lasten	64	450	350	100	100	100
TOTAAL	37.085	40.536	42.839	44.946	47.341	46.256
RESULTAAT	36.225	39.601	42.090	42.523	42.228	39.569
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-455	-700	-524	-524	-524	-524
SALDO	35.770	38.901	41.566	41.999	41.704	39.045

Relevante informatie

Relevante bedrijfsstukken

- Financiële verordening
- Nota reserves en voorzieningen
- Nota paragraaf risicomanagement
- Nota afschrijvingsbeleid

Wettelijke basis voor dit programma

- Gemeentewet
- Besluit begroting en verantwoording (BBV)
- Gemeenschappelijk Financieel Toezicht Kader (GTK)

Betrokken partijen

- Provincie Noord-Holland
- Rijk

OVERHEAD

Overhead uit een taakveld van de BBV taakveld categorie 0 (Bestuur en ondersteuning).

Onder overhead verstaan wij het geheel van taken en activiteiten gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Globaal gaat het dan om de kosten van de Bedrijfsvoering (huisvesting, facilitair, ICT, overig), directie en teammanagement.

Wat willen we bereiken?

Op basis van onder andere de uitkomsten van het organisatieonderzoek van bureau Necker van Naem, hebben we een plan van aanpak opgesteld. We investeren in de formatie en inrichting van met name de bedrijfsvoeringonderdelen, de sturing in de organisatie, de samenwerking tussen teams en het samenspel tussen organisatie, college en raad. Succesbepalende factoren zijn:

1. De basis op orde qua formatie, werkprocessen, systemen en financiële middelen.
2. Oplossingsgericht werken voor en met management en medewerkers.
3. Een moderne en gezonde werkomgeving.
4. Inbedding van onze waarden & principes.
5. Een toekomstgerichte gemeente.

Wat gaan we daar voor doen?

We gaan de administratieve last in de ambtelijke organisatie verminderen door het borgen van de digitale selfservice voor medewerkers en HR-gerelateerde managementinformatie. Hierbij onderzoeken we of we de huidige samenwerkingen al dan niet willen voortzetten.

We versterken onze rol als aantrekkelijke werkgever door het borgen van de ingezette organisatieontwikkeling. We zorgen voor een structureel ontwikkelingstraject en bieden opleidingen aan die nodig zijn voor de uitoefening van taken, waarmee we voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.

We zorgen dat we als werkgever zichtbaar worden voor nieuwe medewerkers dan wel jong professionals. Hierbij maken we gebruik gemaakt van Employee Value Proposition (EVP), werkgeversmerk (branding) en recruitment Marketing.

We zorgen voor een adequate flexibele schil waardoor we als ambtelijke organisatie wendbaar zijn ten tijde van ziekte, vacatures dan wel extra tijdelijke taken.

In de rol als werkgever sluiten we aan bij de behoefte van de moderne medewerker en voldoen aan de richtlijnen vanuit de landelijke overheid en verplichtingen vanuit de CAO.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

OVERHEAD	Rekening 2021	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-9.063	-10.396	-13.035	-11.308	-11.352	-11.230
Baten	23	18	19	19	19	19
TOTAAL	-9.040	-10.378	-13.016	-11.289	-11.333	-11.211
Toevoeging uit reserve	109	141	767	122	216	102
RESULTAAT	-8.931	-10.237	-12.249	-11.167	-11.117	-11.109

Financiële toelichting

Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste mutaties van de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022, na wijziging als gevolg van de voorjaarsnota.

Lasten

De toename van de lasten wordt voor een groot deel veroorzaakt door een toename van de kosten van inhuur derden (de zgn. flexibele schil). Als uitgangspunt is hiervoor genomen 10 procent van de loonsom. Dit betekent een toename ten opzichte van de begroting 2022 van bijna € 1.200.000. Ten aanzien van de salarissen is een stijging van 4 procent begroot. Voor verschillende ontwikkelingen is ruim € 800.000 opgenomen in 2023. Hiervan is ruim € 300.000 structureel. Zie ook het overzicht van realistische en noodzakelijke ontwikkelingen onder Overhead.

Baten

Geen bijzondere/significante mutaties.

Relevante informatie**Relevante bedrijfsstukken**

Het (interne) beleid voor de uitvoering van dit programma is onder meer beschreven in:

- IV-Visie (gemeentelijke visie op informatievoorziening, 2019)
- Uitvoeringsplan IV-visie 2019-2022
- Ambitiedocument toekomstige huisvesting

Wettelijke basis voor dit programma

Het beleid voor de uitvoering van dit programma is onder meer beschreven in:

- Gemeentewet
- Algemene wet bestuursrecht

Betrokken partijen

Betrokken partijen bij dit programma zijn onder meer:

- Gemeente Hilversum
- Inwoners en ondernemers

1. LOKALE HEFFINGEN

Deze paragraaf geeft een overzicht van de belastingen en rechten die de gemeente oplegt aan burgers, ondernemingen, organisaties en toeristen. De ontwikkelingen in het gemeentelijk belastinggebied worden geschetst en de voorstellen voor aanpassing van belastingen en rechten worden toegelicht. Ook is er aandacht voor het kwijtscheldingsbeleid.

Beleidskader

Gemeentelijke heffingen bestaan uit ongebonden heffingen en heffingen die gebonden zijn aan bepaalde leveringen en diensten van de gemeente.

Ongebonden heffingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. In Wijdmeren zijn dit onroerende zaakbelastingen woningen en niet-woningen (OZB), roerende ruimtebelastingen (RRB of ook RZB), hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting.

Voor de gebonden heffingen is kenmerkend, dat de geraamde opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten van de leveringen en diensten. In Wijdmeren gaat het om afvalstoffenheffing, rioolheffingen, leges en lijkbezorgingsrechten.

Preventief toezicht

Preventief toezicht en de artikel 12 status worden met enige regelmaat in één adem genoemd. Ten onrechte. Als een gemeente onder preventief toezicht staat is er (nog) geen sprake van een artikel 12 status. Preventief toezicht is een verscherpte vorm van toezicht op gemeenten. Een gemeente valt altijd onder preventief toezicht als de begroting en de meerjarenraming niet structureel en reëel in evenwicht zijn. Ook wanneer de stukken zonder toestemming te laat zijn ingezonden, geldt preventief toezicht. Bij deze vorm van toezicht moet de provincie de begroting en eventuele wijzigingen hierop goedkeuren. Dit betekent dat de gemeente wordt beperkt bij het uitvoeren van de begroting. De provincie maakt afspraken met de gemeente over het al dan niet vragen van toestemming voor uitgaven en/of het aangaan van verplichtingen. Zolang er nog geen verbeterplan is ingediend, kan de gemeente die onder preventief toezicht staat uitgaven doen tot het niveau van de laatst vastgestelde begroting, in dit geval 2022. Een gemeente die onder preventief toezicht staat en geen kans ziet een structureel sluitende begroting te realiseren, kan overgaan tot het aanvragen van de artikel 12 status.

Redelijk peil 2023 en belastingcapaciteit

De financiële verhoudingswet bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 van voornoemde wet. Hierbij wordt voornamelijk gekeken naar het gemiddelde percentage waarmee de gemeente de waarde van de woningen en niet-woningen belast.

Het gemiddeld gewogen OZB-tarief is voor 2023 nog niet te bepalen, omdat daartoe de juiste gegevens niet aanwezig zijn. Voor belastingjaar 2022 zijn die gegevens er wel. Het gemiddeld gewogen tarief komt uit op 0,1324 procent.

Bij het opmaken van het dekkingsplan wordt gekeken naar het gemiddeld gewogen OZB-tarief. Dit wordt afgeleid van het tarief dat wordt gehanteerd bij een aanvraag van een artikel 12 status.

Het Rijk heeft bepaald dat alvorens in aanmerking te kunnen komen voor een artikel 12 status het gemiddeld gewogen OZB-tarief 2023 van een gemeente minimaal 0,1729 procent moet bedragen. Het gemiddelde OZB-tarief in onze gemeente moet ten opzichte van 2022 nog met gemiddeld 30 procent stijgen om dit zogenaamde 'Redelijk peil' te bereiken. Omgerekend naar de situatie van de gemeente Wijdmeren betekent dit dat de opbrengsten uit onroerendzaakbelastingen ten opzichte van 2022 eerst nog met afgerond € 2.600.000 moeten worden verhoogd om in aanmerking komen voor de artikel 12 status.

Uitgangspunten in 2023

In de onderstaande tekst is sprake van een viertal stijgingspercentages. Namelijk 4, 8, 10 en 15 procent. De inflatiecorrectie 2023 is geraamd op 4 procent (septembercirculaire 2022). In de stijging van de tarieven met respectievelijk 8, 10 en 15 procent is de inflatiecorrectie van 4 procent verdisconteerd.

- De raming van de opbrengsten uit onroerende zaakbelastingen woningen wordt voor 2023 verhoogd met 8 procent. Zie ook de toelichting bij 'De heffingen' onder 1.
- De raming van de opbrengsten uit onroerende zaakbelastingen niet-woningen wordt ten opzichte van 2022 respectievelijk met 15 procent verhoogd voor 'eigenaren niet-woningen' en met 10 procent voor 'gebruikers van niet-woningen'. Het Rijk kort gemeenten via de algemene uitkeringen voor de gerealiseerde belastingopbrengsten uit de OZB. Met ingang van 2023 is deze korting voor niet woningen verhoogd met een percentage tussen de 60 en 70 procent.
- De tarieven voor de roerende zaakbelasting zijn, wettelijk verplicht, gelijk aan die van de OZB.
- De tarieven van de overige ongebonden heffingen worden voor 2023 met 4 of 8 procent verhoogd.
- Bij de gebonden heffingen streven we naar kostendekking. Verderop in dit document vindt u terug wat dit concreet voor de diverse heffingen in 2023 betekent.

Geraamde inkomsten

De volgende tabellen geven een overzicht van de werkelijke, respectievelijk geraamde bruto opbrengsten over de jaren 2020 tot en met 2023.

- De raming 2023 van de opbrengsten uit onroerende zaakbelasting is gebaseerd op de voorlopige opbrengst 2022 verhoogd met 8 procent. Zie de uitgangspunten.
- De raming van de roerende zaakbelasting is gebaseerd op de opbrengst 2021 en de voorlopige opbrengst 2022, verhoogd met 8 procent. Zie de uitgangspunten.
- De raming 2022 van de opbrengsten hondenbelasting is gebaseerd op de realisatie 2021 en de voorlopige opbrengst 2022. Deze basis is verhoogd met 8 procent. Zie de uitgangspunten.
- De toeristen- en forensenbelasting worden in het jaar volgend op het betreffende boekjaar opgelegd. De raming 2023 van de landtoeristenbelasting is gebaseerd op de opbrengsten van de over 2020 en 2021 opgelegde aanslagen. De tarieven voor landtoeristenbelasting worden alleen verhoogd met de verwachte inflatiecorrectie van 4 procent. De tarieven van de watertoeristenbelasting worden eveneens verhoogd met 4 procent. In de loop van 2023 wordt de huidige verordening geactualiseerd op basis van de uitkomsten van een inventarisatie, die door een externe partij in 2022/2023 wordt uitgevoerd.
- De heffingssystematiek van de forensenbelasting is met ingang van 2022 gewijzigd. Zie onder 4.

(bedragen x € 1.000)

OPBRENGSTEN ONGEBONDEN HEFFINGEN	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Geraamd 2022	Geraamd 2023
Onroerende zaakbelastingen	6.498	7.623	7.753	8.633
Roerende ruimtebelastingen	60	67	67	73
Toeristenbelasting	198	290	317	317
Forensenbelasting	267	607	684	684
Hondenbelasting	112	120	123	123
TOTAAL	7.135	8.707	8.944	9.830
Afvalstoffenheffing	2.705	2.962	3.376	3.454
Rioolheffing	3.205	2.957	2.940	2.940
Leges	1.026	1.826	972	719
Lijkbezorgingsrechten	290	302	320	320
TOTAAL	7.226	8.047	7.608	7.433

De heffingen

Zie ook de toelichting hiervoor over preventief toezicht, redelijk peil en belastingcapaciteit.

1. Onroerende zaakbelastingen

Woningen

In 2023 worden de onroerende zaakbelastingen woningen (OZB) ten opzichte van de raming 2022 verhoogd met 8 procent. De verhoging van dit tarief bestaat uit de inflatiecorrectie van 4 procent extra verhoogd met 4 procent. De bijbehorende tarieven (omslagheffing) zijn op het moment van de samenstelling van deze paragraaf nog niet berekend. Ze zijn afhankelijk van de waardeontwikkeling van de onroerende zaken in 2022. Die waarde wordt weer teruggerekend naar de waarde per 1-1-2022. Een betrouwbaar beeld van de waardeontwikkeling van de onroerende zaken verwachten wij bij de behandeling van de begroting 2023 te kunnen geven.

Niet woningen

Via de algemene uitkering vindt structureel korting plaats op de OZB-opbrengsten van de gemeente. Deze korting geldt zowel voor woningen, alsook voor niet-woningen. Deze kortingen verschillen van elkaar. De korting voor woningen is voor 2023 ten opzichte van 2022 nagenoeg ongewijzigd. Voor niet-woningen wordt de korting met ingang van 2023

verhoogd met 60 tot 70 procent. In absolute zin betreft dit een extra korting op de algemene uitkering ten opzichte van 2022 met € 700.000. Om de afname van de netto opbrengsten van de niet-woningen in enige mate te compenseren, worden de tarieven 2023 'niet-woningen' extra verhoogd. Het tarief voor de 'eigenaren niet-woningen' wordt met 15 procent verhoogd en het tarief voor 'gebruikers van niet-woningen' met 10 procent. Deze percentages zijn inclusief 4 procent inflatiecorrectie.

2. Roerende ruimtebelastingen

Deze belasting is bedoeld om eigenaren en gebruikers van roerende ruimten in een vergelijkbare heffing als de OZB te betrekken. Daarom zijn de regels voor het waarderen van roerende ruimten gelijk. Er is ook wettelijk bepaald, dat de tarieven gelijk moeten zijn aan die van de OZB.

3. Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting is de afgelopen 10 jaar alleen met de jaarlijkse inflatiecorrectie aangepast. Het aanvangstarief bedroeg € 1,00. Het tarief voor 2022 bedraagt € 1,27. De toeristenbelasting wordt ook voor 2023 verhoogd met de verwachte inflatie van 4 procent. Het tarief per overnachting wordt bij de landtoeristenbelasting € 1,32.

Het idee is om de tarieven van de forfaitaire heffing watertoeristenbelasting in 2024 meer aan te sluiten bij de landelijke werkwijze. Hierbij wordt mede gebruik gemaakt van de inventarisatie, die in 2022/2023 op de vakantieparken heeft plaatsgevonden en nog zal plaatsvinden. Voor 2023 worden de tarieven met de verwachte toename van de prijsindex van 4 procent verhoogd. Dit resulteert voor 2023 in de volgende tarieven:

LENGTE VAARTUIG	2022	2023
4 – 7 meter	51,28	53,43
7 – 9 meter	68,52	71,31
9 – 12 meter	114,84	119,15
12 meter en meer	154,40	160,57

4. Forensenbelasting

Bij de invoering van de forensenbelasting, zo'n 10 jaar geleden, is met de eigenaren van recreatieparken overeengekomen dat zij deze belasting voor de gemeente innen. Anders dan bij de toeristenbelasting zijn namelijk niet de ondernemers belastingplichtig, maar de gebruikers van de recreatiewoningen zelf. Doordat de ondernemers de inning op zich nemen -besparen zij de gemeente kosten. Met de ondernemers is in 2022 opnieuw een convenant afgesloten. Voor 2023 moeten deze afspraken worden verlengd.

Met ingang van 2022 is de heffingsystematiek voor de forensenbelasting herzien en zijn de tarieven van de forensenbelasting aangepast. De tot en met 2021 gehanteerde staffelmethode is sinds 2022 losgelaten en er is overgegaan op een heffingsmaatstaf. Deze gaat uit van een vast percentage van de WOZ-waarde van het object.

Dit vaste percentage van 0,25 procent wordt met 8 procent verhoogd tot 0,27 procent van de WOZ-waarde. Daarbij wordt een tarief gehanteerd met een minimum van € 378,00 (€ 350,00 + 8 procent). Het maximumbedrag komt te vervallen.

Het vaste bedrag per gemeubileerde woning, waarvoor geen WOZ-waarde is vastgesteld, wordt met een percentage verhoogd van 4 procent tot € 312,00 (€ 300,00 + 4 procent).

Om meer zekerheid te krijgen over de juistheid van de opgelegde aanslagen forensen- en toeristenbelasting heeft in 2022 een inventarisatie van de objecten die vallen onder de toeristen- en forensenbelasting plaatsgevonden. Ook in de jaren 2023, 2024 en 2025 worden deze controles uitgevoerd. Zie ook de toelichting bij 'Geraamde inkomsten.'

5. Hondenbelasting

In het onderstaande overzicht zijn de oude en nieuwe tarieven opgenomen. Omdat de hondenbelasting bij een gedeeltelijke belastingplicht per maand wordt berekend, zijn de tarieven deelbaar gemaakt door twaalf. Voor 2023 worden de tarieven verhoogd met 8 procent. Inflatiecorrectie 4 procent en een extra verhoging van 4 procent.

AANTAL HONDEN	2022	2023
Eerste hond	€ 87,60	€ 94,56
Iedere volgende hond	€ 110,16	€ 118,92
Kennel	€ 288,00	€ 311,04

6. Afvalstoffenheffing

De totale lasten voor het inzamelen en het verwerken van huishoudelijk afval, verhoogd met de kosten van het heffen van de afvalstoffenheffing worden voor 2023 geraamd op € 3.484.000 inclusief BTW (2022 € 3.370.000). De totale lasten voor het inzamelen van de afvalstoffen nemen ten opzichte van de raming 2022 met € 114.000 toe. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere verplichte bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling, die de afvalstoffen daadwerkelijk ophaalt, de GAD. Het tarief dat per woning wordt berekend, wordt bepaald door het aantal woningen, dat wordt

aangeslagen en het aantal personen dat er woont. In het werkgebied van het Plassenschap Loosdrecht e.o. wordt eveneens huisvuil opgehaald. Deze taak wordt tot nog toe uitgevoerd door het Plassenschap.

KOSTENDEKKENDHEID AFVALSTOFFENHEFFING 2023

	2023
Bijdrage aan GAD	€ 2.737.700
Plassenschap Loosdrecht, vuilophaaldienst	€ 17.300
Kosten gastheerschap belastingen Hilversum	€ 65.700
BTW 21%	€ 592.300
Kwijtscheldingen	€ 71.000
TOTALE LASTEN	€ 3.484.000
Opbrengst afvalstoffenheffing	€ 3.454.000
TOTALE OPBRENGSTEN	€ 3.454.000
Kostendekkendheid	99,1%

Hoofdzakelijk als gevolg van de toename van de bijdrage aan de GAD stijgen de afvaltarieven in 2023 met circa 3,1 procent. Omdat de afvalstoffenheffing bij een gedeeltelijke belastingplicht per maand wordt berekend, zijn de tarieven deelbaar gemaakt door twaalf.

(*De berekening van de tarieven per huishouden is onder voorbehoud, omdat het aantal aanslagen over 2022 nog niet definitief bekend zijn. Dit kan van invloed zijn op de bijdrage per gezin).

TYPE HUISHOUDEN	Tarief 2022	Tarief 2023	Aantal huis- houdens*	Opbrengst
Meerpersoons- huishouden	€ 344,28	€ 354,96	7.450	€ 2.644.500,00
Eenpersoons- huishouden	€ 249,96	€ 257,64	3.125	€ 805.200,00
Gebied Pls. Loosdrecht	€ 273,00	€ 281,52	78	€ 21.800,00
Totaal			10.653	€ 3.471.500,00
Oninbaar (ca 0,5%)				€ 17.500,00
OPBRENGST				€ 3.454.000,00

(tarieven onder voorbehoud)

7. Rioolheffing

Het tarief voor de rioolheffing betreft ook voor dit jaar nog € 235,00. Dit is hetzelfde tarief als in 2022. Evenals in 2022 wordt als gevolg van dit relatief lage tarief van de rioolheffing, de opbrengst geraamd op € 2.940.000. In 2023 zijn de geraamde lasten aanzienlijk hoger dan de baten.

Dit resulteert in een onttrekking aan het rioolfonds. Het tarief wordt in de komende jaren weer verhoogd.

Desondanks worden ook voor de jaren na 2023 hogere lasten geraamd dan dat er aan baten worden ontvangen. Begin 2023 wordt een geactualiseerd rioleringsplan gepresenteerd.

KOSTENDEKKENHEID RIOOLRECHTEN 2023	2023
Apparaatskosten en overhead	€ 796.000
Overige materiële lasten / uitbestedingen	€ 1.601.000
Rente en afschrijvingen	€ 1.071.000
Bijdrage uit voorziening GRP	€ -5.000
Bijdrage uit reserves	€ -5.000
Kosten Gastheerschap belastingen Hilversum	€ 92.500
BTW 21%	€ 323.800
TOTALE LASTEN	€ 3.874.300
Opbrengst Rioolrechten	€ 2.940.000
Onttrekking aan rioolfonds	€ 934.300
TOTALE OPBRENGSTEN	€ 3.874.300
Kostendekkendheid	100%

De verdeling tussen de eigenarenheffing en de gebruikersheffing is aan strikte regels gebonden. Aan de gebruikers mag maximaal een evenredig deel van de kosten worden doorberekend. Als de belastingplichtige gebruikers bijvoorbeeld 15 procent van het totale waterverbruik voor hun rekening nemen, mag maximaal 15 procent van de kosten, die aan het gebruik van de voorzieningen zijn gerelateerd, aan hen worden doorberekend. Het deel van de kosten dat niet aan de gebruikers wordt doorberekend, mag aan de eigenaren worden doorberekend.

SOORT HEFFING	2022	2023
Rioolheffing eigenaar aangesloten	€ 235,00	€ 235,00
Rioolheffing eigenaar niet aangesloten	€ 70,50	€ 70,50
Rioolheffing gebruik 601 - 1.000m ³	€ 714,00	€ 714,00
Rioolheffing gebruik 1.001 - 2.000m ³	€ 964,00	€ 964,00
Rioolheffing gebruik 2.001 - 3.000m ³	€ 1.318,00	€ 1.318,00
Rioolheffing gebruik 3.001 - 5.000m ³	€ 1.863,00	€ 1.863,00
Rioolheffing gebruik meer dan 5.000m ³	€ 3.165,00	€ 3.165,00

8. Leges

Legestarieven mogen zodanig worden vastgesteld, dat de totale opbrengst daarvan niet uitgaat boven de geraamde lasten. Dat betekent dat een tekort in de opbrengst van een bepaald onderdeel uit de tarientabel in beginsel mag worden gecompenseerd door een verhoogde opbrengst op een ander onderdeel ('kruissubsidiëring'). Door Europese wetgeving (de Europese dienstenrichtlijn, EDR) is deze mogelijkheid vanaf 2010 beperkt. De leges die de gemeente berekent voor diensten en producten aan ondernemingen, die binnen de EU diensten verrichten, mogen per onderdeel niet meer opbrengen dan de kosten. De tarieven worden verhoogd met 4 procent inflatiecorrectie. Bij de tariefberekening zijn de bedragen, zoals gebruikelijk, veelal afgerond. Bij leges Burgerzaken is in een aantal gevallen sprake van een wettelijk maximum. Indien van toepassing worden de bedragen aan het wettelijk maximum aangepast.

De legesverordening bestaat uit 3 titels.

- Titel 1 Algemene dienstverlening (hoofdzakelijk Burgerzaken)
- Titel 2 Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning
- Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

9. Lijkbezorgingsrechten

Voor 2023 worden de lijkbezorgingstarieven verhoogd met 4 procent. De geraamde opbrengst is conform de raming 2022, maar dit blijft een onzekere factor, omdat deze wordt opgebouwd uit het aantal lijkbezorgingen en de verlenging van de grafrechten. De opbrengst wordt voor 2023 geraamd op € 320.000.

Lokale lastendruk

De meest voorkomende heffingen voor huishoudens in Wijdemeren met een eigen woning zijn de onroerende zaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor eigenaren. Om de lastendruk in beeld te brengen wordt een vergelijking gemaakt van het totaal van deze drie heffingen. In de tabel hieronder wordt de lastendruk in Wijdemeren van 2021 tot en met 2023 weergegeven. De bedragen voor 2023 zijn voorlopige schattingen.

In de volgende tabel wordt de vergelijkbare lastendruk in 2022 van vier buurgemeenten vermeld, bij eenzelfde WOZ-waarde. Uitgangspunt van deze gemeenten is de waarde op peildatum 1-1-2021.

Op basis van de waardering van de woningen in Wijdmeren bedraagt de gemiddelde waarde van een woning in 2022 € 488.700 (Opgave belastingen Hilversum). In deze begroting wordt deze gemiddelde waarde gehanteerd voor de vergelijking tussen 2022 en 2023.

De lokale lasten nemen met 5 procent toe. Dat is 1 procent hoger dan de geraamde inflatiecorrectie van 4 procent.

OMSCHRIJVING	2021	2022	2023
Woningwaarde	€ 435.000	€ 488.700	€ 488.700
Onroerendezaakbelastingen	€ 550	€ 585	€ 632
Afvalstoffenheffing (3 pers.)	€ 306	€ 344	€ 355
Rioolheffing (150 m ³)	€ 235	€ 235	€ 235
TOTAAL	€ 1.091	€ 1.164	€ 1.222

De berekening van de OZB is op basis van de waarde van een woning gelijk aan de waarde in de gemeente Wijdmeren, zijnde € 488.700 in 2022.

Bron: COELO atlas lokale lasten 2022

OMSCHRIJVING	Hilversum	Stichtse Vecht	Gooise meren	De Ronde Venen
Onroerendezaakbelastingen	€ 352	€ 452	€ 315	€ 354
Afvalstoffenheffing (3 personen)	€ 301	€ 320	€ 362	€ 348
Rioolheffing (150 m ³)	€ 183	€ 247	€ 210	€ 210
TOTAAL	€ 836	€ 1.019	€ 887	€ 912

Kwijtscheldingsbeleid

Natuurlijke personen die de belasting niet kunnen voldoen, kunnen daarvoor kwijtschelding aanvragen. Voor de beoordeling van de aanvragen gelden wettelijke regels, die inhouden dat zowel het inkomen als het vermogen van de aanvrager aan normen wordt getoetst.

Een van de normen bij de inkomenstoets is het bedrag van de bestaanskosten, dat per situatie verschilt. De gemeenten hebben de vrijheid om hiervan tussen de 80 en 100 procent in aftrek te brengen op het inkomen. In Wijdmeren wordt met 100 procent van de norm gerekend, waardoor voor de aanvrager de meest gunstige uitkomst wordt verkregen.

Door de vermogenstoets komen eigenaren van woningen alleen in aanmerking voor kwijtschelding als de hypotheekschuld hoger is dan de waarde van de woning (én hun inkomen beneden de norm ligt). Verder wordt geen kwijtschelding verleend voor heffingen voor diensten van de gemeente die op aanvraag worden verleend, zoals leges.

Als gevolg hiervan beperkt de kwijtschelding zich in de praktijk tot de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting.

Voor 2023 is, op basis van de werkelijke lasten 2021, voor kwijtschelding een bedrag van totaal € 74.000 geraamd.

2. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Het wettelijk kader van BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) stelt dat de paragraaf betreffende het weerstandsvermogen tenminste moet bevatten:

- A.** Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
- B.** Een inventarisatie van de risico's.
- C.** Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.
- D.** Een kengetal voor de:
  - a.** Netto schuldquote
  - b.** Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
  - c.** Solvabiliteitsratio
  - d.** Structurele exploitatieruimte
  - e.** Belastingcapaciteit
- F.** Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als het vermogen van de gemeente om financiële risico's/tegevallen op te kunnen vangen. Dit vermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken, en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is.

De mate van flexibiliteit van de gemeentebegroting speelt een belangrijke rol bij de bepaling van het weerstandvermogen: hoe snel kunnen tegenvallers worden opgevangen door ombuigingen van bestaand beleid al dan niet in combinatie met belastingverhogingen. Ook de omvang van de vrij aanwendbare reserves is daarbij van belang. Vanuit het provinciaal toezicht zijn geen directe normen voor het weerstandsvermogen aangegeven.

Weerstandscapaciteit

Met de beschikbare weerstandscapaciteit bedoelen we de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken. Onder benodigde weerstandscapaciteit verstaan we alle risico's waarvoor nog geen maatregelen zijn getroffen, die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Tot het treffen van dergelijke maatregelen behoren onder andere het instellen van voorzieningen, het afdekken van risicogebieden met verzekeringen dan wel andere risico beperkende acties. Risico's en reserves zijn continu aan verandering onderhevig. Het weerstandsvermogen is dan ook een momentopname.

Berekening weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten op te vangen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende componenten:

- Algemene reserve.
- Onvoorzien.
- Stille reserves uit voor verkoop beschikbaar zijnde activa.

Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt € 843.000 (stand per 12 juli 2022). Het verloop van de Algemene reserve staat in de toelichting op de balans.

Onvoorzien

De post onvoorzien is een incidenteel budget dat dient als dekking van optredende risico's. In de begroting is hiervoor in de verschillende jaarschijven een budget van € 70.000 opgenomen.

Stille reserves uit voor verkoop beschikbaar zijnde activa

Conform de nota risicomanagement kunnen stille reserves uit voor verkoop beschikbaar zijnde activa worden meegenomen in de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit. Een aantal legakkers zijn in het bezit van de gemeente, getaxeerd en voor verkoop beschikbaar. Deze stille reserves worden vooralsnog geschat op € 100.000.

Op basis van bovenstaande informatie komen we tot de volgende berekening van de beschikbare weerstands-capaciteit in deze begroting:

WEERSTANDSCAPACITEIT	2023
Stand Algemene reserve geraamd per 12-7-2022 (incl. verwacht resultaat Voorjaarsnota 2022)	843
Af/ Bij: (Verschil) Begrotingsresultaat 2022 geraamd (NJN 2022 -/- VJN 2022)	p.m.
Bij: Stille reserves	100
Bij: Post Onvoorzien	70
Beschikbare weerstandscapaciteit	1.013

Risicobeheersing

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen onder andere een inventarisatie van de risico's dient te bevatten en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. In onderstaand overzicht treft u het resultaat van de inventarisatie van de risico's waarvoor in 2023 geen of geen volledige beheersmaatregelen zijn getroffen.

Berekening Risicobedrag (kanseffect)

De gewenste weerstandscapaciteit is bepaald conform de Nota risicomanagement 2019, die op 19 september 2019 door de raad is vastgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van kansklassen. Op grond van de kansen van optreden zijn de risico's bepaald tussen de 20 en 60 procent. Risico's waarbij de kans van optreden groter is dan 60 procent zijn uit voorzichtigheid volledig voorzien. Bij de waardering van grondexploitaties worden de risico's waarbij de kans van optreden groter is dan 60 procent uit voorzichtigheid volledig meegenomen in de waardering van de grondexploitaties en in de risicoanalyse niet verder meegenomen.

OMSCHRIJVING RISICO	Bedragen in euro			
	Omvang maximum	Omvang na beheersmaatregelen	Kans in % van kansklassen	Risicobedrag o.b.v. kanseffect
A. (Grond)exploitaties	2.854.000	2.839.000	variërend	829.600
B. Overige risico's	727.000	553.500	gem. 25%	180.900
C. Onderhoud kapitaalgoederen	500.000	500.000	50%	250.000
D. Hogere inflatie	480.000	288.000	60%	172.800
E. Hogere salarislasteren	450.000	270.000	60%	162.000
F. Hogere uitgaven Sociaal domein	540.000	240.000	variërend	132.000
G. Asbest- en bodemverontreiniging	400.000	250.000	50%	125.000
H. Implementatie omgevingswet	250.000	250.000	50%	125.000
I. Riolering	500.000	250.000	30%	75.000
J. Bruggen	500.000	200.000	30%	60.000
K. Wet Sociale Werkvoorziening	200.000	200.000	20%	40.000
L. Gevolgen coronacrisis	100.000	100.000	30%	30.000
M. Beschoeiingen	250.000	100.000	30%	30.000
N. Provinciale bodemtaken	50.000	50.000	40%	20.000
O. Feitelijke bestuursdwang	50.000	50.000	30%	15.000
P. Gegarandeerde geldleningen	918.000	122.000	10%	12.200
Q. Informatiebeveiliging	25.000	25.000	30%	7.500
TOTAAL ALLE RISICO'S	8.794.000	6.287.500		2.267.000

In de nota Risicomanagement 2019 zijn de kansen en financiële gevolgen ingedeeld in klassen. Deze staan in onderstaand overzicht vermeld.

Kansklassen

KLASSE	Frequentie dat risico zich voordoet	Kans (waarschijnlijkheid)	Te hanteren percentage in risicoprofiel	Financieel gevolg (in euro)
1	< of 1x per 10 jaar	Zeër klein	20%	< 50.000
2	1x per 5 - 10 jaar	klein	30%	> 50.000 en < 100.000
3	1x per 2 - 5 jaar	Gemiddeld	40%	> 100.000 en < 250.000
4	1x per 1 - 2 jaar	Groot	50%	> 250.000 en < 500.000
5	1x per jaar of meer	Zeër groot	60%	> 500.000

Ratio weerstandsvermogen

Berekening beschikbare ruimte Algemene reserve

Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit kunnen we een berekening maken van de ruimte in de Algemene reserve per 31 december 2023. In onderstaand overzicht treft u het resultaat van die berekening.

OMSCHRIJVING	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A. Algemene reserve (na VJN 2022)	1.985	1.749	843
B. Stille reserves	100	50	100
C. Saldo rekening/ begroting	-1.201	p.m.	p.m.
D. Onvoorzien	0	67	70
E. Beschikbare weerstandscapaciteit	884	1.866	1.013
F. TOTAAL RISICO'S	4.041	4.935	6.288
G. Correctie kansberekening	-2.609	-3.195	-4.021
H. Benodigde weerstandscapaciteit	1.432	1.740	2.267
I. Vrij beschikbare ruimte Algemene reserve (E -/- H)	0	126	0

Toelichting:

Uit het overzicht blijkt dat op basis van de gegevens uit deze begroting de vrij beschikbare ruimte in de Algemene reserve nul is.

Ratio weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de gekwantificeerde risico's.

Dit wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal. De ratio van het weerstandsvermogen kan per 1 januari 2023 als volgt worden berekend:

OMSCHRIJVING	Bedrag (in euro x 1.000)
A - Beschikbare weerstandscapaciteit	1.013
B - Benodigde weerstandscapaciteit	2.267
Ratio Weerstandsvermogen (A / B)	0,45 (2022: 0,62)

Het is van belang te weten of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Om de ratio van het weerstandsvermogen te beoordelen, gebruiken we onderstaande normering van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement:

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

Betekenis

Ratio > 2,0	Uitstekend
1,4 < ratio < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < ratio < 1,4	Voldoende
0,8 < ratio < 1,0	Matig
0,6 < ratio < 1,0	Onvoldoende
Ratio < 0,6	Ruim onvoldoende

Bij een ratio van 1,0 is de beschikbare weerstandscapaciteit gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. In de nota risicomanagement 2019 is de ondergrens van de ratio weerstandsvermogen op 1,0 vastgesteld. We kunnen concluderen dat het weerstandsvermogen van Wijdemeren 'ruim onvoldoende' in staat is om de onderkende risico's op te vangen.

Toelichting op de risico's

A. (Grond)exploitaties

Aan de grondexploitaties zitten hoge risico's verbonden. Voor de gronden die al in exploitatie zijn genomen, zijn voorzieningen gevormd ter hoogte van het geprognoseerd tekort. Daarnaast is per grondexploitatie een risicoanalyse gemaakt. Gestreefd wordt naar het elimineren of verminderen van een risico. In het voorkomende geval moet een risico geaccepteerd worden. Indien het resultaat hierdoor dusdanig verslechtert dat een verhoging van een voorziening noodzakelijk is, wordt deze bij de eerstvolgende herziening (of tussentijds) bijgesteld. Meerdere risico's die bij de grondexploitaties worden onderkend hebben een relatie met een tijdige doorlooptijd. De uitvoering kan vertraging oplopen als gevolg van het stopzetten of aanpassen van deelplannen, maar ook door vertraging van de vergunningverlening. De kans van optreden van de diverse risico's zijn vertaald naar percentages variërend tussen de 20 en 60 procent voor het bepalen van de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen. Risico's waarbij de kans van optreden groter is dan 60 procent zijn uit voorzichtigheid volledig meegenomen in de waardering van de grondexploitaties en hier niet meegenomen.

B. Overige risico's

Uit de inventarisatie van de risico's kwamen 34 risico's naar voren. De 16 belangrijkste risico's zijn beschreven. De overige 18 risico's bedragen qua maximale omvang € 727.000. Tevens zijn voor de overige risico's ook diverse beheersmaatregelen getroffen waardoor het uiteindelijke risico sterk verminderd is. De bedragen worden te klein geacht om deze risico's afzonderlijk te beschrijven.

C. Onderhoud kapitaalgoederen

In het kader van het doelmatigheidsonderzoek onderhoud kapitaalgoederen, worden nieuwe beheerplannen gemaakt voor het gehele areaal van de gemeente. Mede afhankelijk van de staat van onderhoud en het gewenste onderhoudsniveau kan vertaling van de beheerplannen naar benodigde financiële middelen leiden tot bijstelling van de beheerbudgetten. Vooruitlopend op de uitkomsten wordt een risico opgenomen.

D. Hogere inflatie

In de begroting 2023 is rekening gehouden met een inflatie in 2023 van 4 procent. Hoe de gemiddelde prijsontwikkeling werkelijk zal verlopen, is niet bekend. Er is een risico dat de inflatie boven 4 procent komt te liggen. In deze risicoparagraaf wordt rekening gehouden met nog eens 3 procent extra stijging van de prijzen. Het Rijk compenseert hogere uitgaven via aanpassing van het accres. Toch nemen we een bedrag op in de risico's.

E. Hogere salarisontwikkeling

In de begroting 2023 is rekening gehouden met een salarisontwikkeling in 2023 van 4 procent. Werkgevers hebben een aanbod gedaan dat op 4 procent ligt. De onderhandelaars van werknemers willen een verhoging met 12 procent. Het verschil is 8 procent. De uitkomst is nu niet duidelijk. Een akkoord zal waarschijnlijk boven 4 procent komen te liggen. Het Rijk compenseert de uitkomst veelal door verhoging van het accres. Toch nemen we hogere salarislasteren op als risico.

F. Hogere uitgaven Sociaal domein

Binnen de uitvoering van het sociaal domein, bestaande uit de WMO, de Jeugdzorg en de uitvoering van de participatiewet, bestaan meerdere risico's. Daarnaast is een kentering in de landelijke trend dat de zorgvraag stijgt, nog niet waargenomen. Ook voor 2023 wordt, ondanks een raming van een toename van de kosten, rekening gehouden met het risico van extra stijging.

G. Asbest en bodemverontreiniging

Bij reconstructieprojecten is de kans aanwezig op asbest en bodemverontreiniging die niet op voorhand bekend is, ondanks de bodemonderzoeken die vooraf worden verricht. Tot op heden heeft dit risico zich niet voorgedaan.

H. Implementatie omgevingswet

De implementatie van de Omgevingswet is door het Rijk uitgesteld tot 1 juli 2023. Deze wet brengt veel verandering met zich mee. Met behulp van een rekenmodel van de VNG en Deloitte is al eerder een inschatting gemaakt van incidentele en structurele kosten door de jaren heen. Op grond van de uitkomst daarvan is al in een eerder stadium een bestemmingsreserve gevormd, van totaal € 600.000 (zijnde 25 procent van de VNG en Deloitte raming). Deze bestemmingsreserve ziet op dekking van de invoeringskosten, exploitatielasten en frictiekosten. De kosten voor het opstellen van het Omgevingsplan (vervangt de bestemmingsplannen) zijn in de meerjarenbegroting 2022 en verder opgenomen. Het is niet zeker of hiermee alle voorbereidingen binnen de begrotingsbedragen kunnen worden opgelost. Het Rijk heeft inmiddels bij de septembercirculaire 2022 een bescheiden compensatie ter beschikking gesteld. De eerder genoemde bestemmingsreserve is per ultimo 2022 op. Structurele lasten vanaf het moment van invoering van de omgevingswet zijn beperkt begroot. Voor de jaarschijf 2023 wordt een risicobedrag opgenomen.

I. Riolering

Het rioolstelsel is de laatste jaren veel beter in kaart gebracht. Hierdoor weten we beter hoe het functioneert en kunnen we risico's verkleinen. Grote calamiteiten hebben zich de laatste jaren niet voorgedaan. De meest waarschijnlijke calamiteiten zijn het gedeeltelijk instorten van het stelsel, een onvoorziene langdurige buiten gebruikstelling en milieuschade. De komende jaren zullen we onder meer rioolgemalen renoveren, planmatig het stelsel reinigen en inspecteren en foutieve lozingen op het oppervlaktewater reduceren. Voor normale onderhoudskosten en kapitaallasten van investeringen is een onderhoudsvoorziening beschikbaar. In de voorziening is geen rekening gehouden met calamiteiten.

J. Bruggen

Jaarlijks inspecteren wij onze bruggen en voeren reparaties uit. Bij onvoldoende onderhoud en/of een te zware aslast kan een brug beschadigen. In dat geval moeten omleidingen worden ingesteld, wellicht een noodbrug geplaatst worden, reparaties worden uitgevoerd of een nieuwe brug worden gebouwd. In de afgelopen drie jaar hebben zich geen calamiteiten met bruggen voorgedaan.

K. Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)

De WSW is ondergebracht in de Participatiewet. Het Werkvoorzieningschap Tomingroep voert dit voor de deelnemende gemeenten uit. Er bestaat een risico dat de Tomingroep in enig jaar tegenvallende resultaten heeft. Maatregelen worden blijvend ingezet om te zorgen dat de opbrengsten de kosten blijven dekken. Toch resteert er voor de gemeenten een risico dat zij eventuele onvoorziene tekorten moeten aanvullen.

L. Gevolgen coronacrisis

De coronacrisis heeft financiële gevolgen voor veel beleidsterreinen. Of er een nieuwe coronacrisis komt is niet bekend, maar ligt toch op de loer. Tot nog toe heeft het Rijk veel van de extra uitgaven en vermindering van de inkomsten vergoed. Toch nemen we een risico op.

M. Beschoeiingen

De gemeente heeft een grote hoeveelheid beschoeiingen in onderhoud. De staat van een aantal delen is nog slecht. De achterstanden in het onderhoud zijn in kaart gebracht in het 'Beheerplan overige waterwerken'. Met de uitvoering van dit beheerplan worden gedurende de jaren 2022-2026 fasegewijs de achterstanden ingelopen. Hiermee wordt de hoogte van eventuele schades beperkt. Het risico is dat door het wegslaan van beschoeiing de aanliggende wegconstructie ernstig verzakt.

N. Provinciale bodemtaken

Tezamen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 juli 2023) worden de provinciale bodemtaken overgedragen aan de gemeenten. In het Algemeen Bestuur van de OFGV is met de deelnemers afgesproken dat met de overdracht het budget dat uit het provinciefonds naar het gemeentefonds wordt overgeheveld, leidend is voor de bijdragen voor deze taak bij de OFGV. Er wordt van uitgegaan dat het Rijk op de overheveling van het budget van provincie naar gemeenten geen korting toepast. Dit is echter nog geen garantie.

O. Feitelijke bestuursdwang

Bij het toepassen van feitelijke bestuursdwang mag het aspect van het kostenverhaal in principe niet meewegen of kan niet meewegen. Het wordt namelijk toegepast in zeer spoedeisende gevallen of in die gevallen waar het dreigende verbeuren van een last onder dwangsom geen soelaas biedt om tot beëindiging of herstel van een overtreding te komen.

P. Gegarandeerde geldleningen

Het risico bij deze gegarandeerde geldleningen is gering, omdat in veel gevallen het Waarborgfonds Sociale Woningbouw eerst garant staat. En bij hypotheek het Waarborgfonds Eigen Woningen. De gemeente staat voor een bedrag van € 918.000 direct garant. Dit betreft € 796.000 voor een woningcorporatie en € 122.000 voor één organisatie. Voor deze laatste wordt een risico van 10 procent aangehouden. Zie ook de staat van gegarandeerde geldleningen.

Q. Informatiebeveiliging

In 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Om datalekken te voorkomen zijn er technische en organisatorische maatregelen getroffen. Echter, er blijft altijd een risico op een datalek. Indien de gemeente succesvol aansprakelijk wordt gesteld voor een datalek dan is de vervolgschade gedekt op de aansprakelijkheidspolis. Voorts de organisatie bewust maken door te (blijven) stimuleren en naleven van verantwoordelijkheden (zoals bijhouden verwerkingsregister, melden datalekken, actief rekening houden met privacyaspecten bij projecten, DPIA's uitvoeren, et cetera). Een eventuele boete is niet verzekerd. Aan de gemeente zijn nog geen boetes opgelegd.

Financiële kengetallen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een overzicht van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. Bij deze kengetallen worden een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van de gemeente. De vijf kengetallen zijn:

1. a. Netto schuldquote
- b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. Solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

OMSCHRIJVING	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Netto schuldquote excl. IP 2023-2026	80%	85%	83%	76%	73%
Netto schuldquote incl. IP 2023-2026	80%	91%	131%	134%	152%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen excl. IP 2023-2026	83%	87%	85%	78%	75%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen incl. IP 2023-2026	83%	93%	133%	135%	154%
Solvabiliteitsratio excl. IP 2023-2026	17%	15%	15%	16%	17%
Solvabiliteitsratio incl. IP 2023-2026	17%	14%	11%	11%	10%
Grondexploitatie	-2%	-1%	0%	0%	0%
Structurele exploitatie ruimte	1%	-1%	0%	-1%	-4%
Belastingcapaciteit	140%	135%	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

1a. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0 en 100 procent. Voor een gemeente geldt dat het licht op oranje springt boven de 100 procent en op rood springt als deze quote hoger is dan 130 procent.

Bij uitvoering van het investeringsplan 2023-2026 stijgt de netto schuldquote in 2024 tot boven de hiervoor genoemde grenzen. In 2026 wordt bij uitvoering van de plannen een netto schuldquote van 152 procent bereikt en daarna overschreden. Fasering van de investeringen is volgens team projecten niet langer verantwoord. Fasering van de investeringen leidt overigens uiteindelijk ook tot een netto schuldquote boven het hier als maximaal aangemerkte niveau.

1b. Wanneer de netto schuldquote wordt gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is sprake van onderstaande quote:

De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bevindt zich in de periode 2023-2026 tussen de 85 en 154 procent. Met iedere € 1.000.000 die geleend wordt, neemt de schuldquote met 1,6 procent toe.

Uitvoering van het IP 2023-2026 en de gevolgen voor de netto schuldquote

Het percentage van de netto-schuldquote is berekend met inbegrip van de financiële middelen, die nodig zijn voor de uitvoering van het Investeringsplan 2023-2026 (IP). Met de volledige uitvoering van het IP 2023-2026, dat ook nog een doorlooptijd heeft na het jaar 2026, is op termijn een totaalbedrag van afgerond € 63.920.000 gemoeid. Van de investeringen genoemd in het IP heeft afgerond ruim € 57.600.000 betrekking op grote infrastructurele werken. Bij volledige uitvoering van het investeringsplan zal de netto schuldquote toenemen van 80 procent in 2022 tot 152 procent in 2026. De kapitaallasten, die volgen uit de investeringen in het riool worden doorberekend in de rioolheffing en/of ten laste wordt gebracht van de rioolvoorziening. De kapitaallasten, niet zijnde de riool, komen ten laste van de algemene middelen.

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (algemene reserve en bestemmingsreserves) daarbij opgeteld het resultaat uit het overzicht van en lasten en baten (saldo per 31-12). Een solvabiliteitsratio van onder de 30 procent wordt als laag aangemerkt. De solvabiliteitsratio bedroeg in 2021 landelijk gemiddeld 37,5 procent. De solvabiliteitsratio van de gemeente Wijdmeren bedroeg in dat jaar 21,8 procent (Bron VNG jaar 2021: Waar staat je gemeente september 2022).

De solvabiliteitsratio van de gemeente daalt, met inbegrip van de cijfers van het investeringsplan 2023-2026, van 14 procent in 2023 tot 10 procent in 2026. Deze ratio's zijn ver beneden de als acceptabel geachte ratio van 20 procent.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. In deze begroting is nog sprake van één exploitatie Porseleinhaven. Op de exploitatie wordt de reeds getroffen voorziening in mindering

gebracht. Dat bedrag wordt gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting en uitgedrukt in een percentage. Een percentage van meer dan 10 procent wordt gezien als kwetsbaar. Naar verwachting wordt de laatste grondexploitatie voltooid in 2025.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en de structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De cijfers en de kengetallen geven aan dat er een nagenoeg structureel evenwicht is tussen de lasten en de baten. Indien het kengetal voor de structurele exploitatieruimte een relatief hoog getal is, kan dat duiden op te weinig ambities en/of te hoge belastingopbrengsten.

5. Belastingcapaciteit (verhouding woonlasten Wijdmeren versus landelijk gemiddelde)

Dit kengetal is anders dan het verschil tussen het gemiddelde OZB percentage van de gemeente en het maximale OZB tarief (redelijk peil) waarbij een gemeente kan overgaan tot de aanvraag van de artikel 12 status. Zie de toelichting bij lokale heffingen.

Dit kengetal gaat over de ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen. Dit wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten wordt verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t=2023 te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1=2022 en uit te drukken in een percentage. De woonlasten voor een gemiddelde woning in Wijdmeren bedraagt voor 2023 € 1222,00. Het landelijk gemiddelde is door COELO voor 2022 berekend op € 904,00. Het daaruit volgende percentage bedraagt 135 procent. Dit is een daling ten opzichte van 2022 met 5 procent, van 140 naar 135 procent.

Voor 2023 worden de tarieven van de OZB voor woningen verhoogd met 8 procent. Deze 8 procent bestaat voor 4 procent uit de geraamde inflatiecorrectie (Bron septembercirculaire 2022) en voor 4 procent uit een extra verhoging.

3. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De gemeente draagt de wettelijke verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte. Deze ruimte bestaat in Wijdmeren ook uit veel water en natuurgebied waarvoor de verantwoordelijkheid bij andere (overheids-)organisaties ligt. De openbare ruimte in beheer bij de gemeente vertegenwoordigt een grote kapitaalswaarde. Efficiënt en effectief beheer en onderhoud is van groot belang om kapitaalvernietiging te voorkomen.

Openbare ruimte algemeen

De voornaamste kapitaalgoederen betreffen de wegen, riolering, kunst- en waterwerken, openbare verlichting, groenvoorziening, bomen en openbare gebouwen. Het beheer hiervan is complex en begint bij het vastleggen van diverse gegevens in beheersystemen. In deze systemen worden gegevens bijgehouden als materiaal, ouderdom, locatie en staat van onderhoud. Op basis hiervan worden onderhouds- en vervangingsplannen opgesteld en op elkaar afgestemd vanuit een integrale benadering. Deze plannen vormen de input voor de begroting en het investeringsplan.

Naast de gemeente zijn ook andere instanties verantwoordelijk voor de openbare ruimte binnen de gemeentegrenzen. Het beleid en beheer van de waterwegen valt merendeels onder verantwoording van het Plassenschap Loosdrecht e.o. en het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (Waternet). Andere betrokken partijen zijn onder andere het Rijk, provincie, Natuurmonumenten, nutsbedrijven en hulpverleningsdiensten. Tevens dragen particulieren als eigenaar/ huurder, of door participatie steeds meer bij aan het onderhoud van de openbare ruimte.

Met deze partijen wordt, vanuit een integrale benadering en verantwoordelijkheid én efficiency, naar samenwerking gezocht in beheer en onderhoudswerkzaamheden.

Kwaliteitsniveaus

Het nationale kenniscentrum CROW onderscheidt diverse kwaliteitsniveaus. CROW hanteert de in onderstaande tabel weergegeven niveaus voor groen en wegen, bij de kwaliteitsbepaling van de kapitaalgoederen.

SCORE	Kwalificatie	Omschrijving
A+	Zeer goed	Nagenoeg ongeschonden
A	Goed	Mooi en comfortabel
B	Voldoende	Functioneel
C	Matig	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder
D	Te slecht	Kapitaalvernietiging, functieverlies

De gemeente heeft de kwaliteitsniveaus, voor zover aan de orde, in de desbetreffende beleidsplannen vastgesteld. De beleidsplannen leveren de kaders voor de beheerplannen voor de uitvoering van het onderhoud.

Beleids- en beheerplannen

In 2021 zijn de conclusies uit het rapport 'Beheer en Onderhoud kapitaalgoederen - in control' door het college van B en W onderschreven en zijn de aanbevelingen overgenomen. Het rapport bevat aanbevelingen om op onder meer bestuurlijk, organisatorisch, financieel en technisch-inhoudelijk vlak de grip en sturing te verbeteren en te borgen.

In 2021 is gestart met het oppakken van de adviezen en in 2022 is gestart met werken aan een Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte. Dit beleidsplan beschrijft het strategische en financiële kader voor het beheer van de openbare ruimte. De actualisatie van de beheerplannen Wegen, Groenvoorziening, Riolering, Waterwerken, Kunstwerken, Openbare verlichting en Speelvoorzieningen worden in dit traject integraal meegenomen en samen met het Beleidsplan Integraal Beheer in 2023 voor besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. Per heden is daarom sprake van onderstaande actuele beleids- en beheerplannen en geplande actualisaties.

ONDERDEEL	Beleids- en beheerplan	Actualisatie	Kwaliteitsniveau	Financiële consequenties conform plannen
Wegen	Lange Termijn Beheerplan Wegen 2018-2021	2022	C	Ja
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2018-2021	2022	C	Ja
Waterwerken	Beheerplan overige waterwerken 2021-2024	2024	C	Ja
Kunstwerken	Beheerplan Kunstwerken & Uitvoeringsplan 2021-2024	2024	C	Ja
Openbare verlichting	Beleidsplan & uitvoeringsplan OV 2021-25	2025	C	Ja
Groenvoorziening	Bomenbeleidsplan 2012-2035	2022	C	Ja
Speelvoorzieningen	Nota openbare speelruimte 2014-2019 & Uitvoeringsplan Spelen 2017-2024	2024	C	Ja
Gem. gebouwen	Meerjarig onderhoudsplan (MOP) gebouwen 2015-2024	2023	C	Ja

Verantwoording baten en lasten

De lasten en baten, die voortvloeien uit het onderhoud van de kapitaalgoederen, worden op totaalniveau verantwoord in programma 3, Openbare ruimte. In deel 2 van de begroting zijn de overzichten 'Wat gaat het kosten' en de 'Openbare ruimte per product' opgenomen.

Investeringsplan

De investeringen die de gemeente Wijdmeren de komende jaren wil doen, zijn opgenomen in het investeringsplan (IP) 2023-2026. Vanuit het traject Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte en de actualisatie van de beheerplannen zijn de projecten uit het IP 2022-2025 nogmaals goed tegen het licht gehouden. Er is gekeken naar de nut en noodzaak, de scope en de kosten van de projecten. Dit heeft geresulteerd in een aantal wijzigingen in de jaarschijven 2023 tot en met 2026 ten opzichte van het IP 2022-2025. Er zijn projecten komen te vervallen, er zijn projecten verschoven in de tijd en er zijn nieuwe integrale projecten aan toegevoegd.

Bij het ramen van de budgetten voor het IP is rekening gehouden met de gestegen prijzen van bouwmaterialen en brandstof. Ook zijn de kosten voor voorbereiding, engineering, toezicht en projectmanagement (eigen uren) integraal mee geraamd in de budgetten.

In het investeringsplan 2023-2026 worden investeringen voorgesteld en geraamd tot en met 2026, van in totaal afgerond € 63.920.000. Dit bedrag bestaat voor € 27.440.000 uit investeringen in wegen, voor € 7.071.000 uit investeringen in openbare verlichting, groen en dergelijke. Dekking van deze investeringen komt ten laste van de algemene middelen. Voor een bedrag van € 29.409.000 komt dekking uit de voorziening riool en de riooltarieven.

Zie ook de toelichting in de paragraaf Weerstandsvermogen bij toelichting op de "netto schuldquote".

Wegen Beleidskader

De raad heeft de minimale kwaliteit van de wegen vastgesteld op C-niveau volgens de CROW systematiek. Vervolgens is als maximum percentage van verhardingen dat niet voldoet aan minimaal C-niveau vastgesteld op 10 procent. Op basis van de weginspecties tot en met voorjaar 2022 ligt dit percentage op 8,13 procent, waarmee sprake is een van voldoende niveau. In 2017 is het Lange Termijn Beheerplan Wegen 2018-2021 opgesteld en door de raad vastgesteld.

In 2021 is gestart met het oppakken van de adviezen van het Doelmatigheidsonderzoek Kapitaalgoederen. Dit werkt door in het Lange Termijn Beheerplan Wegen. De actualisatie van dit beheerplan is doorgeschoven naar 2023 en wordt integraal meegenomen met het Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte.

De wegen worden eens per twee jaar geïnspecteerd door een extern bureau (jaarlijks om en om noord en zuid). Op basis van de bevindingen worden de onderhoudsmaatregelen en kosten voor de korte (1-5 jaar) en middellange (6-10 jaar) termijn bepaald. Ook worden waarnemingen en meldingen van bewoners over de staat van onderhoud, meegenomen bij het opstellen van de onderhoudsplannen. Vervolgens worden de onderhoudswerkzaamheden voor de komende jaren in de begroting verwerkt. Dit betreft het regulier klein onderhoud alsook de integrale herinrichtingen/groot onderhoud. Renovaties van grote wegvakken worden integraal benaderd, waarbij waar nodig en mogelijk ook renovaties van bijvoorbeeld riolering, openbaar groen en/of openbare verlichting worden meegenomen.

De stand van de Reserve Rationeel Wegbeheer bedraagt naar verwachting op 1 januari 2023 circa € 5.500.000. Voorgesteld wordt om de reserve rationeel wegbeheer in 2023 om te vormen tot een voorziening groot onderhoud t.b.v. beheer van het huidige areaal. De omvorming zal zichtbaar worden bij het opstellen van de nieuwe beheerplannen in combinatie met de herziening van de nota Reserves en voorzieningen. Het bedrag dat na dotatie aan de voorziening groot onderhoud resteert, zal worden toegevoegd aan de algemene reserve ter versterking van het weerstandsvermogen.

Onderstaand het totaal van de in het IP 2023-2026 opgenomen investeringen in de herinrichting van de wegen en de daaruit volgende kapitaallasten. De afschrijvingen op de investeringen starten vanaf het jaar volgend op de ingebruikname. De rentelasten lopen parallel aan de uitvoering van de werkzaamheden. De rente waarmee is gerekend bedraagt 3 procent.

(bedragen x EUR 1.000)

RATIONEEL WEGBEHEER	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Kredietaanvraag IP 2023-2026	15.276	5.386	2.734	4.044
Kapitaallasten IP 2023-2026	0	76	930	1.141

Riolering

Beleidskader

In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is beschreven hoe uitvoering wordt gegeven aan de gemeentelijke zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Ook ambities en verbetermaatregelen zijn hierin opgenomen. De totale kosten voor de uitvoering, inclusief de daarvoor benodigde personele capaciteit en investeringen, zijn gekoppeld aan het rioolrecht voor de komende jaren. De rijksopgave om te komen tot een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte speelt hierin een belangrijke rol.

In 2021 is gestart met het oppakken van de adviezen van het Doelmatigheidsonderzoek Kapitaalgoederen. Dit werkt ook door in de actualisatie (2022) van het Gemeentelijk Rioleringsplan. De bestuurlijke besluitvorming is doorgeschoven naar 2023 en wordt integraal meegenomen met het traject van het Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte.

Het gemeentelijk rioolstelsel (inclusief kolken en gemalen) wordt cyclisch gereinigd en geïnspecteerd. Mede op basis van de inspectiegegevens worden onderhoudsplannen opgesteld, waaraan uitvoering wordt gegeven, zo mogelijk integraal zoals bij 'wegen' beschreven.

De stand van de voorziening GRP bedraagt op basis van de raming afgerond € 4.900.000 per ultimo 2023.

Door uitvoering van het GRP neemt de rioolvoorziening in de komende jaren af. Mede op basis van het GRP vinden jaarlijks stortingen en onttrekkingen plaats en wordt het verloop van de voorziening bewaakt.

Gemeentelijk Rioleringsplan

Onderstaand de omvang van de kredietaanvragen volgend uit het IP 2023-2026 voor uitvoering van het gemeentelijk rioleringsplan, alsmede de daaruit volgende kapitaallasten. De afschrijvingen op de investeringen start vanaf het jaar volgend op de ingebruikname. De rentelasten lopen parallel aan de uitvoering van de werkzaamheden. De kapitaallasten worden verwerkt in de tarieven van de rioolheffing. Indien lagere tarieven rioolheffing worden toegepast, vindt onttrekking aan de voorziening GRP plaats. Zie ook de begroting 'Stand en verloop van Reserves en Voorzieningen'.

GEMEENTELIJK RIOLERINGS- PLAN	(bedragen x EUR 1.000)			
	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Kredietaanvraag IP 2023-2026	8.724	6.942	6.126	7.617
Kapitaallasten IP 2023-2026		64	544	823

Kunst- en waterwerken

Beleidskader

Voor het beheer en onderhoud van de bruggen heeft in 2020 een nieuwe inspectie plaatsgevonden, op basis waarvan een actueel beheer- en onderhoudsplan voor de jaren 2021-2024 wordt uitgevoerd. Renovaties of vervangingen worden apart opgenomen in het investeringsplan.

Voor de overige waterwerken zoals beschoeiingen en steigers, is in 2020 een actueel Beheer- en uitvoeringsplan 2021-2024 vastgesteld. Het beheer en onderhoud wordt conform dit plan uitgevoerd. Op basis van de uitgevoerde inventarisatie voor het opstellen van dit beheerplan, is gebleken dat sprake is van een aanzienlijke achterstand in onderhoud van vooral de beschoeiingen. Bij het vaststellen van het plan is door de raad nogmaals extra krediet in de begroting opgenomen om de achterstanden in de loop van de planjaren 2021-2026 verder in te lopen.

Openbare verlichting

Beleidskader

Vanaf 2018 zijn de lichtmasten en armaturen/lampen onderhouden en duurzaam vervangen op basis van technische levensduur, conform het geactualiseerde 'Beleidsplan openbare verlichting 2021-2025'. Vervanging vindt bij voorkeur integraal plaats bij grootschalige herinrichtingen, bij voldoende financiële ruimte via remplace op onderdelen.

In 2021 is gestart met het oppakken van de adviezen van het Doelmatigheidsonderzoek Kapitaalgoederen. Voor de openbare verlichting wordt een in het kader van het traject van het Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte een beheerplan opgesteld en in 2023 ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.

Groenvoorziening

Beleidskader

Het minimale kwaliteitsniveau van het openbaar groen (exclusief bomen) is door de raad vastgesteld op C-niveau voor de 'gemeenschappelijke openbare ruimte' (woon-, winkel- en bedrijfsgebieden) en op B-niveau voor de 'gemeentelijke openbare ruimte' (doorgaande wegen en komingangen).

De inrichting van het openbaar groen is sober en onderhoudsarm. Bewoners en bedrijven krijgen vervolgens de gelegenheid om door middel van participatie een andere inrichting en hoger kwaliteitsniveau te kiezen. Hier tegenover staat dat de bewoners en bedrijven dan zelf voor het beheer en onderhoud van het betreffende groenvak zorgen.

Het bomenbeleidsplan is in 2012 vastgesteld en is bepalend voor de wijze waarop het planmatige boombeheer wordt uitgevoerd. Jaarlijks wordt 1/3 van het totale bomenbestand met een BVC-inspectie (Boom Veiligheid Controle) conform de HIOR (Handboek Bomen) gecontroleerd. Dit vormt de basis voor het bepalen van de onderhoudswerkzaamheden voor het komende onderhoudsseizoen.

Het financieel kader is hierbij leidend. Vanaf 2018 is, op basis van een opgesteld beheerrapport, extra financiële ruimte gecreëerd om het totale bomenbestand op minimaal voldoende niveau te onderhouden en beheren.

De aanpak van bestrijding van ziekten en plagen is per 2021 anders georganiseerd gezien het belang van de volksgezondheid. De financiële middelen voor ongediertebestrijding en eikenprocessierups zijn samengevoegd. Op beide onderwerpen is een tendens zichtbaar van groeiende overlast en daardoor hogere financiële bestrijdingslasten. Ondanks dat jaarlijks naar behoefte extra maatregelen worden getroffen (zoals preventieve aanpak eikenprocessierups), is budgetoverschrijding een reëel risico.

In 2021 is gestart met het oppakken van de adviezen van het Doelmatigheidsonderzoek Kapitaalgoederen. Dit heeft gevolgen voor het actualiseren van het bomenbeleidsplan in 2023. Het opstellen van het Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte en een beheerplan Groen hebben prioriteit. Het beheerplan Groen wordt binnen het traject van het Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte opgesteld en in 2023 ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.

Speelvoorzieningen

Beleidskader

Het regulier onderhoud aan de speelvoorzieningen wordt conform de kaders uit de Nota openbare speelvoorzieningen 2014-2019 uitgevoerd. In 2017 heeft de raad het 'Uitvoeringsplan spelen 2017-2024' vastgesteld waarin tot verminderen, samenvoegen en omvormen van alle speelplaatsen is besloten. De uitvoering van dit plan verloopt conform planning en loopt tot 2024 door. De stortingen in de reserve speeltoestellen, waartoe eerder was besloten om ook op langere termijn over voldoende onderhouds- en vervangingsmiddelen te beschikken, is vanaf 2021 gestaakt.

In 2021 is gestart met het oppakken van de adviezen van het Doelmatigheidsonderzoek Kapitaalgoederen. Binnen het traject van het Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte wordt een geactualiseerd beheerplan Spelen opgesteld en in 2023 ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.

Gebouwen

Beleidskader

Het MJOP (Meer jaren onderhoudsplan) en het Gemeentehuis.

MJOP

Om het Beheer en Onderhoud van onze gebouwen inzichtelijk, financieel inzichtelijk en werkbaar te maken gebruiken wij een Meerjaren Onderhoudsplan welke gekoppeld is aan een begroting voor een periode van 10 jaar. Dit plan is door de raad vastgesteld in 2019. Om dit MJOP te kunnen maken zijn de panden geïnspecteerd. Zo wordt er per bouwdeel een vervangings-interval bepaald en deze vervanging of onderhoudscyclus wordt dan begroot voor een bepaald jaar. In het najaar van 2022 wordt het huidige MJOP geactualiseerd met daarin verwerkt de verduurzamingsmaatregelen, zoals ledverlichting en na-isoleren.

Gemeentehuis

Tot op heden doen we slechts het hoognodige onderhoud aan het gemeentehuis en worden kleine verbouwingen doorgevoerd (vergaderruimten/werkplekken). Het gemeentehuis blijft in ieder geval veilig en goed betreedbaar voor personeel en gebruikers. Bij een eventuele renovatie worden ook de in het MJOP geraamde budgetten aangewend.

Zoals het er nu uitziet is de beste optie een renovatie van het gemeentehuis, zodat wij de organisatie tegen de laagst mogelijke lasten voor de komen jaren onderdak kunnen bieden.

4. FINANCIERING

Bij financiering gaat het om de vraag hoe de gemeente regelt dat zij steeds voldoende geld heeft om alle rekeningen te betalen. Dreigt de gemeente tijdelijk te weinig 'in kas' te hebben, dan moet zij lenen. Heeft de gemeente tijdelijk te veel in kas, dan worden bedragen boven een drempel - wettelijk verplicht - gestort in de schatkist. Zie ook de toelichting bij saldo- en liquiditeitenbeheer. Ook sluit de gemeente langlopende geldleningen af, om bijvoorbeeld de aankoop van gronden of grote investeringen te financieren. Al deze activiteiten leiden ertoe dat de gemeente een financieringsportefeuille heeft. Die moet worden beheerd om de daaraan verbonden kosten en risico's te beperken.

Volgens artikel 13 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de paragraaf financiering in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

Met betrekking tot risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:

1. De gemeente mag leningen of garanties op grond van de 'publieke taak' uitsluitend verstrekken aan door de gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf advies wordt ingewonnen over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij.
2. De gemeente kan middelen uitzetten op grond van de treasuryfunctie, indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzettingen wordt gewaarborgd middels de richtlijnen en limieten van het treasurystatuut.
3. Van financiële derivaten wordt geen gebruik gemaakt.

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico, renterisico en kredietrisico.

Risicobeheer

Koersrisico

De gemeente beperkt de koersrisico's op uitzettingen uit hoofde van treasury door daarbij uitsluitend vastrentende waarden en/of hoofdsomgarantieproducten te gebruiken. Bovendien beperkt de gemeente de koersrisico's door overeenkomstig artikel 7 van het treasurystatuut de looptijd van de uitzettingen af te stemmen op de liquiditeitenplanning.

Risico vlottende schuld (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet bepaalt de maximale omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen (korter dan 1 jaar) mogen aangaan. Deze limiet wordt conform de Wet financiering decentrale overheden (Fido) berekend naar een vast percentage (8,5 procent) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor 2023 bedraagt de kasgeldlimiet € 5,38 miljoen (2022 € 4,70 miljoen). Zolang de korte rente lager is dan de rente voor langere looptijden, wordt de kasgeldlimiet optimaal benut. Over het moment waarop een kortlopende schuld wordt omgezet in een langlopende schuld spelen rentevisie en de liquiditeitsprognose een belangrijke rol.

In artikel 4 van het treasurywet is onder lid 1 de volgende bepaling opgenomen: "De kasgeldlimiet als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden. Indien de gemeente voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, stelt het daarvan de toezichthouder op de hoogte, en legt het de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor aan de toezichthouder."

Risico vaste schuld (renterisiconorm)

Voor het renterisico over het begrotingstotaal geldt een norm van maximaal 20 procent per jaar. Dit houdt in dat in enig jaar niet meer dan 20 procent van het totaal van de begroting mag worden gefinancierd (herfinanciering als gevolg van aflossingen dan wel renteherzieningen). Deze norm is door het Rijk ingesteld om een enigszins stabiele rentelast over de jaren te bewerkstelligen. In onderstaand overzicht is dit voor onze gemeente weergegeven voor de komende vier jaren. Het overzicht is inclusief de voorgenomen investeringen uit het investeringsplan 2023-2026.

RENTERISICONORM	Gegarandeerde geldleningen			
	2023	2024	2025	2026
1. Renteherziening				
Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-
Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-	-
Netto renteherziening op vaste schuld	-	-	-	-
2. Mutatie vaste schuld				
Nieuwe aangetrokken vaste schuld	13.000	-	-	-
Nieuw vaste schuld IP 2023-2026	3.500	26.000	8.500	14.500
Nieuwe verstrekte lange leningen	PM	PM	PM	PM
Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	16.500	26.000	8.500	14.500
3. Betaalde aflossingen	2.983	2.925	3.792	3.077
4. Herfinanciering (laagste van 2 en 3)	2.983	2.925	3.792	3.077
5. Renterisico op vaste schuld (1+4)	2.983	2.925	3.792	3.077
6. Renterisiconorm				
Begrotingstotaal (lasten)	63.346	60.999	63.457	64.472
Percentage	0	0	0	0
Renterisiconorm	12.669	12.200	12.691	12.894
7. Toets renterisiconorm				
Renterisiconorm	12.669	12.200	12.691	12.894
Renterisico op vaste schuld (1+4)	2.983	2.925	3.792	3.077
Ruimte	9.686	9.275	8.899	9.817

De gemeente staat garant voor de betaling van de rente en aflossing bij een aantal afgesloten leningen van externe partijen. Het bedrag waarvoor de gemeente eventueel kan worden aangesproken, is het restantbedrag van de lening op het moment dat niet meer aan de betalingsverplichting wordt voldaan en is afhankelijk van het percentage dat is overeengekomen in de garantstelling.

De risico's van de verstrekte gemeentegaranties en /of gemeentelijke leningen aan toegelaten instellingen (woningbouwcorporaties) zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Hiervoor hebben de gemeente en het Rijk een zogenaamde achtervangpositie ingenomen waarvoor een achtervangovereenkomst met het WSW is afgesloten, ieder voor 50 procent. De kans dat een beroep wordt gedaan op onze gemeente voor deze achtervangpositie is uiterst klein omdat:

- Elke toegelaten instelling die deelnemer is bij het WSW jaarlijks wordt onderworpen aan een kredietwaardigheidstoets.
- Het WSW een zodanige buffer heeft opgebouwd en eventueel nog aanvullend kan beschikken over de gelden (obligo's) die de corporaties verplicht hebben aangehouden.

Voor de hypotheekleningen afgesloten met Nationale Hypotheek Garantie (NHG) staan de gemeenten vanaf 1 januari 2011 niet langer garant. Het risico is geheel bij het Rijk komen te liggen.

Financieringsbehoefte

Voor de berekening van de financieringsbehoefte wordt het totaal van de geraamde boekwaarden van de activa afgezet tegen het totaal van het eigen en vreemd vermogen. De berekening van de financieringsbehoefte geeft een indicatie of het aangaan van vaste geldleningen al dan niet noodzakelijk zal zijn. In onderstaande raming van de boekwaarde is het investeringsplan 2023, voor zover van toepassing, in het bedoelde jaar verantwoord. De uiteindelijke financieringsbehoefte wordt vooral bepaald door het tempo waarin voorgenomen investeringen worden gerealiseerd en de invloed van mutaties binnen de nog overgebleven grondexploitatie.

De berekening van de kapitaalbehoefte per 1 januari en 31 december 2023 is als volgt (deze raming is inclusief het investeringsplan 2023-2026, jaarschijf 2023):

(bedragen x EUR 1.000)

OMSCHRIJVING	2022	2023
Boekwaarde geïnvesteerd bedrag	78.487	82.005
Boekwaarde IP 2023	0	3.477
Af : Reserves en voorzieningen	32.805	28.444
Af : Geldleningen (inclusief waarborgsommen)	41.703	51.721
Af : Geldleningen IP 2023	0	3.500
Financieringstekort	3.979	1.817

Saldo- en liquiditeitenbeheer

Voor het saldobehoor en het liquiditeitenbeheer gelden de volgende specifieke richtlijnen:

Bij het aantrekken van financieringsmiddelen voor korter dan één jaar gelden de volgende uitgangspunten:

- 1.** De gemeente streeft naar concentratie van de liquiditeiten binnen één rente-compensatiecircuit bij de bank met de gunstigste condities.
- 2.** Indien het saldo in rekening-courant de doelmatigheidsdrempel overstijgt (0,75 procent van de begrote lasten over dat begrotingsjaar) wordt het meerdere, wettelijk verplicht, dagelijks afgestort naar de schatkist. Zie Schatkistbankieren.
- 3.** Naast het verplichte schatkistbankieren, is het aanhouden van gelden in rekening-courant bij de bank voor een periode korter dan één jaar toegestaan.
- 4.** Indien er een liquiditeitsbehoefte ontstaat, kan de gemeente kortlopende middelen aantrekken. Hierbij wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.

Bij het aantrekken van financieringsmiddelen voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten:

- Financieringsmiddelen worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak in samenhang met de totale gemeentelijke financieringsbehoefte.
- Financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen te gebruiken teneinde de renterisico's en het renteresultaat te optimaliseren.
- Bij het aantrekken van financieringsmiddelen maakt de gemeente gebruik van onderhandse leningen.

Schatkistbankieren (zie ook bovenstaande toelichting)

De Wet FIDO is eind 2013 in werking getreden. Vanaf dat moment werd het schatkist-bankieren verplicht en moeten gemeenten overtollige middelen in de schatkist afstorten, met inachtneming van een doelmatigheidsdrempel van 0,75 procent van het begrotingstotaal in 2023 € 63.346.000. Schatkistbankieren impliceert voor Wijdemeren dat liquide middelen boven het bedrag van € 475.000 verplicht bij het Rijk moeten worden ondergebracht.

Liquiditeit

De gemeente beperkt haar liquiditeitsrisico's door de treasuryactiviteiten te baseren op een meerjarige liquiditeitsplanning met een looptijd van minimaal vier jaar.

De rekening-courantverhouding met de BNG Bank N.V. is zodanig dat de overtollige liquiditeiten, beneden de eerder genoemde doelmatigheidsdrempel van de schatkist, binnen een circuit van rentecompensatie worden geconcentreerd tegen zo gunstig mogelijk condities.

Voor het beheersen van de geldstromen is het noodzakelijk dat er inzicht is in de liquiditeitsstroom. Naast de gegevens over de reguliere exploitatie zijn belangrijke factoren die van invloed zijn op de liquiditeit: de planning van investeringen en de mutaties in de grondexploitaties.

Toename beschikbare liquide middelen = +. Afname beschikbare liquide middelen = min

(bedragen x EUR 1.000)

RENTERISICONORM		2023	2024	2025	2026
Kasstroom uit operationele activiteiten (incl. IP 2023-2026)					
Begrotingssaldo		-1.985	-279	-181	-2.172
Afschrijvingen	+	3.496	3.504	3.358	3.258
Afschrijvingen IP 2023-2026	+	0	162	916	1.223
Vermeerderingen investeringen	-	-8.375	-328	-152	0
IP 2023-2026	-	-3.477	-26.245	-8.463	-14.525
Grondexploitaties	+	1.265	0	8.532	0
Mutaties reserves	-	-1.421	-677	-442	-336
Mutaties voorzieningen	-	-2.940	-601	-9.227	-612
Geldleningen o/g	+	13.000	0	0	0
Geldleningen o/g IP 2023-2026	+	3.500	26.000	8.500	14.500
Aflossingen o/g	-	-2.983	-2.925	-3.792	-3.077
Geldleningen u/g	-	0	0	0	0
Verstrekkings	-	0	0	0	0
Aflossingen u/g	+	96	96	97	84
Ontwikkeling liquiditeiten		176	-1.293	-854	-1.657

Opgenomen langlopende geldleningen

De geraamde leningenportefeuille voor de periode 2023-2026 ziet er als volgt uit (inclusief investeringen opgenomen in IP 2023-2026):

(bedragen x EUR 1.000)

LENINGENPORTEFEUILLE	2023	2024	2025	2026
Stand vaste geldleningen per 1 januari	41.704	55.221	78.295	83.003
Nieuwe leningen	13.000	0	0	0
Nieuwe leningen (IP 2023-2026)	3.500	26.000	8.500	14.500
(Reguliere) aflossingen	2.983	2.808	2.809	1.810
Aflossingen leningen 2023-2026	0	118	983	1.266
Stand vaste geldleningen per 31 december	55.221	78.295	83.003	94.427

Berekening renteomslagpercentage

De renteomslag is een berekening van de gemiddelde rente die wordt toegerekend aan alle investeringen, met uitzondering van de investeringen die met eigen vermogen zijn gefinancierd, de grondexploitaties en investeringen waaraan een vaste rente wordt toegerekend. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor diverse verstrekte geldleningen.

Bij het bepalen van het financieringstekort wordt de boekwaarde investeringen bepaald op basis van de stand van de boekwaarde aan het einde van het vorige begrotingsjaar. Hierbij wordt rekening gehouden met de laatst bekende rekeningcijfers. Ook wordt ervan uitgegaan dat ramingen uit het investeringsprogramma van het vorige begrotingsjaar en restanten van voorgaande jaren in het vorige begrotingsjaar zijn uitgevoerd. In de gemeente Wijdmeren worden over nieuwe investeringen in het eerste jaar geen rente berekend. De afschrijvingen vinden plaats vanaf het eerste jaar na aanschaf of ingebruikname. De berekende omslagrente per 1-1-2023 bedraagt afgerond 0,92 procent.

Investeringsplan

De infrastructuur van onze gemeente is tot stand gekomen in de periode na de Tweede Wereldoorlog en nadert het einde van de levensduur. Het investeringsplan voorziet in de noodzakelijke vervangingen en aanpassingen aan de opgaven van deze tijd (klimaatadaptie/ duurzaamheid). Het investeringsplan is met het uitgangspunt sober en doelmatig opgesteld, waarbij onder meer het van 'gevel tot gevel'-beleid en een complete herinrichting niet vanzelfsprekend zijn. De huidige zeer hoge inflatie en snel stijgende rente hebben echter een negatieve invloed op de investeringsbedragen en de daaruit volgende kapitaallasten.

In het investeringsplan 'IP 2023-2026' worden investeringen voorgesteld voor in totaal afgerond € 63.920.000. De projecten die zijn genoemd starten in ieder geval in deze planperiode. Voltooing en vertaling van de financiële gevolgen zijn voor een aantal investeringen pas van toepassing na 2026. De investeringen waarover in deze begroting wordt gestart met afschrijven bedragen in totaal € 38.185.000. Over de overige investeringen, zijnde € 25.735.000, wordt gestart met afschrijven na voltooiing van de werkzaamheden. Dat is in de periode na 2026. De kosten daarvan zijn nu niet zichtbaar in de ramingen van deze begroting, maar leiden tot hogere kapitaallasten in de jaren vanaf 2027.

De investeringen die ten laste komen van de voorziening riool en onderdeel worden van de rioolheffing, betreffen werkzaamheden die zijn opgenomen in het nog vast te stellen gemeentelijk rioleringsplan 2022-2026.

Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen bij toelichting op de '*netto schuldquote*'.

5. BEDRIJFSVOERING

Om de taken uit te voeren die in deze begroting zijn opgenomen, hebben we een organisatie nodig die hiervoor passend is of wordt gemaakt. De inzet hiervoor staat in de paragraaf bedrijfsvoering.

Dienstverlening

Onze klanten stellen steeds hogere eisen aan onze dienstverlening: een betrouwbare overheid die snel antwoord geeft op gestelde vragen en die adequaat reageert op klachten en bezwaren van inwoners wordt als volstrekt normaal beschouwd, maar stelt wel eisen aan de bedrijfsvoering. Die moet transparant, inzichtelijk maar vooral ook snel zijn. Deze manier van werken vereist dat we de basis op orde hebben. In de komende periode wordt daar door de organisatie hard aan gewerkt.

Personeel

De ambtelijke organisatie heeft de afgelopen jaren te maken gehad met een grote werkdruk. Wij vinden het belangrijk om in 2023 in te zetten op het verminderen van de werkdruk en het vergroten van het werkplezier. Om de inwoners te kunnen blijven ondersteunen gaan we investeren in ons personeel. Dat is noodzakelijk. Wij hebben te maken met een groot verloop en een te hoog ziekteverzuim. Daarnaast is de arbeidsmarkt zeer overspannen.

Een gezonde organisatie heeft een flexibele schil van rond de 10 procent. Een flexibele schil biedt de mogelijkheid om te spelen op tijdelijke, nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast is het belangrijk om bij uitval en werkvoorraad tijdelijk in te huren. Dit zijn ook flexibele werkers. Op diverse afdelingen zitten we nu boven de 20 procent aan tijdelijke medewerkers.

Medewerkers willen graag in een vast team werken. De omliggende gemeenten geven aan te gaan investeren in arbeidsvoorwaarden om de markt te kunnen bedienen. Wij volgen de ontwikkelingen.

Wij ramen dit jaar de inhuur realistisch. Dit geeft rust in de organisatie. Dit betekent een structurele toename van € 1.145.000 in 2023 en € 1.245.000 voor de jaren 2024 tot en met 2026.

Om medewerkers *fit for the job* te houden ramen wij het opleidingsbudget op 2 procent van de loonsom. Inwoners mogen van ons verwachten dat we blijven in regelgeving, maar ook in competenties.

Dit is een structurele toename van € 189.000. Ook dit is een realistische raming. Belangrijk is daarbij dat medewerkers ook de tijd krijgen om te studeren. Nu worden regelmatig opleidingen wel in de GROW-gesprekken genoemd, maar de gevoelde werkdruk en de daarbij horende gevoel van loyaliteit zorgen ervoor dat er geen tijd voor de opleiding wordt vrijgemaakt. Hierdoor gaan onze medewerkers kennis en ervaring mislopen.

Organisatiestructuur

Volgens de literatuur volgt de structuur de strategie. Maar nu er nog geen stip op de horizon is gezet over de toekomstige gemeente Wijdmeren, is er gekozen voor een uitwerking van het rapport van Necker van Naem in de basisvorm. Het is van belang dat het nieuw te vormen MT de strategische gesprekspartner wordt van het college, OR, de raad en de regio. Hiermee kunnen we verbinding maken tussen de ontwikkelingen buiten en de benodigde structuur binnen.

In 2023 en volgende jaren kan de organisatie worden aangepast aan de dienstverleningsvisie. Daarbij zijn er weer drie vragen te beantwoorden:

- Doen we het zelf
- Doen we het samen
- Besteden we het uit

Waarbij telkens het uitgangspunt is: 'het moet herkenbaar en betaalbaar zijn'.

Dit proces wordt ondersteund met specialisten.

Organisatie ontwikkelingen langs de waarden

Eigenaarschap

We stellen medewerkers in staat eigenaarschap te tonen die past bij hun werk. Daarbij worden ze ondersteund in het volgen van opleidingen. Ze zijn eigenaar van hun eigen toekomst. Hierbij worden ze ook ondersteund door bijvoorbeeld bij een andere gemeente ervaring op te doen (via stage of detachering).

Eigentijds

Om een eigentijdse organisatie te zijn, geven we in 2023 verder invulling aan het eigentijds werken. Deze term lijkt passender dan hybride werken. We willen het tijd en plaats onafhankelijk werken combineren met het thuis voelen in een team. We merken dat het gebouw niet echt uitnodigt om hier te komen werken. De ontwikkelingen in COVID-tijd laten zien dat een werkplek op diverse plaatsen kan zijn. Door tijdsgebrek is de doorontwikkeling van het gemeentehuis in 2022 en het digitaal werken niet opgepakt. De meeste medewerkers hebben geen laptop en telefoon van de zaak. In projectvorm zal dit in 2023 zijn beslag krijgen. Daarbij kijken we ook naar een medegebruik van het gemeentehuis. Eigentijds werken betekent ook dat medewerkers passende arbeidsvoorwaarden hebben. In de regio wordt hiermee geëxperimenteerd. Wij volgen dit.

Vernieuwend

Wij willen vernieuwend zijn in onze aanpak richting de samenleving. We willen een lerende organisatie zijn. Hiertoe krijgen onze medewerkers de ruimte. Wel vereist dit een goede evaluatie met een leercurve.

Inclusief

Onze organisatie zorgt ervoor dat iedere inwoner ons kan bereiken. Hiertoe wordt een passende dienstverleningsvisie opgesteld. Inclusief werken betekent ook arbeidsvoorwaarden die maken dat iedereen zijn bijdrage kan leveren. Wij hebben hierover ook een goed contact met de arbodienstverlening.

In het werving – en selectiebeleid willen wij diversiteit en inclusiviteit beter belichten.

Benaderbaar

Onze medewerkers zijn benaderbaar voor de inwoners. Uit het rapport Porseleinhaven kunnen we lezen dat dit ook te ver kan gaan. In 2023 gaan we hierover met elkaar in gesprek.

Het management moet voldoende tijd voor het team hebben. De *span of attention* moet groot genoeg zijn. Nu zijn er managers die meer dan 40 mensen aansturen en coachen. Dan ben je niet benaderbaar. In 2023 gaan we dit verder vormgeven waarbij we de Ondernemingsraad, het MT en de huidige teammanagers betrekken.

Professioneel

De ambtseed of belofte bevestigt dat onze medewerkers onafhankelijk adviseren. Uit het (hiervoor genoemde) rapport Porseleinhaven blijkt dat dit niet altijd lukt. De verbinding tussen het halen van resultaten, de wens (opdracht) van de raad of het college doet veel met het standvastig zijn in je professie. We willen de organisatie hierin blijven uitdagen en steunen. We gaan hier dilemmatrainingen voor geven.

Samenwerking

Wij vinden de samenwerking met andere gemeenten/overheden belangrijk als hierdoor onze kwaliteit van dienstverlening verbetert of de kwetsbaarheid van onze gemeente wordt verminderd. We opereren dan binnen onze eigen regio, zoals met de gemeente Hilversum, maar leggen ook contacten met andere gemeenten/overheden buiten onze provinciegrens zoals, de Regionale ICT-Dienst Utrecht en de Belastingssamenwerking gemeenten in Utrecht.

Control

Control gaat over het realiseren van doelstellingen, sturing, effectieve en efficiënte processen, beheersen van risico's en onzekerheden en de maatregelen die we nemen om bepaalde risico's in te perken. Een organisatie is 'in control' als deze organisatie zodanig is ingericht dat de juiste discussie op het juiste moment wordt gevoerd zodat (indien nodig) kan worden bijgestuurd om de doelstellingen te realiseren. In 2023 gaan we verder met het verbeteren van de interne beheersing en het beter in control zijn van de organisatie. Een belangrijk item is de rechtmatigheidsverantwoording. Vanaf 2023 legt het college van burgemeester en wethouders een rechtmatigheidsverantwoording (over verslagjaar 2023) af in de jaarstukken van de gemeente. Dit betekent dat het college zelf verantwoording aflegt over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het rechtmatig reilen en zeilen van de gemeente.

Een goed ingericht mechanisme van interne beheersing en interne controle voor in ieder geval de belangrijkste financiële processen is hierbij van groot belang. Immers, het college moet de verantwoording goed kunnen onderbouwen. Denk hierbij aan het inbedden en uitvoeren in de organisatie van de interne controle en verbijzonderde interne controle, uitvoeren van analyses zoals de fraude-risico-analyse, monitoring van de financiële risico's en de daaraan gekoppelde beheersmaatregelen van de belangrijkste financiële processen.

Informatisering en automatisering

Omschrijving

Gemeenten maken deel uit van een sterk veranderende samenleving, waarin de steeds verdere digitalisering van de informatievoorziening één van de belangrijkste ontwikkelingen is.

Gemeenten staan als overheidsorganisatie het dichtst bij de samenleving. Voor een goede dienstverlening van de gemeente is een goede informatievoorziening en automatisering (I&A) van cruciaal belang. In alle gemeentelijke processen speelt I&A een belangrijke rol. Onze inzet is er op gericht de primaire processen optimaal te ondersteunen met een goede informatievoorziening. De visie op informatievoorziening is vastgelegd in de IV-visie.

Doelstelling

Ons primaire doel is het leveren van een veilige en betrouwbare dienstverlening welke optimaal aansluit op de (informatie)samenleving. Wij willen hierbij geleidelijk doorgroeien naar een digitaal volwassen organisatie die goed aansluit op de Wijdemeerse samenleving en (nieuwe) wettelijke taken. Het concrete doel hierbij is onze infrastructuur (netwerk en computers) up-to-date, betrouwbaar en flexibel in te richten, zodat we onze in- en externe dienstverlening overal en altijd kunnen leveren en hierbij maximaal wendbaar zijn.

Om deze doelstelling te realiseren gaan we intensief samenwerken met een professionele ICT-organisatie, die de continuïteit van het beheer alsmede de noodzakelijke ontwikkelingen op het gebied van de IV-dienstverlening kan waarborgen. Momenteel is de gemeente Wijdmeren in gesprek met Regionale ICT-Dienst Utrecht (RID-Utrecht) om te bezien of deelname aan deze Gemeenschappelijke Regeling, van gelijkwaardige gemeenten, tot de mogelijkheden behoort.

Privacy

Ook de komende tijd schenken we aandacht aan het I-bewustzijn met betrekking tot het thema Privacy. Hierbij spreken we alle medewerkers aan, ongeacht de bestaande contractrelatie (vast of tijdelijk). Al het personeel moet zich voortdurend bewust zijn van de privacy verplichtingen van de gemeente. Wanneer er onduidelijkheden bestaan rond het thema moeten ze om hulp kunnen vragen.

Bij de ontwikkeling van nieuwe projecten, regelgeving en beleid - waarbij persoonsgegevens worden verwerkt - brengen we de risico's voor de rechten en vrijheden van betrokkenen in kaart. Ook beoordelen we of de huidige maatregelen voldoen en welke aanvullende maatregelen we moeten nemen om de risico's zoveel mogelijk te verminderen.

De verbetering van de inhoud en compleetheid van het register van verwerkingen is ingezet maar vraagt nog steeds om aandacht. Inbedding en bestending van de (privacy-)normhandhaving door de gemeente in het kader van de Wet politiegegevens (Wpg) krijgt nader aandacht.

Een aantal van de processen wordt geüpdatet zodat de operationele uitvoering van privacyvraagstukken verbetert.

Om deze wettelijke verplichting te kunnen uitvoeren, wordt voorzien in de aanstelling van een privacy-officer. Omdat meerdere gemeenten eenzelfde opgave hebben, wordt samenwerking gezocht voor de uitvoering van de onderliggende taken.

Informatiebeveiliging

De activiteiten rond informatieveiligheid staan in het teken van het vervolg op de operationele uitvoering van het tactisch jaarplan informatieveiligheid 2021-2022. Daarbij wordt ingezet op een aantal specifieke thema's, zoals de ontwikkeling van mobile device management, naleving en procesmatige inbedding van het logisch toegangsbeleid, controle over in/door/uitstroom van personeel, patch/change-management en inregelen van Informatiebeveiligings-continuïteit.

Net als bij het onderwerp Privacy schenken we ook aan het I-bewustzijn met betrekking tot informatieveiligheid van al het personeel aandacht. De beste garantie op een informatieveilige organisatie komt door bewust personeel. Er zal nadrukkelijk aandacht worden gevraagd van de collega's voor de verhoogde externe dreiging in de vorm van phishing en ransomware, en hoe wij hier mee omgaan.

De capaciteiten van de organisatie op het gebied van informatieveiligheid zullen op verschillende manieren worden getest. Omdat meerdere gemeenten eenzelfde opgave hebben, wordt samenwerking gezocht voor de uitvoering van de onderliggende taken.

Contract- en leveranciersmanagement

In 2023 gaan we het Contract- en leveranciersmanagement verbeteren. Hiermee beogen we onrechtmatigheden te voorkomen en mogelijk kostenbesparing te realiseren. Om dit te kunnen realiseren is een investering in capaciteit en kwaliteit noodzakelijk. Hierbij gaan we tevens onderzoeken of we de inkoop regionaal kunnen organiseren, zoals bijvoorbeeld via Stichting RIJK, of samen kunnen werken met een inkooppartner.

6. VERBONDEN PARTIJEN

De gemeente werkt samen met verbonden partijen, andere gemeenten en andere partijen om invulling te geven aan haar publiekrechtelijke taken en om haar maatschappelijke doelen te kunnen bereiken. Er is sprake van een verbonden partij wanneer de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft in de samenwerking.

Bij alleen een bestuurlijk belang of alleen een financieel belang is geen sprake van een verbonden partij. De samenwerking is dan bijvoorbeeld gebaseerd op een overeenkomst (opdracht en/of samenwerking), een incidenteel gezamenlijk belang (hierbij kan worden gedacht aan het regionaal aanbesteden van in te kopen producten of diensten of de samenwerking op diverse onderdelen met de gemeente Hilversum). De gemeente Wijdmeren is aandeelhouder in twee andere partijen zonder verantwoordelijk te zijn voor eventuele tekorten: dit zijn de BNG Bank en drinkwaterbedrijf Vitens.

Organisatievormen van een verbonden partij zijn:

- Gemeenschappelijke regeling (publiekrechtelijk)
- Regeling tussen gemeenten en/of provincie(s)
- Deelname in een stichting
- B.V. of N.V. (privaatrechtelijk)
- Een publiek- private samenwerking

In deze paragraaf wordt het doel van deze samenwerkingen en een overzicht van de verbonden partijen weergegeven. De verbonden partijen zijn gerangschikt naar omvang van de financiële bijdrage (van groot naar klein). Per partij is onder andere de volgende informatie opgenomen:

- De wijze waarop de gemeente Wijdmeren een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt.
- De bijdrage van de gemeente aan de verbonden partij in 2023.
- De stemverhouding.
- De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar.
- De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar.
- De eventuele risico's.

BIJDRAGE AAN ..... IN 2023:	(in € x 1.000)	(in %)
1 - Regio Gooi en Vechtstreek	5.231	8,26
2 - Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	2.356	3,72
3 - Werkvoorzieningsschap Tomingroep	496	0,78
4 - Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek	547	0,86
5 - Plassenschap Loosdrecht en omstreken	519	0,82
6 - BNG Bank N.V.	n.v.t.	n.v.t.
7 - Vitens N.V.	n.v.t.	n.v.t.
TOTALE BIJDRAGEN	9.149	14,44
TOTALE LASTEN BEGROTING	63.346	

Rol van de raad

De afgelopen jaren zijn er diverse ontwikkelingen geweest in de samenwerkingsverbanden van de gemeente, waaronder de omzetting van de regionale samenwerking voor de gemeentelijke belastingen naar een dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Hilversum. In een samenwerking met meerdere partijen wordt de individuele invloed van de gemeente minder. Een gedeeld belang om te gaan samenwerken kan betekenen dat op onderdelen moet worden ingeleverd en/of losgelaten.

Een organisatie op afstand vraagt een andere sturing. Een niet onbelangrijk aspect daarbij is dat de verbonden partijen van de gemeente onderling zeer verschillen. Te denken is daarbij aan verschillen in aantal deelnemers, omvang, belangen en wel of geen wettelijke verplichting(en). Deze verschillen maken het niet eenvoudig om als raad overzicht te houden op de verbonden partijen van de gemeente, wat precies wordt beoogd en welke rol de raad daarin vervult. Een vraag die dan ook met enige regelmaat door raadsleden, maar ook accountants, wordt gesteld, is de vraag over welke sturingsinformatie een gemeente beschikt en op welke wijze de gemeente (de raad) invloed kan uitoefenen op het beleid van de verbonden partij.

NAAM VP	Regio Gooi en Vechtstreek
Programma	5, 6
Nummer VP	1
Vestigingsplaats	Bussum
Vorm	Openbaar lichaam o.g.v. artikel 8 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Visie/Openbaar belang	Uitvoering regionale taken en behartiging deelnemende gemeenten op de gebieden waaronder WMO, jeugdzorg, GGD, afvalinzameling en energietransitie
Taken	De Regio kan voor de gemeenten de navolgende taken uitvoeren: belangenbehartiging/lobby; delen kennis, capaciteit en deskundigheid; bevorderen onderlinge afstemming; visieontwikkeling; verwerving van budgetten; beleidsvoorbereiding; inkoop en contractbeheer; gezamenlijk beheer. Regionale samenwerkingsagenda: Op basis van de door de gemeenteraden vastgestelde speerpunten voor de Regionale Samenwerkingsagenda (2023 - 2026) wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld.
Bevoegdheden	De gemeente Wijdmeren heeft bevoegdheden aan de Regio overgedragen voor: a. het verlenen van ambulancezorg op grond van de Tijdelijke wet ambulancezorg en de uitvoering van het ambulancedeel in de meldkamer die gemeenschappelijk met politie en brandweer wordt beheerd; b. de uitvoering van hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer inzake afvalstoffen, voor zover deze aan gemeenten is opgedragen, met uitzondering van het bepaalde over afvalwater; c. de uitvoering van de artikelen 2 (algemeen), 5 (jeugdgezondheidszorg), 5a (ouderengezondheidszorg) 6 lid 1 (algemene infectieziekte bestrijding), 15 (beschikbaarstelling deskundigheid) en 15a (vaststelling meldcode signalen huiselijk geweld en kindermishandeling) van de Wet publieke gezondheid. d. De Regio is voor de gemeenten belast met de uitvoering van het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling Gooi en Vechtstreek als bedoeld in het bepaalde bij of krachtens hoofdstuk 4 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015).
Link met programma	Programma 5 Sociaal domein, programma 3 Openbare ruimte, programma 4 Economische zaken, recreatie en toerisme, programma, programma 6 Natuur en milieu en programma 7 Ruimtelijke ontwikkeling.
Beleidsrealisatie	Zie ontwikkelingen/veranderingen in het belang
Deelnemende partijen en stemverhouding	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdmeren en Eemnes (partieel). Elk lid heeft 1 stem in het AB.
Bestuurder(s)	AB: een wethouder per gemeente, DB: drie wethouders. Wethouder G. Zagt neemt deel in het AB, Wethouder G. Zagt is voorzitter AB-portefeuille Economie en Innovatie en wethouders A. Zandbergen, E. Kruijt en G. Zagt zijn portefeuillehouders voor Ruimte en Mobiliteit.

NAAM VP**Regio Gooi en Vechtstreek**

Ontwikkelingen/
veranderingen in het
belang

Om het wegvallen van de gemeentelijke bijdrage van Weesp op te vangen, werkt de Regio een aantal organisatorische stappen uit. Gelijktijdig is het doel om de kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden.

GGD Gooi en Vechtstreek en Jeugd & Gezin Gooi en Vechtstreek worden organisatorisch samengebracht om zo een robuuste publieke (jeugd)gezondheidszorg te behouden voor Gooi en Vechtstreek. De voorbereidingen voor deze samenvoeging zijn in 2022 gestart en worden voortgezet in 2023. Het streven van de Regio is om vanaf 2024 vanuit één organisatorische eenheid te werken.

In 2022 is de Regio gestart met een strategische heroriëntatie op haar huisvesting. Daarbij wordt met name gekeken naar de gedeelde huisvestingsopgaven van de GAD en het Regiokantoor. Hierbij speelt mee dat de gemeente Gooise Meren al langer aangeeft dat het verplaatsen van de vestiging van de GAD op de Hoofthoek wenselijk is gezien de binnenstedelijke locatie. Mogelijk dat gedurende het proces van heroriëntatie ook de huisvestingsopgaven van Vervoer Gooi en Vechtstreek B.V. en de RAV Tergooi Blaricum worden betrokken.

De eenheden Sturing en Inkoop en Contractbeheer werken direct onder de vlag van het Regio-concern. In 2022 zijn we gestart met het intensiveren van de samenwerking tussen deze eenheden op specifieke taakonderdelen. Zo werken we in 2022 met gebundelde teams (beleid, inkoop en contractmanagement) op de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet. Vanuit deze samenwerking wordt een verdere integratie van sturing en inkoop en contractbeheer onderzocht.

Een ander belangrijk onderdeel van de organisatieontwikkeling is het onderzoeken van de mogelijkheden om (administratieve) werkprocessen te bundelen en te digitaliseren. Door bundeling van bepaalde gedeelde werkzaamheden tussen de eenheden en digitalisering kan naar verwachting bespaard worden op de inzet op die processen.

Risico's

Governance: hoe houdt de gemeente Wijdmeren grip op de omvang van de financiële bijdrage? In de inventarisatie van de risico's van de gemeente Wijdmeren (zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) is geen rekening gehouden met risico's van deze verbonden partij.

Risico score

Risico: laag
Impact: hoog

NAAM VP Regio Gooi en Vechtstreek

BALANS	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	10.996.000	10.643.000	10.420.000	9.571.000
Vreemd vermogen	62.177.000	36.532.000	40.776.000	40.160.000
Bestemming Rekeningresultaat	-610.000	0	0	0
Restitutie aan Gemeenten	610.000	0	0	0
Financieel resultaat	0	0	0	0
Begrotingstotaal	0	83.486.000	92.930.000	92.291.000
Bijdrage gemeente	3.826.000	4.031.000	5.033.000	5.231.000
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal	0	5%	5%	6%
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal WDM	0	8%	9%	8,26%

NAAM VP	Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
Programma	2
Nummer VP	2
Vestigingsplaats	Hilversum
Vorm	Openbaar lichaam o.g.v. artikel 8 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Visie/Openbaar belang	Op basis van de Wet Veiligheidsregio (Wvr) is de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek opgericht
Taken	Brandweezorg, geneeskundige zorg, bevolkingszorg en rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Bevoegdheden	Ter uitvoering van genoemde taken
Link met programma	Programma 2 Veiligheid
Beleidsrealisatie	De beleidsthema's voor 2023 zijn: 1) Post-Covid-19-samenleving; 2) Samenwerking met GGD Flevoland; 3) Omgevingswet en adviseren over risico's; 4) Meldkamer Midden-Nederland; 5) Toekomstbestendige brandweer, incl. paraatheid en implementatie taakdifferentiatie; 6) Oefencentrum; 7) Implementatie informatieveiligheidsbeleid; 8) Doorontwikkeling crisisbeheersing en KCR2 en 9) Evaluatie Wvr.
Deelnemende partijen en stemverhouding	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdemeren. Elk lid heeft 1 stem in het AB.
Bestuurder(s)	AB: een burgemeester per gemeente, DB: twee burgemeesters, Burgemeester C. Larson neemt deel in het AB.
Financieel belang	Het aandeel van de gemeente Wijdemeren bedraagt 2.356.000 euro op een begrotingstotaal van 26.789.000 euro in de regiobegroting 2023. Dit is 9%.

NAAM VP**Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek**

Ontwikkelingen/
veranderingen in het
belang

Gemeente Weesp heeft Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek per 1 januari 2022 verlaten in verband met de gemeentelijke herindeling die in maart 2022 afgerond is. Vanaf dat moment is Weesp ondergebracht bij de gemeente Amsterdam. Naar aanleiding van het vertrek van Weesp uit de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek wordt de organisatie geconfronteerd met achterblijvende structurele kosten waar het gaat om formatie en materiële kosten. De veiligheidsregio is in overleg met gemeente Amsterdam / Weesp om tot een eenmalige vergoeding gekomen (vergoeding desintegratie personeelskosten). Door deze vergoeding kan de organisatie weer groeien naar een omvang die aansluit bij de omvang van de organisatie met zes gemeenten en het bijbehorende takenpakket. De vaste materiële kosten zijn niet verdisconteerd in de vergoeding die gemeente Amsterdam / Weesp heeft uitgekeerd. Dit deel dient de Veiligheidsregio zelf op te vangen c.q. af te bouwen.

Deze afbouw gaat de Veiligheidsregio in een aantal jaren realiseren door de materiële kosten stapsgewijs weer aan te laten sluiten bij het takenpakket dat past bij de omvang van de organisatie zoals die nu is. In jaarrekening 2021 is, met instemming van het algemeen bestuur, een reserve gevormd om de afbouw op een verantwoorde wijze door te kunnen voeren. In deze programmabegroting 2023 wordt de prijscompensatie ingezet om de achterblijvende kosten door het vertrek van Weesp voor 2023 te kunnen dekken. De verwachting is dat de veiligheidsregio per 2025 alle kosten op verantwoorde wijze in lijn heeft gebracht en daarmee het vertrek van Weesp uit de veiligheidsregio financieel verwerkt heeft.

Risico's

Met de frictiekosten van een fusie met de Veiligheidsregio Flevoland is geen rekening gehouden. In de inventarisatie van de risico's van de gemeente Wijdemeren (zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) is geen rekening gehouden met risico's van deze verbonden partij.

Risico score

Risico: laag
Impact: hoog

BALANS

	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	2.569.000	2.290.000	2.477.000	3.560.000
Vreemd vermogen	11.705.000	13.987.000	15.273.000	27.428.000
Financieel resultaat	927.000	992.000	0	0
Begrotingstotaal	0	27.930.000	26.119.000	26.789.000
Bijdrage gemeente	1.921.000	2.263.000	2.288.000	2.356.000
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal	0	8%	9%	9%
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal WDM	0	4%	4%	3,72%

NAAM VP	Werkvoorzieningsschap Tomingroep
Programma	5
Nummer VP	3
Vestigingsplaats	Hilversum
Vorm	Openbaar lichaam o.g.v. artikel 8 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Visie/Openbaar belang	Het Werkvoorzieningsschap Tomingroep (het Schap) voert namens de deelnemende gemeenten taken uit in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) die gericht zijn op het aanbieden van aangepast werk aan mensen met een arbeidsbeperking.
Taken	Tomingroep heeft als doel om zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, door het bieden van werk, scholing, begeleiding en bemiddeling, te helpen bij het verkrijgen van een betaalde baan binnen of buiten Tomingroep. De sw-werknemers werken volgens een volwaardige arbeidsovereenkomst en zijn collectief gedetacheerd bij Tomingroep BV. In een samenwerkingsovereenkomst zijn de verhoudingen tussen het werkvoorzieningsschap Tomingroep en de Tomingroep BV vastgelegd.
Bevoegdheden	De gemeenten hebben hun bevoegdheden en verplichtingen uit hoofde van de Wsw overgedragen aan het werkvoorzieningsschap.
Link met programma	Programma 5 Sociaal domein
Beleidsrealisatie	In 2020 zijn vanuit Wijdmeren 22,41 standaardeenheden (SE) gerealiseerd bij Tomin. Een standaardeenheid is een fte voor geïndiceerde inwoners, gecorrigeerd naar de zwaarte van arbeidsbeperking. Het aantal over 2021 moet nog worden toegevoegd.
Deelnemende partijen en stemverhouding	Almere, Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdmeren. In het algemeen bestuur hebben de leden stemrecht naar rato van het gemiddeld gemeentelijk aandeel in het aantal SE sw-werknemers over de afgelopen tien jaar (tienjaars voortschrijdend gemiddelde), gemeten op 31 december van het voorgaande jaar.
Bestuurder(s)	AB: een lid van het college van B&W per gemeente, DB: een te benoemen lid uit het AB en de voorzitter en de vicevoorzitter van het Schap. Voor Wijdmeren is er een openstaande vacature voor het AB.
Ontwikkelingen/ veranderingen in het belang	In 2021 is, in nauwe samenwerking van de deelnemende gemeenten en Tomingroep, een nieuwe strategie voor Tomingroep ontwikkeld. Deze is door het bestuur van het Schap vastgelegd in een bedrijfsplan met de veelzeggende titel 'Ketensamenwerking Tomin'. De strategie houdt in dat de vrijvallende capaciteit door de uitstroom uit de SW wordt ingezet om doelgroepen in de Participatiewet zo regulier mogelijk aan de slag te helpen en te houden. Daartoe ontwikkelt Tomingroep zich van grote werkgever voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tot werk-leerbedrijf met als doelstelling dat mensen in-, door- én uitstromen en uiteindelijk in de reguliere arbeidsmarkt een plek vinden. Alleen voor wie dat echt niet haalbaar blijkt, kan Tomingroep het 'eindstation' zijn waarbij langdurig goed passend werk in de eigen organisatie wordt geboden. De totale doelgroep van Tomingroep (het totaal aantal voltijds plaatsen in de WSW en de mensen vanuit de nieuwe doelgroep) blijft in de periode 2022-2025 gelijk (ca. 920 plaatsen) en de governance blijft ongewijzigd. De gemeenten betalen in de genoemde periode elk jaar een lumpsum vergoeding die gelijk is aan het saldo van de in het businessplan geraamde kosten en opbrengsten van de verschillende doelgroepen uit de P-wet. De titel van het bedrijfsplan verwijst naar het feit dat de strategie alleen een succes kan worden als er optimale samenwerking plaatsvindt in de gehele keten van gemeenten, Tomingroep en werkgeversdienstverlening.

NAAM VP**Werkvoorzieningsschap Tomingroep**

Risico's   Onvoldoende resultaat in Tomingroep BV. De Tomingroep BV is winstgevend en compenseert negatieve resultaten van het werkvoorzieningsschap. Sociaaleconomische ontwikkelingen die leiden tot verdere bezuinigingen op de rijkssubsidie dan nu voorzien in de begroting. In de inventarisatie van de risico's van de gemeente Wijdemeren (zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) is geen rekening gehouden met risico's van deze verbonden partij.

BALANS	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	4.245.000	5.569.000	5.569.000	5.569.000
Vreemd vermogen	8.659.000	2.700.000	2.700.000	2.700.000
Financieel resultaat	2.339.000	0	0	0
Begrotingstotaal	0	0	24.707.000	22.476.000
Bijdrage gemeente	600.000	618.000	552.000	496.000
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal	0	0	2%	2%
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal WDM	1%	1%	1%	0,78%

NAAM VP	Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV)
Programma	4, 6
Nummer VP	4
Vestigingsplaats	Lelystad
Vorm	Openbaar lichaam o.g.v. artikel 8 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Visie/Openbaar belang	Adequate uitvoering van milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de provincie Flevoland en de regio Gooi en Vechtstreek.
Taken	De OFGV heeft een producten- en dienstencatalogus (PDC). De door de OFGV overgenomen taken van de gemeenten betreffen grotendeels basistaken conform de wet VTH. Daarnaast zijn er deelnemers die plustaken hebben overgedragen. Dit zijn extra taken die per deelnemende partij kunnen verschillen. Ook zijn er deelnemers die meerwerk hebben belegd bij de OFGV. Het uitvoeren van meerwerk gaat via uitgebrachte offertes.
Bevoegdheden	Bevoegdheden die voortvloeien uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Link met programma	Programma 6 Natuur en Milieu
Beleidsrealisatie	<p>Vergunningverlening</p> <p>De OFGV heeft als doel het afhandelen van vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen. Daarnaast worden meldingen beoordeeld op juistheid en volledigheid binnen de met de partners afgesproken termijnen.</p> <p>Handhaving</p> <p>De OFGV zet zich in voor het behouden dan wel verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid). Dit wordt onder andere gedaan door het houden van toezicht op de naleving van wet- en regelgeving. Daar waar nodig wordt handhavend opgetreden. Het doel van de OFGV is dat alle controles uit de jaarprogramma's van alle deelnemende partijen worden uitgevoerd. De afhandeling van klachten gebeurt binnen de met de deelnemers afgesproken termijn.</p> <p>Beleids- en juridische expertise</p> <p>De OFGV verstrekt passend en kwalitatief goed advies aan de deelnemende partijen over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Dit geldt voor de taakgebieden bodem, water, energie, asbest, stortplaatsen, geluid, lucht, externe veiligheid en zwemwater. De kennis van vakspecialisten op bovengenoemde taakgebieden en de aanwezige juridische kennis worden hiervoor ingezet.</p>
Deelnemende partijen en stemverhouding	De gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Almere, Blaricum, Dronten, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Wijdemeren en Zeewolde, de provincies Flevoland en Noord-Holland. De verdeling van de stemmen geschiedt naar rato van de omvang van de ingebrachte taken en derhalve naar rato van de financiële bijdrage per deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling, met dien verstande dat een deelnemer niet meer dan 49 procent van het totaal aantal stemmen kan hebben.

NAAM VP**Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV)**

Bestuurder(s)	AB: Een lid van het college van B&W per gemeente en of van GS per provincie. DB: dagelijks bestuur bestaat uit een lid namens de provincies, twee leden namens de Noord-Hollandse gemeenten en twee leden namens de Flevolandse gemeenten. Deze leden worden door en uit het AB aangewezen. Wethouder milieu en duurzaamheid neemt deel in het AB en DB (vacature).
Financieel belang	Zie financiële gegevens
Ontwikkelingen/ veranderingen in het belang	De Omgevingswet wordt per 1 juli 2023 ingevoerd. Een heel ander wettelijk kader, vanuit een andere filosofie aan de hand waarvan wij ons werk gaan doen: minder vergunningen, meer meldingen; kortere proceduretijd; informatieplicht; leges; adviezen op omgevingsplannen en -visies; zorgplichten; nieuwe jurisprudentie etc. Er is nog geen duidelijkheid over de financiering van de Bodemtaken die naar gemeenten overgaan, reden waarom dit met een principe afspraak en een PM-post is opgenomen. Het aangekondigde plaats-onafhankelijk werken krijgt in 2023 definitief zijn beslag. De OFGV verlaat dan zijn kantoorlocatie waar vanuit de organisatie de eerste 10 jaar van zijn bestaan heeft gewerkt. Dat heeft geen invloed op de inhoud van het werk dat we voor de deelnemers verrichten maar wel op de manier waarop we dat doen. In 2023 vindt de herijking van de KVS voor 2024-2026 plaats.
Risico's	Governance: hoe houdt de gemeente Wijdmeren grip op de omvang van de financiële bijdrage? In de inventarisatie van de risico's van de gemeente Wijdmeren (zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) is geen rekening gehouden met risico's van deze verbonden partij. Overgang bodemtaken naar de gemeenten. Vanuit het risicoperspectief: om het bestaande werk voort te kunnen zetten heeft de OFGV een opdracht van de gemeenten nodig. Zolang er geen vaste afspraken zijn gemaakt loopt de OFGV een risico dat gelijk is aan de waarde van de bodemtaken in de OFGV van in totaal € 763.000. De kosten voor Wijdmeren zijn € 62.000. Gerekend is op financiering van deze middelen door de Provincie.
Risico score	Impact: hoog

BALANS

	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	1.331.000	668.600	668.600	668.600
Vreemd vermogen	0	0	0	0
Financieel resultaat	556.000	570.000	0	0
Begrotingstotaal	0	0	14.600.000	15.370.000
Bijdrage gemeente	474.000	550.000	547.000	546.000
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal	0	0	4%	4%
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal WDM	1%	1%	1%	0,86%

NAAM VP	Plassenschap Loosdrecht en omstreken
Programma	4
Nummer VP	5
Vestigingsplaats	Loosdrecht
Vorm	Wet gemeenschappelijke regelingen, art. 8, derde lid
Visie/Openbaar belang	Het Plassenschap Loosdrecht e.o. is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, exploitatie, toezicht en beheer van recreatievoorzieningen en terreinen en treedt op als belangenbehartiger op het gebied van recreatie.
Taken	Zie visie/openbaar belang
Bevoegdheden	Zie visie/openbaar belang
Link met programma	Programma 4 Economische zaken, recreatie en toerisme en programma 6 Natuur en Milieu
Beleidsrealisatie	Zie de toelichting bij: Ontwikkelingen/ veranderingen in het belang
Deelnemende partijen en stemverhouding	De Provincie Utrecht en de provincie Noord-Holland en de gemeenten Stichtse Vecht en Wijdmeren. Met ingang van 2023 is sprake van een bedrijfsvoering organisatie met een enkelvoudig bestuur.
Bestuurder(s)	Het bestuur van het Plassenschap Loosdrecht e.o. bestaat vertegenwoordigers van de gemeenten Wijdmeren en Stichtse Vecht en de provincies Noord-Holland en Utrecht.
Financieel belang	Zie financiële gegevens
Ontwikkelingen/ veranderingen in het belang	De besturen van de recreatieschappen Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht e.o. hebben besloten om de taken van het schap niet langer door Recreatie Midden Nederland te laten uitvoeren en deze bedrijfsvoeringsorganisatie op te heffen. Met ingang van 1-1-2023 wordt de gemeente Wijdmeren de uitvoeringsorganisatie van het Plassenschap. De gemeente voert de kerntaken uit, die nodig zijn om het gebied voor de hedendaagse recreant op peil te brengen en te houden.

NAAM VP**Plassenschap Loosdrecht en omstreken**

Risico's De werkzaamheden van deze bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatie Midden Nederland worden met ingang van 2023 gestopt en er vindt een liquidatie van deze organisatie plaats. Een beëindiging van een organisatie leidt doorgaans tot frictiekosten. In zowel 2022 alsook 2023 is aan frictiekosten in de begroting een bedrag van 50.000 euro opgenomen. De liquidatiekosten zijn voor een belangrijk deel reeds in de 2e wijziging 2022 verantwoord.

De gemeente gaat op kosten van het Plassenschap een onafhankelijke inventarisatie uitvoeren naar de staat van de in beheer zijnde voorzieningen. Daaruit volgt een herzien MJOP en een investeringsplan. Die plannen zijn mogelijk van invloed op de begroting van het Plassenschap. Afhankelijk van de uitkomsten kunnen de deelnemersbijdragen aan het Plassenschap in de komende jaren toenemen.

De kosten die de gemeente maakt in de rol van uitvoeringsorganisatie worden voor 100 procent doorbelast aan het Plassenschap. De taken op het gebied van toezicht, handhaving en vergunningverlening gaan over van het Plassenschap oude stijl, een gemeenschappelijke regeling met regelgevende bevoegdheid, naar de gemeente. Deze overgang is budgettair neutraal. De lasten worden gedekt uit een solidariteitsbijdrage van het Plassenschap aan de beide gemeenten die voor de verdeling van deze bijdrage nadere afspraken maken. De kosten van de te verstrekken vergunningen worden gedekt uit de te ontvangen leges.

Risico score Impact: laag

BALANS	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	1.807.000	1.559.000	1.500.000	652.000
Vreemd vermogen	2.671.000	2.773.000	3.602.000	4.619.000
Financieel resultaat	300.000	0	-8.000	0
Begrotingstotaal	0	0	0	3.078.000
Bijdrage gemeente	506.000	413.000	420.600	519.000
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal	0	0	0	17%
% bijdrage t.o.v. begrotingstotaal WDM	1%	1%	1%	0,82%

NAAM VP	BNG
Programma	0.4
Nummer VP	6
Vestigingsplaats	Den Haag
Vorm	Wet gemeenschappelijke regelingen, art. 51
Visie/Openbaar belang	De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger en is het voor de gemeente mogelijk om op eenvoudige wijze toegang te krijgen tot de geldmarkt. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.
Taken	Zie visie/openbaar belang
Bevoegdheden	Zie visie/openbaar belang
Link met programma	-
Beleidsrealisatie	-
Deelnemende partijen en stemverhouding	De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Wijdmeren heeft 33.930 aandelen van de 55.690.720, en daarmee 0,01 procent stemrecht op de AVA (Algemene vergadering van Aandeelhouders). De gemeente wordt op de AVA vertegenwoordigd door de wethouder Financiën.
Bestuurder(s)	Programma algemene lasten en baten
Financieel belang	-
Ontwikkelingen/veranderingen in het belang	BNG Bank behaalde over het jaar 2021 een nettowinst van € 236 miljoen. BNG Bank heeft conform het kapitalisatie- en dividendbeleid voorgesteld om € 127 miljoen uit te keren aan aandeelhouders. Dit is 60 procent van de nettowinst na aftrek van dividend aan de verschaffers van hybride kapitaal. Het dividend bedraagt € 2,28 per aandeel.
Risico's	-
Risico score	Risico: laag impact: laag

NAAM VP   **BNG**

BALANS	31-12-2020	31-12-2021
Eigen vermogen	5.097.000	5.062.000
Vreemd vermogen	155.262.000	143.995.000
Financieel resultaat	221.000	236.000
Aantal aandelen	33.930	33.930
Dividend	61.000	77.360

NAAM VP	Vitens NV		
Programma	0.4		
Nummer VP	7		
Vestigingsplaats	Zwolle		
Vorm	Naamloze vennootschap		
Visie/Openbaar belang	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland en verzorgt de drinkwatervoorziening in de gemeente Wijdmeren. Vitens is in 2006 ontstaan uit fusies van lokale en regionale drinkwaterbedrijven.		
Taken	Zie visie/openbaar belang		
Bevoegdheden	Zie visie/openbaar belang		
Link met programma	-		
Beleidsrealisatie	-		
Deelnemende partijen en stemverhouding	De gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn de publieke aandeelhouders.		
Bestuurder(s)	Algemene vergadering van aandeelhouders		
Financieel belang	-		
Ontwikkelingen/veranderingen in het belang	-		
Risico's	In de inventarisatie van de risico's van de gemeente Wijdmeren (zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) is geen rekening gehouden met risico's van deze verbonden partij.		
Risico score	Risico: laag impact: laag		
BALANS		31-12-2020	31-12-2021
Eigen vermogen		557.000	600.300
Vreemd vermogen		1.340.000	1.388.000
Financieel resultaat		52.000.000	44.600.000

7. GRONDBELEID

Kern van de paragraaf grondbeleid is het – als ware de gemeente een bedrijf – door de gemeente exploiteren van de in gemeentelijk eigendom zijnde (bouw)gronden. De gemeente zet het grondbeleid in voor de ontwikkeling van woningbouw in de gemeente en om daar waar mogelijk bij te dragen aan een goede ruimtelijke ontwikkeling.

Beleidskader

De paragraaf grondbeleid geeft inzicht in het grondbeleid en de doelstellingen die worden nagestreefd. Ook wordt de financiële positie van de (grond)exploitaties uiteengezet.

Doelstellingen grondbeleid

Op 6 februari 2020 is de nota grondbeleid 2020-2024 vastgesteld door de gemeenteraad. In de nota is vastgelegd dat de gemeente kiest voor een situationeel grondbeleid. Een situationeel grondbeleid betekent dat de gemeente per ontwikkeling overweegt welk type grondbeleid het meest geschikt is voor die ontwikkeling en de motivering daardoor vastlegt in een startdocument per project. De faciliterende rol past de gemeente nog steeds goed en is de voorkeursrol, maar daar waar marktpartijen niet (tijdig) in staat en bereid zijn om de gemeentelijke ambities op die plek te realiseren, kan de gemeente een actievere rol overwegen.

De gemeente scheidt bij faciliterend grondbeleid de voorwaarden voor de locatieontwikkeling via een structuurvisie en het bestemmingsplan en legt de actieve rol neer bij marktpartijen/grondeigenaren. Wanneer de gemeente er niet in slaagt vooraf een overeenkomst af te sluiten, kan kostenverhaal afgedwongen worden via het exploitatieplan dat gelijktijdig met het bestemmingsplan vastgesteld dient te worden. Het voeren van actief grondbeleid bij het ontwikkelen van locaties houdt in dat de gemeente zelf probeert de benodigde gronden in handen te krijgen om deze vervolgens zelf te verkopen. De gemeente kan vervolgens kiezen om grond zelf bouw- en/of woonrijp te maken en uit te geven of de grond in concessie te geven. Een manier voor de gemeente om de risico's te beperken is het weer verkopen van eventueel aangekochte gronden aan het einde van de planvormingsfase. Het belangrijkste argument voor de gemeente om te kiezen voor een situationeel grondbeleid is dat dit de mogelijkheid biedt om maatwerk te leveren. De gemeente ziet een opgave om de komende 10 jaar een aanzienlijke woningopgave te realiseren, voldoende werkgelegenheid te hebben en tegelijk zorgvuldig de kwetsbare natuur te beschermen. Hierbij is bovendien een versnelling gewenst. Verwachting is dat hiervoor in sommige gevallen een actievere rol dan voorheen nodig is, overigens met nadrukkelijk oog voor de daarmee gepaard gaande (financiële) risico's.

Met de nu voorliggende nota en daarin opgenomen, deels nieuwe, instrumenten verwacht de gemeente deze ambities het best te kunnen realiseren. Het belangrijkste nieuwe instrument in de Nota Grondbeleid 2020 – 2024 is het hanteren van een aparte reserve (stimuleringsreserve ruimtelijke ontwikkelingen) om plussen en minnen die samenhangen met (nieuwe) gebiedsontwikkelingen te verevenen.

Faciliterend versus actief grondbeleid

Voor faciliterend (passief) grondbeleid geldt:

- Toerekenen van de door de gemeente gemaakte plan- en uitvoeringskosten inclusief kosten voor bovenwijkse voorzieningen, als dit kostenverhaal juridisch is toegestaan. Op basis een extern advies zijn hiervoor nadere richtlijnen opgesteld, waaronder het sluiten van voorovereenkomsten voor het verhalen van gemeentelijke kosten van de initiatieven.
- Zo optimaal mogelijke borging van de gewenste ruimtelijke kwaliteit en fasering in de tijd.

Voor actief grondbeleid geldt:

- Opstellen van een globale grondexploitatieberekening waarbij eveneens een inschatting wordt gemaakt van de beschikbare interne capaciteit en risico's.
- Grond wordt in exploitatie genomen indien uit een exploitatieberekening blijkt dat het verwachte resultaat positief zal zijn of, als een negatief resultaat wordt geprognosticeerd, het verwachte tekort wordt afgedekt door een verliesvoorziening.
- Het mogelijk maken van een gewenste ontwikkeling door het tijdig doen van strategische aankopen binnen de randvoorwaarden voor het strategisch verwervingsbeleid.
- In een vroeg stadium bepalen waarop de aankoopstrategie gericht is en hoe het eigen bezit wordt geëxploiteerd.
- Zorgen dat de verworven gronden en opstallen tijdelijk beschikbaar komen voor gemeentelijke grondexploitatie, of bij tijdelijk beheer marktconform worden verhuurd.

Oordeel Hoge Raad Didam arrest

- De Hoge Raad heeft op 26 november 2021 uitspraak gedaan over de manier waarop de overheid partijen moet selecteren bij de verkoop van vastgoed (gronden en andere onroerende zaken). Hier heeft zij een oordeel gegeven over de vraag: mag de overheid een perceel grond exclusief aan één partij te koop aanbieden of moet het alle gegadigden een kans bieden om het perceel te kopen?

- De Hoge Raad heeft geoordeeld dat een overheidslichaam dat een onroerende zaak wil verkopen, gelegenheid moet bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar deze onroerende zaak, indien er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop van de desbetreffende onroerende zaak of redelijkerwijs te verwachten is dat er meerdere gegadigden zullen zijn. Dit houdt in dat het overheidslichaam de koper moet selecteren aan de hand van objectieve, toetsbare en redelijke criteria. Deze verplichting vloeit voort uit het gelijkheidsbeginsel, dat in deze context strekt tot het bieden van gelijke kansen.
- De mededingingsruimte hoeft niet te worden geboden indien bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de aankoop. In dat geval dient het overheidslichaam voorafgaand aan de verkoop zijn voornemen daartoe op een dusdanige wijze bekend te maken dat een ieder daarvan kennis kan nemen. Ook moet het overheidslichaam in dat geval motiveren waarom er naar zijn oordeel slechts één gegadigde in aanmerking komt.

Dit arrest heeft grote gevolgen voor de praktijk van gebiedsontwikkeling. Het vraagt in ieder geval extra tijd en aandacht bij alle voorgenomen grondverkoop binnen de gemeente om zorgvuldige afwegingen te maken.

Vennootschapsbelasting

De Wet modernisering vennootschapsbelasting heeft als gevolg dat ondernemingsactiviteiten van overheden vanaf 2016 belastingplichtig zijn geworden, tenzij er een vrijstelling van toepassing is. Uit een eerste inventarisatie en impactanalyse blijkt dat vooralsnog de grondexploitaties de belangrijkste Vpb-belaste prestaties van de gemeente zijn. In het licht van de tussentijds gepresenteerde resultaatsverslechtering van de grondexploitaties is het niet waarschijnlijk dat de gemeente Vpb hoeft te betalen op korte termijn. Het voornemen om komende jaren diverse gemeentelijke grondposities te verkopen vraagt in dit kader aandacht. Overigens is veel afhankelijk van feiten en omstandigheden en het standpunt van de Belastingdienst in deze.

Omgevingsvisie

In 2021 is de 'Omgevingsvisie Wijdmeren 2040 - Groenblauwe parel in de metropoolregio' vastgesteld. De gemeente heeft in haar eerste omgevingsvisie een toekomstbestendige basis gelegd voor een integrale ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie is van belang in verband met (eventueel) publiekrechtelijk kostenverhaal. Het primaire streven bij het kostenverhaal is de privaatrechtelijke (anterieure) overeenkomst tussen gemeente en private partij(en). Echter, in het geval dit niet mogelijk blijkt te zijn, zal de gemeente terugvallen op het publiekrechtelijke kostenverhaal door middel van het exploitatieplan.

Woonvisie

De doelstellingen c.q. uitgangspunten van de woonvisie zijn eveneens leidend voor het te voeren grondbeleid. Ook bij het actualiseren van de bestemmingsplannen worden keuzes mede bepaald door het te voeren grondbeleid. De nieuwe woonvisie is vastgesteld door de gemeenteraad op 8 juli 2021.

Risico's

Het voeren van een grondexploitatie brengt financiële risico's met zich mee. Risico's doen zich in alle stadia van het proces voor. De risico's verschillen van aard en omvang. Tijdig vooronderzoek in de beginfase brengt de risico's in beeld. In dat stadium gaat het in hoofdzaak om onderzoek op het gebied van archeologie en milieu. Zodra er sprake is van een vastgesteld bestemmingsplan en het project in exploitatie is genomen, veranderen de risico's van aard. In deze fase krijgt de gemeente (meer) te maken met risico's waarop zij geen invloed heeft, renteschommelingen, economische conjunctuur en dergelijke. Het uitsluiten van risico's is onmogelijk. Het zo goed mogelijk beheersen van risico's kan natuurlijk wel. In de grondexploitaties wordt gewerkt met het geïndexeerd laten stijgen van de kosten en de opbrengsten. Verder bevatten de grondexploitaties posten onvoorzien, om eerste tegenvallers op te kunnen vangen. Om de risico's financieel af te dekken is een voldoende hoog weerstandsvermogen nodig. Twee keer per jaar, bij de jaarrekening en de begroting, wordt de risicoparagraaf van de grondexploitaties geactualiseerd en de uitkomsten verwerkt in de paragraaf weerstandsvermogen van de gemeente.

Budgetbewaking grondexploitaties

Het bewaken van grondexploitaties wordt ambtelijk gedaan op basis van de door de raad vastgestelde grondexploitaties. Uit de grondexploitaties worden kredieten beschikbaar gesteld. Op basis van deze jaarschijven worden budgetten afgegeven ten behoeve van te verrichten werkzaamheden in het kader van het project. De jaarschijven worden door toetsing van de budgetaanvragen aan de onderbouwing van de grondexploitatie en aframing van restbudgetten bewaakt. Mutaties van meer dan € 50.000 op het eindresultaat van de grondexploitaties worden op grond van de actieve informatieplicht van het college, buiten de p&c-cyclus om, gemeld aan de raad.

Bouwgrond In Exploitatie (BIE)

Er is sprake van een BIE wanneer door de gemeenteraad een grondexploitatie wordt vastgesteld voor een bepaald ruimtelijk plan waar de gemeente grond in eigendom heeft en deze wenst te transformeren naar woningbouw of een andere (bouw-)bestemming. De gemeente kent op dit moment twee grondexploitaties: Nedervecht en Porseleinhaven. De grondexploitaties Porseleinhaven en Nedervecht zijn begin 2022 geactualiseerd. Voor de risico's wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen. Onderstaande tabel vat de verwachte resultaten op eindwaarde samen.

Verliezen

Wanneer sprake is van geprognoseerde verliezen geldt dat hiervoor een voorziening wordt gevormd op het moment dat deze voorzienbaar en onafwendbaar zijn. Een dergelijke voorziening is niet statisch en wordt jaarlijks, dan wel bij aanpassing van de planuitkomsten, bijgesteld. De voorziening is gelijk aan het negatieve (verwachte) resultaat van de grondexploitatie van het betreffende complex op eindwaarde. De storting in de voorziening wordt verwerkt in de lopende begroting/ jaarrekening.

De Porseleinhaven

Het project Porseleinhaven kent een lange historie. Het project betreft de realisatie van een kleinschalig dorpscentrum. Het plan voorziet zowel in ruimte voor woningen als voor winkels en andere commerciële activiteiten aan een aantrekkelijk plein aan het water. De gemeente heeft een ontwikkelovereenkomst met een ontwikkelaar gesloten, waarbij uitgangspunt is dat de gemeente de gronden bouwen woonrijp maakt en de ontwikkelaar het beoogde bouwprogramma realiseert.

Het project kenmerkt zich door langsepende juridische procedures waardoor onder andere de omgevingsvergunning voor de nieuwbouw nog niet onherroepelijk is. De levering van de bouwgrond kan pas plaatsvinden bij een onherroepelijke vergunning. De financiële consequenties voor het project zijn afhankelijk van de uitkomsten van de juridische procedures.

Nedervecht

Het project Nedervecht betreft een herontwikkeling aan de zuidzijde van Nederhorst den Berg waarbij sportvoorzieningen zijn verplaatst en nieuwe woningen worden gerealiseerd. Een geselecteerde projectontwikkelaar realiseert het grootste deel van de woningen en maakt de gronden onder de woningen bouw- en woonrijp. De gemeente koopt bouwrijpe kavels van de ontwikkelaar en verkoopt deze door aan particulieren.

Actualisatie grondexploitaties

De grondexploitatie van bovengenoemde projecten zijn per 1 januari 2022 geactualiseerd, waarbij de werkelijke kosten en opbrengsten uit 2021 zijn verwerkt en waar nodig nieuwe ramingen voor de nog te maken kosten en opbrengsten zijn opgenomen. Deze actualisatie is in voorliggende begroting verwerkt. Per 1 januari 2023 vindt de eerstvolgende actualisatie plaats.

In onderstaande tabel zijn de resultaten op eindwaarde vermeld. Daar waar sprake is van verliesvoorzieningen, zijn deze bij de jaarrekening 2021 aangepast op basis van onderstaande uitkomsten.

Resultaten op eindwaarde grondexploitaties

(bedragen in euro)

GROND- EXPLOITATIE	Resultaat op eindwaarde	Positief/ negatief	Einddatum
Porseleinhaven	8.532.000	negatief	31-12-2025

Bij de actualisatie van de grondexploitatie Nedervecht is de einddatum geraamd op 31-12-2022. Een risico is dat de resterende werkzaamheden toch niet voor eind 2022 zullen zijn afgerond.

Stimuleringsreserve Ruimtelijke Ontwikkelingen

De stimuleringsreserve ruimtelijke ontwikkelingen is sinds mei 2021 ingesteld als uitvloeisel van het vaststellen van de nota grondbeleid 2020-2024. Deze reserve kent de volgende twee doelen:

- het verevenen van winsten en verliezen uit (toekomstige) gebiedsontwikkelingen.
- het vormen van een buffer voor de bijbehorende risico's.